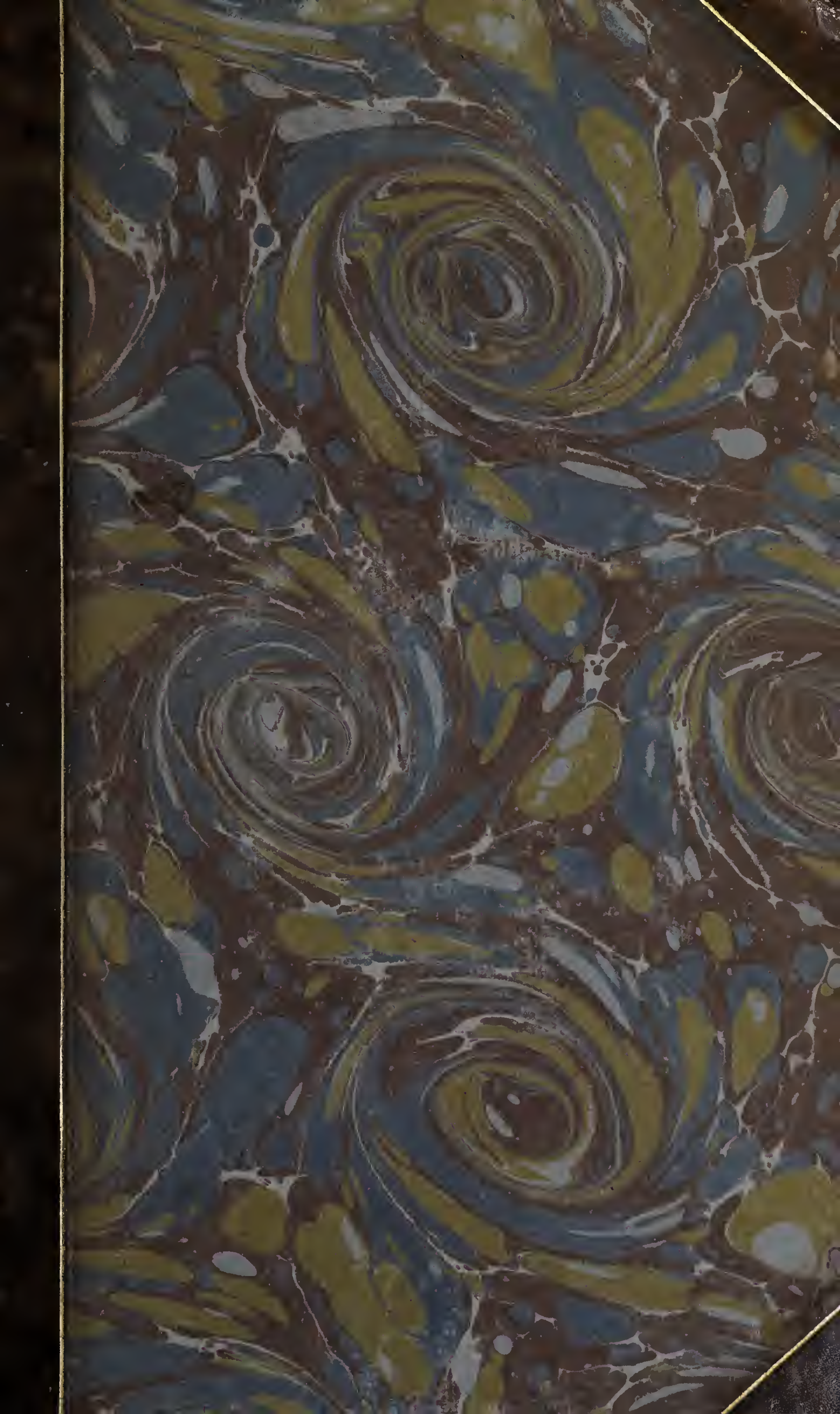



A. BOL. C. E. FRITZE'S
K. HOFBOKHANDEL
STOCKHOLM.



MAGASIN
för
Konst, Nyheter och Moder.
Tidningsskrift.



Ej går så snart en måne om,
Som det maner nu senast kom
Med nytt förbytas måste.
En man nu drager qwinno-hår,
En qwinna i främmand' drägt hon går,
Ehwad det månde kosta.

Boëthius.

ELFTE ÅRGÅNGEN.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen*,
1834.

N:o I.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Januari Månad 1834.



Pl. 1.

Napoléon vid Skolan i Brienne.

Efter Victor Adam.

Vi hafva redan i IX:de Häftet af förra Årgången nämnt något om det vackra och intressanta lithografiska arbetet: *Histoire de Napoléon*, af *Victor Adam*, innehållande 36 större och 48 mindre scèner af Napoléons lefnad, jemte 24 utmärkt vackra porträtter af hans samtids märkvärdiga personer af *N. Maurin.* — Då allt hvad som rör den stora Mannen har et högt intresse för allmänheten, torde Red. icke misstaga sig, då den ur detta arbete i chronologisk ordning, meddelar några hufvud-momenter, helst dessa tekningar utom sitt historiska äfven ha et konstvärde, genom deras behandling och utföring, ehuru visserligen i en kanske för liten scala.

Den första tekningen af hela arbetet föreställer Napoléon vid Militär-skolan i Brienne. — Född 1769 i Ajaccio på ön Corsica, kom han 1778 til denna skola, der han förblef til 1784. Han utmärkte sig här genom öfverlägsenhet i studier, synnerligen de militäriska, och utvecklade et eget allvarsamt lynne, som gaf honom et visst anseende bland sina Kamrater. Sluten inom sig sjelf, sökte han ensamheten, och deltog sällan i deras lekar, om icke för at upträda som befallande, och i hela hans väsende igenfinner man redan anlaget til det magtbegär, som sedermera blef et charakters-drag hos honom. Man vill påstå, at han äfven stiftade upstudsighet emot Lärarne, hvilka visserligen måste berömma hans snabba framsteg i kunskaper för hvilka han hade fallenhet; men voro dock missnöjde med hans förbehållsamhet och bakslughet, hans oböjliga hårdnackenhet och häftiga lynne, som stundom utbröt i raseri när det

mötte motstånd. — I en series af taflor innehållande hans lefnadshistorie var det således ganska passande at föreställa honom såsom yngling tilsammans med sina kamrater.

Scènen är om vintern. Napoléons Kamrater hafva upfört et slags batteri af snö, som af somlige stormas, af andra försvaras genom snöbollar. Han sjelf, med händerna korslagda på bröstet deltar icke i striden, utan är blott en lugn åskådare deraf, (ofta hade han upretat dem til strid med hvarandra) hvars utslag vanligen begärdes och blef gällande, ehuru han icke älskades af dem. Anmärkningsvärdt är det äfven, at han af alla dessa utvalde två och just inskränkta hufvuden til dagligt umgänge, och viste at så fängsla dem vid sig, at de i ödmjuk beundran af hans öfverlägsenhet läto bruka sig til verktyg för hans afsigter.



Pl. 2.

Herr Carl Wahlboms tekningar.

På en tid, då man öfverallt från alla Målare-Akademier hör en klagan, at de unge Artisterne åsidosätta den sant historiska stilen, grundad på studium af Antiken och använd på folkslagens äldre historie, och endast sysslosätta sig med behandlingen af scèner ur hvardagslifvet, är det dubbelt tilfredsställande för oss, at en ung Konstnär upträder, som gjort detta studium til sitt uteslutande enda föremål, och hvars snille förstått införlifva sina åsigter med historieskrifvarens och Skaldens, genom et genialiskt upfattande af ämnet i förening med en ganska correkt tekning. Herr Wahlboms compositioner och tekningar upfylla i hög grad de fordringar man gör i den äldre historiska goda stilen, de kunna utan öfverdrift kallas förträffliga, och Red. gör sig et verkligt nöje, at härigenom underrätta Allmänheten, at han til en början ämnar tid efter annan utgifva 30 tekningar ur Skaldestycket: *Asarne, af Ling.* För at medlertid göra Allmänheten bekant med hans stil och det manér han valt til detta arbete, meddela vi här en liten af honom sjelf etsad tekning såsom försök, hvilket lärer dock tilräckligt sätta läsaren i tilfälle at bedömma det förtjenstfulla deraf, likväl blott inskränkt til en strid emellan tvenne personer, ehuru han just i rik-





haltigheten och grupperingen af många figurer är lyckligast och fördelagtigast utmärker sig, hvarom compositionerne til *Asarna*, (dem Red. haft tilfälle se), lemna de ojäfagtigaste bevis, helst de äro utförda med mera dristighet och starkare effekter än närlagde Pl. som endast var en lärspån.

Arbetet kommer at utgifvas i 5 Häften, innehållande 6 Plancher i hvarje, och i det närmaste en Pl. til hvarje sång af Skaldestycket.



Sof-råttan) och Myran.*

Fabel.

Öfversättning.

Sof-råttan makligt i sitt bo
Njöt bordets nöjen, sömnens ro,
Tog sig til vara väl för mödor och för fastor
Och blef så tjock och frodig som en pastor.
Hon var *Lucullus* uti smått,
Så älskade hon läckerheten
Och yppighetens veka lott;
Men denna jemna sorglösheten
Och framför allt sysslolösheten
Medförde slutligt ledsnad blott.
Hvem är väl ibland oss, god' vänner,
Som icke denna gästen känner?
Inunder hyddans låga tak,
I slottets gyldene gemak
Insmyger den sig om hvarannan,
Och verkar uti samma mån,
Nedtynger kojans glömda son
Och på Monarken fårar pannan.

En dag Sof-råttan långsamt gick
Trött och til halfs i sömnens yra,
Med modfäldt sinne, dyster blick
Til en förståndig, treflig *Myra*,
Som hennes närmsta granne var,
Och sade henne nu sin plåga:

*) Myoxus Glis, *Linn.*

»Jag äter läckert alla dar
»Och en förträfflig sömn jag har;
»Men är ej säll. — Jag kommer för at fråga
»Om du, min goda syster, vet
»At säga mig med säkerhet
»En kur som ledsnaden förjagar? —«
Åh! sade Myran gladt, min syster visst behagar
At skämta blott med mig i dag;
En kur mot ledsnad! gör som jag,
Arbeta! det är mitt förslag.

Ch . . .

Boufflers yttrande om Modet.

Om någon lärd åtoge sig updraget at skrifva Lagskipningens historie, skulle man deri finna, at ifrån Areopagen*) til den ringaste Hallrätt, ifrån Amfiktyoniska deputerade**) til freds-domrarne, hafva menniskorna ouphörligen varit sysslosatta at instifta och kullstörta domstolar. Jag känner blott en som är fredad för alla revolutioner, emedan han sjelf är en oaflåtlig revolution. Det är hans rörlighet som uppehåller honom. Allt hvad den beslutar, skyndar han sig at återkalla, hvart enda af dess beslut har endast bestånd til dess man hinner gifva et annat utslag. Dess domare äro lyckligtvis frikallade ifrån värdighet, insigter och dygder. Fruntimren äro der rådande; ungdomen presiderar; den mogna åldern sitter på nedersta bänkarne, ålderdomen har der ingen rösträttighet: denna domstol är — Modets. Fåfängt skulle man försöka at undandraga sig eller jäfva den. Dess lagar, kungjorda af inbilska dumhufvuden, antagna af tokar, förkjusa sjelfva den vise. Medlertid om Modet inskränkte sig inom fåfänglighetens krets, som man öfverenskommit anvisa det til departement, vore dess myndighet endast löjlig. Men

*) Den mest ansedda, allvarligaste och redligaste Domstol i hela Grekland.

**) De voro Deputerade af 12 Nationer i Grekland, hvilka med hvarandra rådslogo om Fäderneslandets bästa och vakade öfver, at Grekerne alltid måtte vara eniga sins emellan.



det vidrör allt, gycklar med allt; det inverkar, oss ovetande, på våra innerligaste känslor, på våra största intressen, sederna, konsterna, vetenskaperna, på sjelfva politiken; alla måste skatta åt Modet, och om det är et lappri at det förbryllat dens eller dens svaga hjerna, har det likväl någon gång äfven förderfvat Nationer.—

Pl. 3.

Tout beau, Caro!

Den naturliga instinct hos hundar at hylla sig til barn, at til yttersta grad vara fördragsamma med de små sjelfsvåldiga ungarnas behandling, oftast misshandling, är så märkvärdig, at den mångfaldigt varit föremål för psychologiska forskningar, hvilka mer eller mindre tilfredsställande, dock dagligen besannas af erfarenheten genom förvånande exempel af dessa djurs mest obegränsade tilgifvenhet til menniskan och en trohet i lif och död.

En bland de många skicklige nyare franske teknare, *Francis,* har velat göra detta förhållande emellan barn och hundar liksom mer åskådligt och fattligt, genom et lithografiskt arbete: *Album des petits Amis; sujets d'enfans et d'animaux,* som i hög grad lyckats, och hvarur vi meddela denna Planche med underskrift: *Tout beau, Caro!*

Om också copian förlorat något af den mjukhet och skuggornas sammansmältning, som är en väsendtlig förmån vid stentryck, emot det här begagnade manéret i kopparplåt, som alltid vidlåder en viss hårdhet och något torrt genom schrafferingen, är dock det charakteristika i densamma väl bibehållen: den tålige, lydige hunden, som med yttersta upmärksamhet och ögonen fästade på den lilla flickan, afvaktar tillåtelsen, när hon genom et tecken, et knäppande med fingren, ger tilkänna ögonblicket, då han med munnen får upsnappa och fånga den på nosen liggande brödbiten. Hennes oskyldiga, barnsliga allvar, hundens spända upmärksamhet och det ögonblickliga af den förestående slutscènen, brödbitens förtärande, för at i nästa stund göra om detsamma, äro omisskänneligen tagna efter Naturen, sant och behagligt återgifna.

Vackert drag af patriotism hos unga Flickor.

General Rapp berättar i sina Memoirer följande tildragelse under de hundra dagarne 1815 då han förde befälet i Elsas. — »En rörande scèn, värdig forntidens, tildrog sig under mitt vistande i Mühlhausen. Man hade tilställt en bal som bivistades af de mest ansedda personer i staden; samlingen var talrik och lysande. Mot balens slut kom man at tala om kriget och de förestående fiendtliga inbrotten; hvar och en meddelade sin tanke, sina förhoppningar, sin frugtan. Damerna afhandlade ämnet sins emellan och underhöllo sig om fäderneslandets fara. Vid et tilfälle föreslog en af de yngsta sina jemnlikar, at aflägga en ed: at icke gifta sig med någon Fransman, som icke försvarat fäderneslandets gränser. Med höga bifallsrop och handklappningar emottogs detta förslag. Ifrån alla håll i salen strömmade man til denna flock af skönheter, man omgaf dem, man trängdes omkring dem. Jag följde med mängden, gaf mitt bifall tilkänna öfver detta ädelmodiga förslag, och hade den hedern at emottaga den ed hvar och en af de unga patriotiska Damerna aflade för mig. — Detta drag påminner om Samniternas giftermål, men det ligger kanske något ännu ädlare deruti: hvad hos dessa folkslag var en häfdvunnen inrättning, var hos oss verkan af et frivilligt beslut; hos de förra låg patriotismen inom deras lagar, hos oss låg den inom hjertat af dessa unga Flickor.« —

Konst-Nyheter.

Den 22 Juni förlidet år såldes i London Chevalier Erards vackra Taflesamling, hvaraf de utmärktaste betaltes til följande pris: Årstiderne, af Albano til 1100 Pund Sterling; en tafla af Teniers 560 P.; Cupidos upfostran, af Correggio 215 P.; Djurstycke, af Paul Potter 321 P.; Porträtt af Gerhard Dow, måladt af honom sjelf, 603 P.; Landskap, af Arthur van der Neer 808 P.; Carthago, af Claude Lorrain 484 P.; Landskap af Cuyp 399 P.; Den förlorade sonen, af Teniers 705 P.; Alchymisten 267 P.; Landskap, af Claude Lorrain 231 P.; Porträtt af Rembrandts mor, måladt af sonen, 220 P.; Landskap af Johan Wynants och Philip Wouvermanns 242 P.; En igenfrusen Kanal, af Adrian van Ostade 295 P.; Landskap af Both 409 P.; Landskap, af Adrian van der Velde 304 P.; Christus öfverlemnande nycklarne til Petrus, af Johan Vincent 215 P.; Et ungt Fruntimmer, af Metzu 267 P. och Bacchi födelse, af Niklas Poussin 305 Pund Sterling.

En tafla, nyligen målad af *Verbockhoven* ifrån Brüssel, föreställande en landtlig höst-scèn, är i Paris inköpt af Bankiern Rothschild för 10,000 Francs.

Franska Regeringen har skickat en målare til Rom, för at i oljemålningar copiera Michel Angelo Bounarottis fresco-målningar i Sixtinska kapellet, för hvilket arbete den franske Artisten erhåller 40,000 Francs.

R o m. En stor tafla af en Rysk Konstnär, *Carl Brüloff*, (nyligen utnämnd til Kejserlig Hofmålare och Riddare af Wladimirs Orden), väcker här en allmän upmärksamhet. Den föreställer: Sista dagen af Pompeji undergång.

Tvenne nya taflor äro här exponerade, (hösten 1833). Den ena föreställande: Coriolanus framför Roms portar, af Riddaren *Johan Baptist Wicar*; den andra: Den unga Spiro Alostro ifrån Zante i drabbningen, utur Grekiska revolutions historien, af den unga talangfulla Artisten *Francesco Podesti.*

Horace Vernet är återigen afrest til Algier och dit anländ den 25 Aug. med franska Briggen La Comète.

N e a p e l. Prinsen af Syracusa, General-Guvernör på Sicilien, har beställt tvenne taflor af målarne *Vincens Riolo* och *Joséf Fatania,* hvilka nu blifvit färdiga. Den förres föreställer: Clorindas döpelse; den sednares: Rinaldo och Armida i den förtrollade parken.

P a r i s. Konungen har hos Målaren *Boulanger* beställt en stor tafla, ämnad at pryda Slottet Fontainebleau, föreställande: Ludvig XIII:s döpelseakt i ofvannämnde Slott. Samma Konstnärs stora tafla, föreställande: Lucretia Borgias död, är inköpt af Hertigen af Orleans. —

I det inre af Tuileries fortsättas byggnaderne oafbrutet, framför Marskalkarnes sal har blifvit anlagdt et 30 steg långt, pragtfullt prydt Galleri i hvilket befinner sig: Fredens staty, och Konungens byst af marmor, med inskrift: »Chartan skall hädanefter vara en sanning.« Sjelfva Marskalkarnes sal, prydd med 16 Marskalkars porträtter, restaureras och förses med basreliefer, föreställande de mest lysande segrar sedan 1789. Hvalfvet blir ny-måladt och de förgylda örnar dem Napoléon låtit sätta under Kariatiderne, restaureras. Dessutom har en ny, prägtig trappa blifvit anlagd, och det inre så inrättadt, at rummen bilda en sammanhängande sträcka ifrån Floras paviljon til paviljonen Marsan. Byggnaderne dem Konungen låtit verkställa i Tuileries och Louvren förlidet år skola kostat 1,500,000 Francs.

Logogrif.

Mitt hela kanske blir ej lätt,
At hastigt kunna utfundera,
Ty det kan tas på många sätt: —
Det finnes mången gång af lera,
Af Kammarduk och Spets ibland,
Än ses det uti Krögarns hand
Och än utaf Monarken bäres;
I sällskap är det nöjets pest,
Af högmod och af rangstrid näres.
Och trifs i smärre städer bäst.
I fyra bokstäfver man finner,
Om du förstår dem ordna rätt,
Hvad man i Bacchi dyrkan vinner; —
En sak som så bestämdt och lätt
Lär oss at kunna mäta tiden; —
Et fel som vin och dricka får,
Om det i Källarn icke står; —
Den läsningstid som är förliden
För gossar vid Akademin; —
En sak som prisar Medicin,
Men som det understundom händer,
Ej til patientens båtnad länder; —
Et namn som regnet ofta får; —
Hvad man plär väderleken kalla,
När den är stormig höst och vår
Och regnets strida skurar falla.
I ordet finnes intet mer,
Som något slags uplysning ger.

Ch . . .

Pl. 4.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Hvit Turban, omlindad med guld-ränder och en Camée i pannan. Blå Sammets-pelis med Hermeliner. (Såkallad Polsk-pelis). En med silke broderad kjortel; hvita handskar och skor.

Fig. 2. Ofvanstående Fruntimmers-hufvudbonad sedd framifrån.

Fig. 3. Hatt af Reps prydd med band och plymer. Kappa af Sidensars kallad *à la Pompadour*, med ärmar. (Dessa äro så inrättade, at de på tvenne sätt kunna begagnas, hvilket är antydt på tekningen, olika på hvardera ärmen). Hvita handskar och skor.

Fig. 4. Röd Sammets-hatt med veckad kulle bak, prydd med Sidensars-band af samma färg som hatten, samt med blommor kallad *à la Reine Margerite.*

Fig. 5. Sidensars-hatt prydd med blommor och band.

Fig. 6. En Rund-Spencer af broderad Netteldduk med fylliga veck, liknande en klädnings-puff, synnerligen användbar til mindre eller förmiddags klädsel.

Stockholm,

Tryckt hos *Carl Deleen*, 1834.

Pl. 4.



Pl. 5.



Elfte Årgången

N:o II.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Februari Månad 1834.

Pl. 5.

Kasper Hauser.

Detta olyckliga offer för den skändligaste och grymmaste behandling, har den 14 December förlidet år blifvit mördad i Ansbach midt på ljusa dagen, mellan kl. 3 och 4 e. m., och dött fyra dagar efteråt. Det allmänna intresse denne yngling väckt genom det mystiskt hemliga af hans upfostran och härkomst, ehuru icke obekant för våra läsare, torde dock förtjena at här åter sammanfattas, och Red. meddelar et utdrag ur förste Borgmästarens i Nürenberg, *Binder*, utgifna berättelse af den 7 Juli 1828.

"Kasper Hauser är af medelmåttig storlek, har i blondt fallande hår, ovalt ansigte, bred, hög panna, bruna ögonbryn, grå ögon, en ordinärt stor, något bred näsa, en proportionerad mun med något utböjd underläpp, en rund kind, et ljust, kring kinderne och hakan framskjutande skägg, goda tänder, frisk färg, en angenäm ansigtsbildning, och intet märke på kroppen utom spår efter ympning på högra armen. Vid hans ankomst til Nürenberg var han klädd i en grof rund hatt, i hvars kulle var fästad en plan, föreställande staden München, troligen tillhörande fabrikantens stämpel, men hvaraf det öfriga var bortrifvet; vidare hade han på sig en svart silkeshalsduk, en gammal urtvättad rödprickig tygsvest med genombrutna metallknappar, som tagas ur vesten och åter ditsättas, sådana de bruktes för 13 til 14 år sedan, en mörk klädeströja med öfverklädda knappar, likadana byxor samt halfstöflar med klackjern, hvilka icke rätt passade för hans fötter och derföre plågade honom. Hans dialekt är den gamla Bajerska, sådan den brukas i trakten omkring Regensburg; men hans uttal förbättras dag-

ligen genom undervisning. Dessutom medförde han några gamla andaktsböcker och litet guldsand i et hopviket papper."

Om Kasper Hausers öden och ankomst til Nürenberg lemnas i ofvannämnde Borgmästares berättelse följande uplysning: "Annan dag pingst, den 26 Maj 1828 mellan kl. 4 och 5 e. m., mötte en härvarande Borgare (i Nürenberg), vid början af Korsgatan en yngling, til utseende 16 à 18 år gammal, som frågade honom efter Nyportsgatan. Borgaren erbjöd sig, at visa den unga mannen dit. Under vägen framtog ynglingen et förségladt bref, hvars adress, på illa skrifven och stafvad Tyska, var til en Ryttmästare vid 6:te Schwoliska regementet. Detta förmådde Borgaren at följa med honom til vakten, för at skaffa honom uplysning om den sökta personen. Emedlertid bemödade han sig at börja et samtal med honom, men fann snart, at detta ej var möjligt i anseende til gossens brist på alla begrepp. Vid ankomsten til vakten, visade man honom til det icke långt aflägsna huset, hvarest den ifrågavarande Ryttmästaren bodde. Som denne ej var hemma, sökte hans betjent utforska gossen, men kunde ej erhålla några rediga svar, och Ryttmästaren, som emedlertid hemkom, men icke heller af brefvets besynnerliga gåtlika innehåll hemtade någon uplysning, skickade det jemte brefbäraren til Magistraten, Brefvet, som röjde en i skrifning ganska ovan hand, innehöll: at til Ryttmästaren skickades en gosse, som blifvit utsatt hos brefvets författare den 7 Oct. 1812; at han sjelf vore en fattig daglönare som hade 10 barn; at han likväl dragit en christlig omsorg för dess upfostran, men icke sedan 1812 låtit honom taga et steg utom huset, så at han icke viste hvar han blifvit upfödd; at gossen sagt sig vilja blifva soldat, at när han blifvit det, skulle fosterfadern komma at upsöka honom, at han ej utsatte sitt namn emedan sådant kunde ådraga honom straff, o. s. v. — Bilagan, som var skrifven med latinska bokstäfver, ville anses vara af barnets moder. Deri sades: at barnet var födt den 30 April 1812 och i dopet erhållit namnet Kasper, at dess far varit vid Schwoliska regementet, men vore död; at hon var en fattig flicka, som ej kunde försörja barnet, m. m. Sigillet, hvarmed brefvet var förségladt, var ganska groft arbetadt; bokstäfverna, hvilka man ej rätt kunde urskilja, antingen de voro G. I. R. eller G. F. R., hade dessutom, förmodligen för at göras oigenkänneliga, blifvit ut-

plånade efter påtryckningen. Genom en jemnförelse mellan stilen i sjelfva brefvet och den inneslutna bilagan, röjdes tydligen, at de voro skrifna af samma hand, med samma bläck och på samma gång, ty hade sedeln varit sexton år äldre, så skulle bläcket icke varit så friskt, en omständighet, som den för öfrigt sluge bedragaren förmodligen icke gifvit akt på. Tilverkningsstämpeln i papperet utvisade namnet J. Reindel, hvilken äger et pappersbruk i Mülhoff."

Kasper Hauser har om sina öden gjort följande berättelse, den han sedan, oaktadt de synbara och glädjefulla framsteg han gjort i intellectuel utveckling, alltid troget vidhållit. "Han var alltid inspärrad helt ensam, och hvarken såg eller hörde någon annan, än det vilddjur, som gaf honom dess enda föda, bröd och vatten. Han vistades i et litet trångt och lågt rum nere vid jorden, hvars golf ej var brädlagdt, utan, som det tycktes, bestod af hårdstampad lera, men hvars tak var af sammanfogade bräder. Två små aflånga fönster voro tilltäppta med brädlappar, genom hvilka en svag skymning inträngde; han såg aldrig solen. Han satt på golfvet utan andra kläder än en skjorta och korta, vid knäet bundna byxor, förmodligen af mörk färg och uppehållna af et hängsle, samt lekte med två hvita trähästar och en hvit trähund, hängde åtskilliga små leksaker om halsen på dem, och talte med dem så mycket som hans fattigdom på ord och begrepp medgaf. På golfvet stod, som det tycktes, i en fördjupning, et käri med lock, hvari han förrättade sin tarf, och icke långt derifrån låg en halmmadrass som han kallade sin säng. Som han af brist på öfning nästan icke kunde hvarken stå eller gå, utan föll omkull när han upreste sig, så rullade han på golfvet omkring bland sina hästar, och slutligen på halmbädden, der han sof. Detta skedde alltid så snart natten inbröt. Tidigt om morgonen var han åter vaken, hvarvid han alltid fann framför sitt läger svart bröd och friskt vatten, hvilket han förmodar blifvit ditfördt under hans sömn; detsamma tror han ock ha skett med klippningen af hans hår och naglar. Skjortan ömsade han ganska sällan, och som han icke vet när sådant skedde, förmodar han at det skett under hans sömn, hvilken var god och hård. Bröd hade han alltid tilräckligt, men af vatten saknade han stundom sådan tilgång som han skulle önskat." —

Fortsättning i nästa N:o.



Pl. 6.

Napoléons öfvergång vid Arcole.

Efter Victor Adam.

Fortsättning från N:o 1.

Efter fulländade studier vid Militär-skolan i Brienne, blef Napoléon 1785 Under-Lieutenant vid Artilleri-Regementet La Fère. Vid franska revolutionens utbrott höll han sig til folkets parti. 1790 gick han med Paoli til Corsica och blef der utnämnd til befälhafvare för Nationalgardet i Ajaccio. Hans första krigsbedrift här, på ön Magdalena i sammanhang med franska Amiralen Frugits expedition på Sardinien misslyckades. Både Paoli och Napoléon jemte flera andra blefvo 1793 landförviste ifrån Corsica. — S. å. hade Toulon gifvit sig til Engelsmännen, och Napoléon, i egenskap af Capiten vid 4 Artilleri-regementet, erhöll et befäl vid Toulons belägring, der han under Convents-Ledamoten Barras ögon högst fördelagtigt utmärkte sig och 1794 blef Bataljons-Chef. Hans försök detta år at bemägtiga sig Ajaccio misslyckades, likväl utnämndes han 1795 til Brigad-Chef för Artilleriet vid Italienska armén.

Efter Robespierres fall, blef Napoléon i Nizza arresterad, men återfick likväl sin frihet och ilade til Paris at klaga deröfver, men ansedd som terrorist, fick han ingen upprättelse. Upretad häröfver, beslöt han lemna Frankrike och försöka sin lycka i Turkiet; man vägrade honom tillåtelse dertil och han erhöll emedlertid et befäl vid Armén i Holland. Innan han begaf sig dit utbrast den rojalistiska sammansvärjningen emot republiken, och Napoléon fick befälet öfver Truppern e i Paris, vid hvilket han den 5 Oct. utmärkte sig genom sin rådighet och tiltagsenhet, at han derföre utnämndes til Divisions General. Tre månader derefter, i början af 1796, gaf Directorium honom befälet öfver Italienska Armén, och innan han begaf sig dit gifte han sig med General Beauharnais' enka.

Den 30 Mars emottog han i Nizza öfverbefälet; den 12 April vann han öfver Österrikarne bataljen vid *Montenotte:* den 14 vann han en lysande seger vid *Millesimo* och *Dego;* den 22 intågade han segrande i *Mondovi;* den 8 Maj segrade han vid *Lodi;* den 12 intågade han i *Cremona;* den 13 i *Parma* och den 14 i *Milano.* Den 19 Juni voro *Bologna, Ferrara* och *Urbino* i hans våld; den 28 besatte han *Livorno* och belägrade *Mantua,* men uphäfde den, och slog Österrikarne den 5 Aug. vid *Leonato;* och den 7 vid *Castiglione.* Han började derefter ånyo Mantuas belägring, och vann emedlertid den 9 Sept. bataljen vid *Bassano;* den 29 intågade han i *Mantua;* den 9 Oct. gaf sig *Genua* under franska Republikens beskydd; den 16 begärde *Neapel* fred; den 15 Nov. ingick äfven Hertigen af *Parma* deri.

Sedan Österrikarne åter framträngt under Alvinzys befäl, gick Napoléon natten emellan den 14 och 15 Nov. öfver Adige-floden, och tvang Österrikarne til en 3 dagars drabbning, ifrån den 15 til den 17 vid *Arcole,* i hvilken blott hans och hans Generalers tappra mod, och det förtroende, som de visste ingjuta i Soldaterne, jemte den förtviflan, med hvilken han personligen blottställde sig



1



2



för alla faror, afvände hans undergång och förskaffade honom en blodig men afgörande seger.

På tekningen har Artisten valt det ögonblick, då den 27-årige Republikanske ÖfverGeneralen Bonaparte, sjelf tager en fana, och öfver lik och döende, trotsande et gap af 50 fiendtliga Kanoner, går främst i spetsen för sina soldater öfver bron vid Arcole, oaktadt en stridskamrat på knä framför honom besvär Generalen at icke ögonskenligen blottställa sitt lif, och en granat nyss framför honom creverat som spränger en soldat i luften. Resultatet af denna behjertenhet var afgörande för Fransmännen, emedan Österrikarne drogo sig tilbaka, och icke återsyntes förr än et par månader derefter.



Pl. 7.

Oerfarenhet och Lättsinnighet.

Fragmenter af en ung Flickas öden.*)

Efter Jules Davids tekningar.

1.

Trefnad på Landsbygden.

Nordans kulna vindar rasa
Vildt den långa vinterqväll;
Gamla Pastorn, lugn och säll,
Satt för spiselns tända brasa,
Lade mera ved uppå,
Vände sig, och då och då
Vänligt blickande tilbaka
På sin gamla, hulda Maka,
Som i hedersrummet satt
(Länstol'n utaf ek, så prägtig),
Och bredvid låg hennes katt.
Gumman läste så andägtig,
Högt utur den Helga Skrift
Mången rörande bedrift,
Mången sanning som var mägtig
At ge styrka, hopp och tröst
Så i lifvets vår som höst.
Dottren satt vid gummans sida
Med sin spånrock, tyst och snäll,
Och spann varpen til en dräll.

*) Detta lilla stycke äger inga andra anspråk, än at tjena til förklaring på tekningarne, hvilka ensamt gifvit anledning til dess författande.

Stundom måste sysslan bida,
Då hon rörd och upmärksam,
Sagta förde frågor fram,
Eller torkade bort tåren,
Som i hennes öga sam,
Känslans tår i ungdomsvåren.

Nyss hon fyllt de sjutton åren;
Blyg som skogens Oread,
Täck som blomman i sin knoppning,
Var hon lika god som glad,
Och den skönaste förhoppning
För en älskad Mor och Far,
Hvilkas enda barn hon var.

"*Nanny!* tag dig väl til vara,"
Sade Fadren ofta rörd:
"Lyder du din känsla bara
"Kan du lätt bli vilseförd.
"Lättrördt hjerta bringar fara,
"Hårdhet klandras likaså;
"Medelvägen bör du gå,
"Så skall Herren dig bevara
"At dig intet ondt kan nå."
Modren lade til de orden,
Och så ömt på flickan såg:
"Kära barn! kom väl ihåg,
"At du är vårt allt på jorden!"
Gumman sade intet mer,
Men hon lyfte tårfullt öga
Bedjande emot det höga. —
"Ack! jag är så säll hos Er,
"Älskar ingen mer i verlden!
"Långt från stojet och från flärden,
"Finner jag mig lycklig här,
"Och af Himlen jag begär
"Ingen annan sällhet, bara
"At hos Er beständigt vara.
"Göra Pappas högsta fröjd,
"Och min goda Mamma nöjd,
"Deras ålders dagar smycka,
"Det är Nannys enda lycka."

2.

Mötet vid Källan.

Vårsolen lyste på fältet så skönt:
Allt var så leende, lifligt och grönt,
Sippan sitt hufvud ur gräset upstack
Och daggperlan drack.

Borta på ängen ruinen står qvar
Efter et Kloster i forntida dar;
Åldriga muren bekransas så glad
Af Murgrönans blad.

Nära vid muren en källa syns der,
Sjelfva kristallen ej klarare är;
Sorlande bjuder hon vandrarn til sig,
På blomstrande stig.

Der kommer *Nanny* med steg som en flägt,
Enkel, men nätt i den landtliga drägt,
Sjungande går hon med glädtigt behag
Til källan i dag.

Rutiga silket betäcker dess barm,
Krukan hon bär på den rundade arm,
Fladdrande locken så täckt smyger fram
Från fängslande kam.

Gå icke, *Nanny!* besinna dig än!
Tro mig, vänd åter til hemmet igen:
Aldrig du gör någon mer promenad,
Så oskyldigt glad.

Går du til källan? — bevinga ditt lopp,
Fyll der din kruka, men se intet opp,
Lyssna ej til det förföriska tal;
Än har du et val.

Nanny, ren Amor har ställt på din stråt,
Skalkagtigt leende, vådligt försåt,
Se ej på Jägarn vid källan der står
I ungdomlig vår.

Fåfängt! — Hon ilar. — Förmäten och blind
Står hon vid källan med rodnande kind,
Niger och småler åt ynglingens skick
Och bedjande blick.

Fjärilen lik, som när ljuset är bart,
Flyger i lågan med svindlande fart;
Skämtar hon glädtigt med Jägarn en stund,
Och klappar hans hund.

Nanny, låt honom ej trycka din hand;
Akta dig! knyt icke vänskapens band!
Vänskap han säger, men kärlek det är
Hans öga begär.

Lofva ej *Vilhelm* at komma igen,
Nämn honom icke så ömt för din vän,
Vänd dig ej bort så förlägen och brydd — —
Din känsla är tydd.

Fjolliga flicka! nu är det för sent;
Fastän ditt sinne och hjertat är rent,
Kärleken smugit sig in i din själ —
Bjud lugnet farväl.

Tankfull du synes vid middagens bord,
Drömmande säger blott afbrutna ord,
Flyr med förvirradt och frugtande skick
Föräldrarnas blick.

Ch . . .

Charade.

Mitt första är än kort, än lång,
Än tyst, än egnas mången gång
Åt spel och dans och vin och sång.
Man får ej sofva på *mitt andra:*
Då fordras noggrann vaksamhet,
Helt tyst med afmätt noggranhet,
Man endast några steg får vandra.
Mitt hela deremot ej är
Utaf så stränga reglor bunden;
Blott det sin fula rustning bär,
Och passar då och då på stunden,
Så har det upfyllt pligtens bud,
Och sårat mången med sitt ljud.
Det räknas ibland mörksens andar,
I slagsmål och i gräl sig blandar.

Ch . . .

Ordet til Logogrifen i föregående N:o är *Krus*, hvaraf blir: *rus, ur, sur, kurs, kur, skur, rusk.*

Pl. 8.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Sidensarshatt med plymer. Pels af *Gros de la Reine* med Zobel- eller Mård-bräm jemte en dylik muff. Svarta kängor.

Fig. 2. En Herre i sin morgondrägt, bestående i en röd Casimirs Natt- eller Morgon-rock garnerad med grönt felb och gröna snören. Rutiga pantalonger med vidsydda brokiga tofflor.

Fig. 3. Bart hår, efter Herr Maritons upfinning i Paris.

Fig. 4. Bart hår, efter Herr Narcisses upfinning i Paris.

Fig. 5. Sidensars-hatt, prydd med plymer, sedd bakifrån.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen*, 1834.


3
5
4
2
1



Enke Drottningen, Regentinnan af Spanien

Följ ock din tid i nykterhet,
Hoc est: at nykterhet predika.
Punsch är ej brännvin, som man vet,
Drick du, — det qvittar verlden lika.

I Engelsk gigg til Djurgård'n far
Och kör med smak, om ej försigtigt;
Se til at du glasögon har:
Då först et hufvud gäller rigtigt.

Hör på! — et ridspö bör du ha, —
Om än ej någon häst at rida;
Glöm inte silkesvantarna;
Håll armen krokig i din sida.

Gå se'n på Tunneln vid Norrbro,
Sök samtal der i politiken:
En benig fisk, men du må tro —
Du skördar ära med kritiken.

Följ ock din tid, min unge Vän!
Uti et uptåg, småbehändigt:
At kurtisera Friheten —
Tro ej at allvar är nödvändigt.

På lyckans bana tag et skutt
(saltomortal') — at målet hinna:
Låt bli betala, — gör bankrutt.
Man måste våga för at vinna.

Och om du följer som sig bör
De fromma råd jag dig har gifvit;
Jag spår at snart fortune du gör
Och vandrar nackhög genom lifvet.

A . . n . . e.



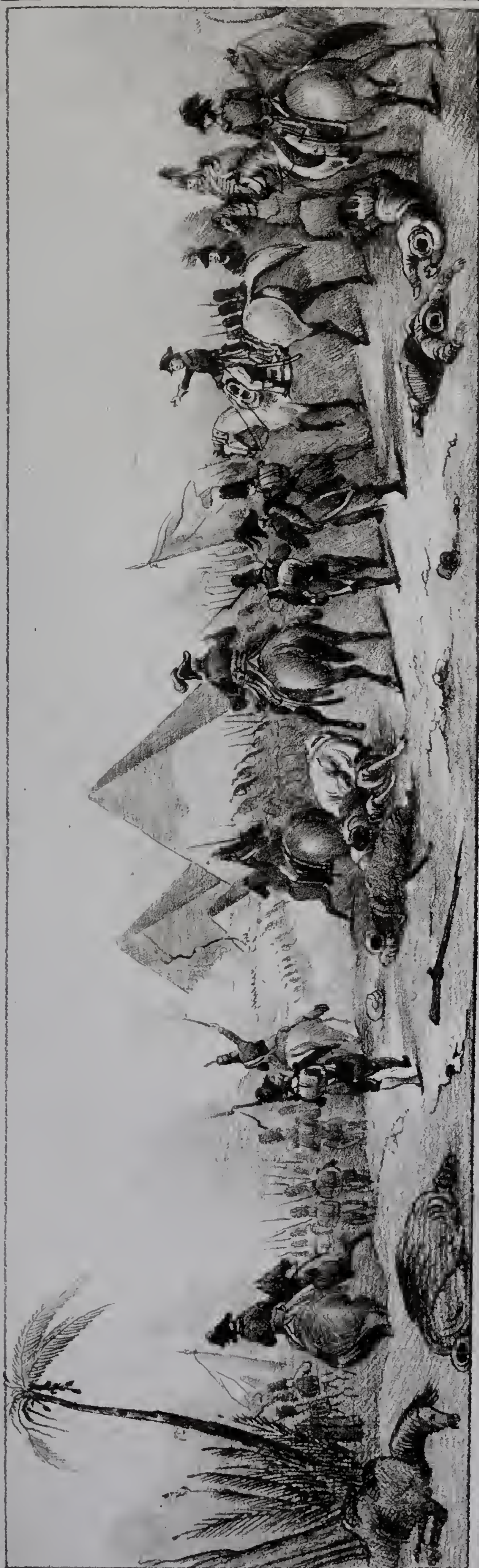
Pl. 10.

Napoléon i bataljen vid Pyramiderne.

Efter Victor Adam.

Fortsättning från N:o 6.

Efter Napoléons seger vid Arcole drog Österriska Armén sig tilbaka til Brenta; men i de första dagarne af 1797 ryckte Alvinzy fram til Rivoli, der Napoléon den 15 Jan. vann en lysande seger



öfver honom, och den 16 tog General Provera med hela hans Corps af 5000 man til fånga. — Derefter upsades stilleståndet med Påfven, och Napoléon slog i Febr. hans trupper och intog *Faenza*, *Ancona*, *Loretto* och *Tolentino*, hvarefter han gjorde fred med Påfven och vände sin styrka åter mot Österrikarne. Han gick den 10 Mars öfver Piave-strömmen, d. 16 öfver *Tagliamento* och *Ionzo*, besatte den 19 *Gradisca*, den 20 *Görz* och intågade d. 23 i *Triest*. Sedan han slagit fiendtliga Arméen tilbaka ända til *Steyern*, infunno sig Österrikiske deputerade den 7 April och anhöllo om vapenstillestånd, och den 17 slötos preliminär-fredsvillkoren. — Den 3 Maj förklarades Republiken Venedig för et eröfradt land, den 12 var dess gamla författning tilintetgjord, och landet samt hufvudstaden besattes med Franska trupper. Den 1 Sept. öppnades fredsunderhandlingarne i Campo Formio, och den 17 Oct. blef den definitift afsluten.

I November var Napoléon vid freds-congressen i Rastadt, hvarigenom han i Dec. begaf sig til Paris. Missnöjd med Directorium begärde han sitt afsked, men man förstod at sysslosätta hans ärelystnad, och expeditionen til Egypten beslöts. — Den 19 Maj 1798 gick flottan med en krigshär af 30,000 man under segel. Den 6 Juni landsteg han på *Malta*, och intog den 12 genom capitulation fästningen *La Valette*. Den 17 gick han åter til segels och den 1 Juli begyntes utskeppningen, hvarefter han dagen derpå intog Alexandria med storm. Den 7 Juli upbröt han härifrån til Cairo, slog den 21 Murat Bey vid *Pyramiderne*, eröfrade lägret med alla dess skatter, och intågade segrande den 22 Juli i *Cairo*.

Teknaren har på Planchen föreställt Napoléon på en grå häst, under den ännu fortgående striden, pekande med högra handen på Pyramiderne, dessa ålderdomens oförstörbara minnesstoder, som nu voro vittnen til Fransmännens seger jemväl i denna verldsdel, efter deras lysande bedrifter året förut i Europa.

Pl. 11.

Oerfarenhet och lättsinnighet.

Fragmenter af en ung Flickas öden.

Efter Jules Davids tekningar.

3.

Enleveringen.

Månens bleka silfverskimmer lyser
Mjeltsjukt ned på skumma jordens krets.
Nära Prestgåln Wilhelm är tilreds,
Hopp och frugtan i sitt hjerta hyser:
»Ack! hur skyndar ej den älskande til mig!
»Månne hennes hjerta ångrat sig? —«
Nanny kommer, gråter, darrar, ryser,
Våldsamt höja suckar hennes barm —
Sagta stödd mot *Wilhelms* fasta arm,
Vandrar han så sorgligt vid hans sida,
Kastar än en tårfull blick mot byn,
Höjer ögat klagande mot skyn,
Och förgäfves söker hon bestrida
Pligtens känsla och förnuftets röst,
Som än höja sig i hennes bröst;
Ångest sammanknäpper hennes händer,
Då sitt hem en afskedsblick hon sänder;
Med förtviflans hemska stämma än
Ber hon *Wilhelm* at få vända om igen,
Men vid tanken på sin Faders vilja,
Som för evigt skulle henne skilja
Ifrån *Wilhelm*, och ge hennes hand
Åt en ann, vald til dess ägta band,
Rädd, hon uti Wilhelms sköte hastar
Och med honom sig i vagnen kastar,
Som med oafbruten, skyndsam fart
För til *Greatna Green* de älskande så snart.
Ånger, oro, kärlek, hopp och smärta,
Vexla om i *Nannys* sorgsna hjerta,
Nästan sanslös räcker hon sin hand,
Och förenas genom kyrkans band.

4.

Förändradt Lefnadssätt.

Förd i stora verlden,
Dårad utaf flärden
Stackars *Nanny* var!
Wilhelms tjusta maka
Ser ej mer tilbaka
På förflutna dar.

Om Föräldrars minne
Sväfvar för dess sinne
Sorgligt någon gång;
Wilhelm skämtar, beder,
Slösar ömhet, eder;
Sorgen blir ej lång.

3



4



Om en tanke flyger,
Om en drömbild smyger
Til dess barndomsdal,
Til de fordna vänner,
Och hon dervid känner
Hemligt samvetsqval;

Tryckt til Wilhelms hjerta
Flyktar hennes smärta;
Vid en älskad hand
Störtar hon til nöjen,
Lekar, skämt och löjen
Uppå Themsens strand.

I den ystra ringen,
Bortskymd utaf ingen,
Nanny innan kort,
Prydd af blomsterkransar
Likt Zephiren, dansar
Alla sorgmoln bort.

Morgonpromenaden
Sker igenom staden
I en tilbury,
Enkom köpt för dagen,
Grann och dyrt beslagen,
Glänsande och ny.

Sommarns fägring lockar
Många glada flockar
Ut til Hyde-parks lund,
At i skuggan svalkas,
Jollra, dricka, skalkas
Bort en sorgfri stund.

Se den långa raden
Kommande från staden!
Tar den aldrig slut?
Hvilket larm! O himmel!
Hvilket brokigt hvimmel
Ökas hvar minut!

Stolta Hertiginnor,
Prester med Prestinnor,
Knekt och Borgersman,
Lorder och Dragoner,
Sjömän och Patroner
Blandas om hvarann.

Tiggare som sjunga,
Flickor som i gunga
Svinga up och ner;
Skrattande Fransoser,
Raglande Matroser
Öfverallt man ser.

Se hur Dandy's rida,
Hålla vad och strida
Om at hinna fram!
Granna vagnar mötas,
Svänga om och stötas
I et moln af dam.

Nanny har så roligt,
Sitter så förtroligt
Bredvid *Wilhelm* nu.
Foxen ystert ilar,
Wilhelms öga hvilar
Tjust uppå sin Fru.

Ljumma sommarvinden
Smekande kring kinden
Lockar rosor opp;
Eld ur ögat lyser,
Skälmska läppen myser
Frisk som rosens knopp.

Smakfullt är hon smyckad,
Toiletten lyckad,
Hatt af ny modell;
Allt är bjert och lifligt
Klär så obeskrifligt;
Ack! hvad hon är säll!

Månne *Nannys* hjerta
Är så fritt från smärta
Som det fordom var?
Och har nu för tiden
Samma ljufva friden
Som i fordna dar?

Ch . . .

Kasper Hauser.

Slut från föregående N:o.

»Ingången til hans fängelse var en liten låg dörr, utvändigt tilreglad. Kakelugnen deri var hvit, liten, rund och skapad ungefär som en stor bikupa, samt eldades utifrån. Länge, länge hade han varit i sitt fängelse; men huru länge kan han ej upge, emedan han icke känner någon indelning af tiden. Han har deri icke sett någon menniska, någon stråle af solen eller månen, något ljus, eller hört något fotsteg, något ljud af en lefvande varelse. Ändtligen öppnade sig dörren, och den obekante som fört honom til Nürenberg, inträdde barfotad och, som det tycktes, lika torftigt klädd som han. Ehuru endast af medelmåttig storlek, måste han likväl böja sig då han inträdde, och taket syntes nästan hvila på hans hufvud. Han gaf sig tilkänna såsom den hvilken alltid bragt honom bröd och vatten, samt skänkt honom hästarne. Denne man lemnade honom några böcker, sade honom at han nu borde lära sig läsa och skrifva, för at sedan komma til sin far, som var en Ryttare, samt at han äfven skulle bli en sådan. I anseende til gossens utomordentliga själsförmögenheter, som icke ens gått förlorade genom den långvariga och förfärliga inspärrningen, fann den okändes bemödande utan svårighet bifall. Han lärde, såsom han säger, och hvilket hans hastiga framsteg under den tid han uppehållit sig här, äfven tyckes bekräfta, lätt och skyndsamt, men likväl icke mycket, utan blott nödtorftigt läsa och skrifva sitt namn, emedan den obekante ej kom til honom och underviste honom oftare än hvar femte dag. Dervid var han alltid barfotad, i samma drägt, och Hauser hörde honom icke förr komma än han öppnat dörren. För at öka hans lärgirighet lofvade han, at, om han vore flitig, tillåta honom fara omkring med hästarne i sitt fängelse; men ännu beklagar han, at, ehuru han upfyllt villkoret och sedan farit omkring, den obekante likväl icke hållit ord, utan när han gret agat honom med en käpp, hvaraf han ännu bar spar på högra armbågen, samt allvarsamt förbjudit honom åkandet. Til skrifning begagnade han et blystift, som den obekante utgaf för en penna. Då han meddelte honom undervisning, inskärpte han hos honom at aldrig vilja ut igenom dörren, emedan himmeln vore öfver honom, och deruti en Gud, som skulle vredgas och slå honom.

Så förflöt en ansenlig tid, dock var denna icke efter hans tanke så lång, som den han redan tilbragt i Nürenberg. Nu blef han en gång upväckt nattetid. Den obekante stod framför honom och sade, at han nu ville föra honom bort. Härvid gret Kasper, men lät dock snart tilfredsställa sig genom den idé, för hvilken han fattat tycke, at han skulle få komma til sin far. Den obekante hade nu på sig en kort jacka, stöflor, blå strumpor och en grof rund hatt. Han tog Kasper, som han til sina öfriga kläder endast gaf en stor bondhatt med hög kulle på hufvudet, ut med sig i friska luften och bar honom på ryggen up på et högt berg, samt fortsatte vandringen ända tils det blef dag. Emedlertid hade Kasper insomnat, och vaknade ej förr än han nedsattes på marken. Här lärde den obekante honom at gå, hvilket föreföll honom något svårt, ty han var barfotad och hans fotsålor ganska ömtåliga, hvarföre han måste ofta sätta sig. Emedlertid lärde han småningom bättre at gå, och under omvexling mellan gång och hvila inbröt den andra natten. Nu lade de sig ned på marken under bar himmel. Det regnade häftigt, eller som Kasper uttryckte sig: »det skakade ifrån himmelen,« och den stackars ynglingen frös häftigt. Emedlertid insomnade han, och följande dagen fortsatte han åter vandringen, åtföljd af den obekante.

Gåendet hade blifvit honom lättare, men deremot kände han värk i ben och länder. Vid tredje nattens inbrott lade de sig åter på marken; det regnade väl icke mer, men var kallt, och den arme Kasper frös åter. Vid tredje daggryningen vandrade de ånyo på ofvanbeskrifvet sätt, och då de voro långt härifrån, tog den obekante ur et knyte, som han hade med sig, de här ofvanföre beskrifna kläderna, och de blå strumporna, dem han drog af sina egna fötter och satte på Kaspers, samt bytte med honom hatt, drog barfotad på sina stöflor, hvilka, enligt Kaspers mening, voro vida bättre än de dåliga han erhöll, och tog tilbaka de byxor Kasper burit i fängelset. Efter denna förändring fortsatte de resan. Deras föda under hela vägen förblef densamma som Kasper erhållit i fängelset, bestående af et stort stycke bröd och en butelj vatten, hvilket den obekante bar i fickan. Denne sysslosatte sig under hela vägen med at på en rosenkrans, som Kasper här för första gången såg, lära honom *Fader vår* och ännu en annan bön. Derjemte underhöll han honom med samma berättelse, at han skulle komma

til sin fader och bli en ryttare som denne varit, hvilket alltid gladde gossen. På hela vägen kommo de icke in i något hus, men sågo ofta menniskor och hus, hvilka Kasper naturligtvis icke kan beskrifva. Den obekante förmanade honom dervid alltid, at se ned på marken för at rätt kunna gå, men sannolikt på det intet intryck af omgifningarne måtte fästa sig i hans minne, och Kasper efterkom punktligt denna befallning. — Då de slutligen nalkades Nürenberg, hvilket den obekante kallade den »stora byn,« framtog denne ur fickan det ofvan omtalta brefvet och lemnade det åt Kasper, med anvisning at bära det in i byn, och lemna det åt en gosse som skulle föra honom vidare. Han utmärkte, som det tyckes, ganska noga den väg han borde gå, och då Kasper ogerna skiljde sig ifrån honom, lofvade han at snart komma efter. Kasper gick, såsom han blifvit befalld, ständigt rätt fram, kom sålunda til stadsporten, gick in derigenom och råkade här Borgaren, som tog honom med sig.«

Oaktadt alla försök at kunna få några upIysningar om sammanhanget af denna ohyggliga händelse, har allt stannat vid blotta gissningar. I October månad 1829 fann man Kasper en dag i en vedbod blodig och illa slagen af en för honom okänd person, et mordförsök, som likväl misslyckades, tils han nu, som ofvan nämndt är, blef mördad med knifstyng den 14 Dec. förl. år. — Konungen i Baiern har utlofvat 10,000, och Lord Stanhope, Kaspers synnerlige gynnare, 5000 Gyllen, åt den som uptäcker mördaren.

Pl. 12.

Mode-Costymer för Damer,

eller

National-Fruntimmersdrägter.

Fig. 1, en Tyska.
Fig. 2, en Schweiziska och
Fig. 3, en Skottska; hvilka Costymer nu af modet i Paris på olika sätt användas til fruntimmersklädseln.
Fig. 4 & 5. Bart hår prydt med blommor, sedd från 2:ne sidor.
Fig. 6. Sammetshatt med plymer.
Fig. 7. Et slags Mantille med capuchon; den begagnas isynnerhet vid utgången från Spektaklet.

Ordet til Charaden i föregående N:o är *Nattvakt.*

Som Mars månads Häfte redan var under tryckning då Red. hade nöjet emottaga det behagligt dystra skaldestycket: *Den stumma smärtan,* **har införandet deraf måst upskjutas til nästa Månad, hvilket Red., jemte förklarandet af sin lifliga tacksamhet, har trott sig böra den okände författaren tilkännagifva.**

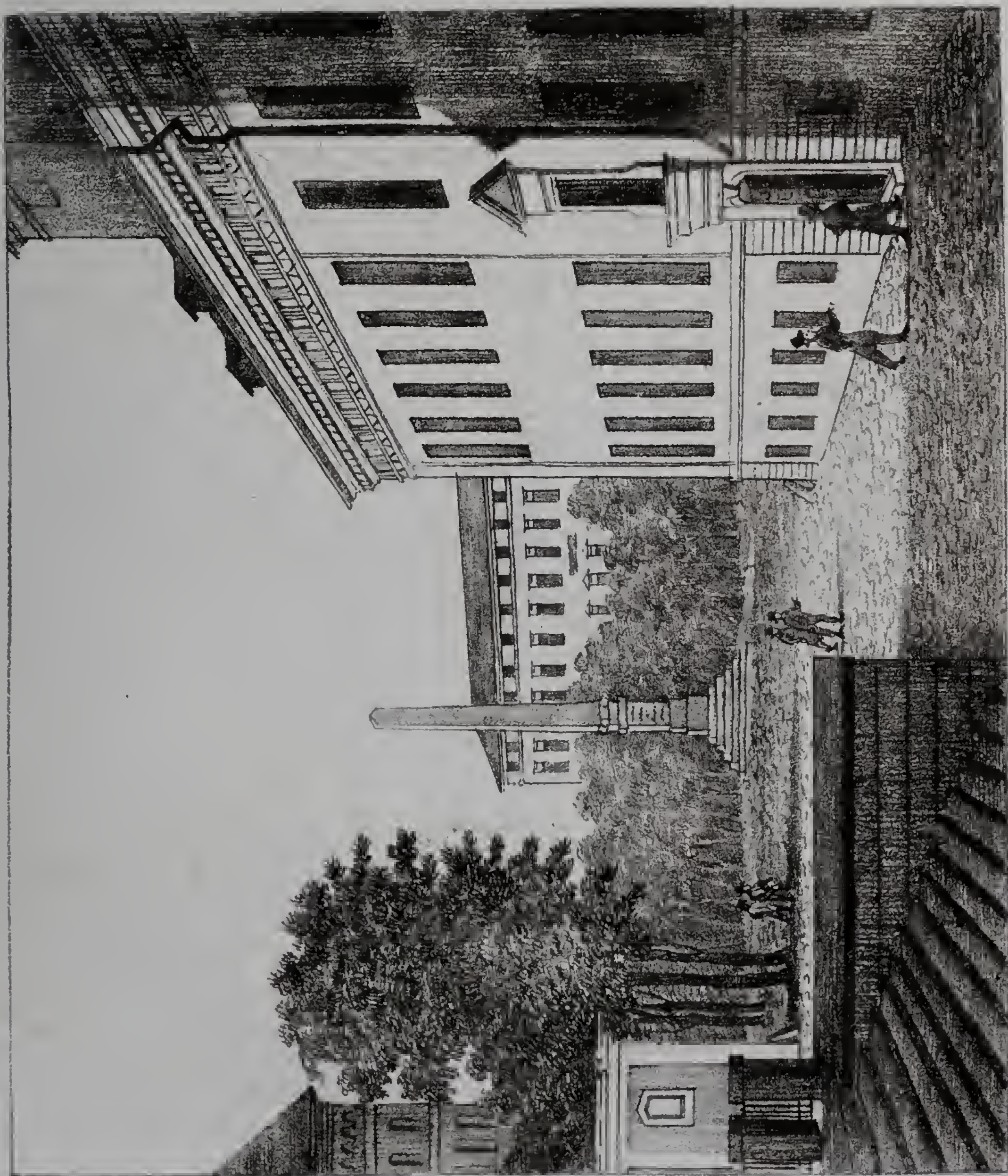
Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen,* **1834.**



2

1

3



N:o IV.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

April Månad 1834.

Pl. 13.

Obelisken i Upsala,

til minne af Gustaf II Adolf.

Detta minne åt en stor Konung, rest tvåhundra år efter hans död, i Svenska Folkets namn af vår nu regerande Konung, är redan i detta hänseende värdt den högsta upmärksamhet, och skall i evärdeliga tider påminna om bådas stora förtjenst af Tysklands befrielse ifrån olika slag af förtryck i olika förhållanden, men i samma ändamål: »Folkens uplysning — Folkens frihet och rätt.«

Denna lilla utsigt af Monumentet i den så kallade Odins lund, är tagen från norra sidan. Obelisken, af fin huggen granit, är med fotställningen, omkring 60 fot hög, och har följande inskrift:

på södra sidan:

ÅT
GUSTAF ADOLPH
DEN STORE
I
SVENSKA FOLKETS
NAMN
AF
CARL XIV JOHAN
DEN VI NOVEMBER
MDCCCXXXII.

på norra sidan:

GUSTAVO ADOLPHO
MAGNO
NOMINE POPULI
SVECANI
CAROLUS XIV IOHANNES
DIE VI NOVEMBRI
MDCCCXXXII.

Obelisken på Slottsbacken i Stockholm håller 56 alnar i höjden, och är således i det närmaste dubbelt så hög som ofvannämnde i Upsala.

I sammanhang härmed torde en jemnförelse emellan höjden på de märkvärdigaste Obelisker intressera våra läsare, och vi meddela en sådan, hemtad utur *Journal des Sciences et des Arts*, hvarvid likväl bör ihågkommas, at de sednare skilja sig väsendtligen ifrån de Svenska derigenom, at de icke äro sammansatte af flera stycken, utan huggne af ett enda block.

Obelisken	i Rom framför S:t Giovanni Laterano	99	Pariser-fot. *)
Den	i Rom på Peters-platsen	78	»
—	i Rom på Piazza del Popolo	74	»
—	i Petersburg, uprest af Paul III (modern)	73	»
—	i Paris ifrån Luxor	72	»
—	i Rom på Monte Citorio	65	»
—	i Alexandria, Cleopatras nål	63	»
—	i Constantinopel, i Hippodromen	56	»
—	i Rom på Piazza Navona	52	»
—	i Arles (antik obelisk)	47	»
—	i Rom, på Monte Cavallo.	45	»
—	i Rom, framför Trinita di Monte	44	»
—	i Rom, framför S:t Maria Maggiore . . .	43	»
—	i Rom, uti Villa Mattei	36	»
—	i Rom, på Rotonda-platsen	19	»
—	i München, i Glyptotheket	19	»
—	i Rom, på Minerva-platsen	17	»

I förestående upgift äro likväl några fotställningar af Obeliskerne inräknade.

Napoléon, som såg allt i stort, tyckte utan tvifvel at den högste af dessa Obelisker ännu var för liten för at värdigt bevara, i Frankrikes Hufvudstad, minnet af sina härars bedrifter, utfärdade ifrån Schönbrunn, d. 15 Aug. 1809, et decret, hvaruti han anbefallte upförandet af en Obelisk, vid början af Pont-neuf, af 180 fots höjd, utom fotställningen, af Granit ifrån Cherbourg. Underbyggnaden pågick under *Denons* direction, genom Architekten *Lepère*; den var 115 fot i fyrkant och 50 fot hög. Efter restaurationen 1814, fullföljdes icke första planen, utan tjenar den nu til den statue-équestre af Henrik IV, som på Ludvig XVIII:s befallning der blifvit upsatt.

---

*) En Pariser-fot håller 13½ Svensk tum.

Den stumma Smärtan. *)

Det var så vänligt förr, så skönt
I lifvets lund — der var så grönt,
Och näktergalarne de små
De sjöngo andra toner då;
Naturen slog intil mitt hjerta,
Och tidens qvalm och lifvets smärta
Förtyngde ej dess andedrag,
Och *Jag* var då et annat jag,
Och lifvet var då ingen öcken,
Och inga moln och inga töcken
Bortskymde solens hulda blick —
Hur allt då hade annat skick!

Nu är mitt *Jag* ej mer detsamma;
Det är så dystert kring mig allt —
Hur allt dock ändrat om gestalt!
Der kom så underlig en flamma,
En skogseld uti lifvets lund —
Den visnade i samma stund:
Nu stå dess stammar nakna, kalla —
Den lågan måtte varit stark,
Ty allesammans sakna bark
Och löfven brändes bort på alla.

En sång, så underskön jag hörde;
Ack huru den mitt hjerta rörde! —
Den var så innerlig, så ren.
Den trängde genom merg och ben. —
Men snart til skyn — dit up han for
Der sångens goda Ängel bor;
O den som ändå hade vingar
Som fågeln — som deruppe svingar —
Jag ville upåt — genast dit
Och hemta sången åter hit.

*) Enär den okände Författaren til Red. yttrat: »at han ej förr framträdt i tryckt skrift, misstroende sin ringa förmåga; och gör det blott denna gång för at pröfva om hans talang ej är alltför ringa för at vinna upmuntran, — och om han bör låta sina små försök endast bli kunniga för honom sjelf eller för flera.,» torde Red för sin del, genom införandet af dessa stancer, tilräckligen hafva förklarat sig öfver deras värde, i den fulla öfvertygelse, at Allmänheten delar dess omdöme.

Nej arme! nej — det var en villa —
En dröm — du hörde ingenting;
Det är så tyst ju rundt omkring.
En önskan får du icke spilla. —
Du får ju ingen önskan ha —
Det kunde ju et hjerta såra,
Som du ej mer vill genombära,
Det kunde bleka blommorna
Uppå en kind, så huld, så öm —
Det var en villa blott, en dröm.

Nu är det länge sen jag gret —
Hur sen j ut, j runda tårar,
J fruktlöst spillda — ack j dårar!
Hvad blef det af er? Jo — jag vet....
Der var et nödrop i mitt bröst,
När elden rasade i landen,
Ty *Kärleken* låg deri bunden;
Men ingen aktade dess röst —
Til slutet ville hjertat brista —
Då runnen j — j arma sista!
Men ack! förgäfves var det allt,
Ty marmor-berget blef dock kallt,
Och intet svar på ropet hördes,
Men bort af vinden blott det fördes....
Då ville pulsen mer ej slå,
Då blef det torrt i nedbrändt hjerta,
Då stelnade af namnlös smärta
Den salta flod från källor blå.

Hur allt är härjadt, allt är brändt!
De kronor, friska förr och rika,
De äro icke mer sig lika —
O ve! hvem har den lågan tändt?
Der kom en mö med lockigt hår,
Hon var så lik den unga vår,
Och ren som solen var dess panna,
En tafla af det ädla, sanna,
Och själen uti ögat satt —
Jag vet ej sjelf hur det var fatt,
Jag blef så underlig til sinnes,
Hur hjertat slog jag ännu minnes:



Hon sjöng en sång så tjusningsfull
Om lifvets perlor och dess gull,
Den rika själen som hon hade,
Invid min fattiga hon lade,
Det var så skönt at höra på
Den sång från rosenläppar två —
Men bäst det var, hon ryggen vände —
Men uti lunden re'n det brände —
Och vinden uti träden röt:
Och jag — jag ville börja släcka,
Men ack! det ville icke räcka,
Det vattnet som ur ögat flöt.....

—d—ff.



Pl. 14.

Franska Härens tåg öfver S:t Bernhard.

Efter Victor Adam.

Några dagar efter Napoléons intåg i Cairo, d. 1 Aug. 1798, infann sig Engelske Amiralen Nelson för Alexandria, och förstörde i bataljen vid Aboukir hela Toulonska Flottan. Den 12 Sept. inträffade Portens Krigsförklaring; men den 7 Oct. slog General Desaix vid Sedman Murad Beys hopsamlade styrka. En upresning i Cairo dämpades af Napoléon, hvarefter han begynte tåget genom öcknen. Den 18 Febr. 1799 ankom han framför det belägrade *El Arisch* som gick öfver den 20. Den 25 intog han *Gaza*, och *Jaffa* den 6 Mars, hvarefter han d. 18 stod framför *Acre*. Den 15 April slog han på berget *Tabor* en stark hop Mamelucker. Den 21 Maj uphäfde han belägringen af Acre, begynte återtåget, och var den 13 Juni med sin Här åter i Cairo. En Turkisk flotta hade emedlertid landat vid Aboukir och bemägtigat sig skansen; Napoléon slog Turkarne och återtog skansen. Den 23 Aug. lemnade Napoléon Egypten och landsteg d. 9 Oct. vid *Frejus*, hvarifrån han begaf sig til Paris, der han, liksom i triumf, inträffade den 14 October.

Missnöjd med Directorium och begagnande sitt inflytande, tilintetgjorde han d. 9 Nov. 1799 (d. 18 Brumaire) Frankrikes Statsförfattning, och störtade Directorium, hvarigenom regeringen up-

drogs åt trenne provisoriske Consuler, hvaribland han blef en; men redan den 15 Dec. proclamerades Napoléon på tre år til Förste Consul, i hvilken egenskap han d. 28 Dec. förklarade å nyo alla Franska Republikens fiender krig.

Den 25 April 1800 öppnade Moreau fälttåget i Tyskland, och Napoléon anlände d. 7 Maj til Armén i Dijon, den han ännu innan månadens slut förde öfver S:t Bernhards-berget til Italien.

Detta tåg och de ansträngningar det fordrade vid denna årstid och i en sådan local, skola alltid blifva högst märkvärdiga i Krigshistorien och charakteristiskt af den store mannens snille och kraft; också har Teknaren återgifvit tildragelsen med en sann artistisk talang, hvarigenom det hela af detta gigantiska företag blir lätt åskådligt och liksom mera fattligt.



Pl. 15.

Oerfarenhet och lättsinnighet.

Fragmenter af en ung Flickas öden.

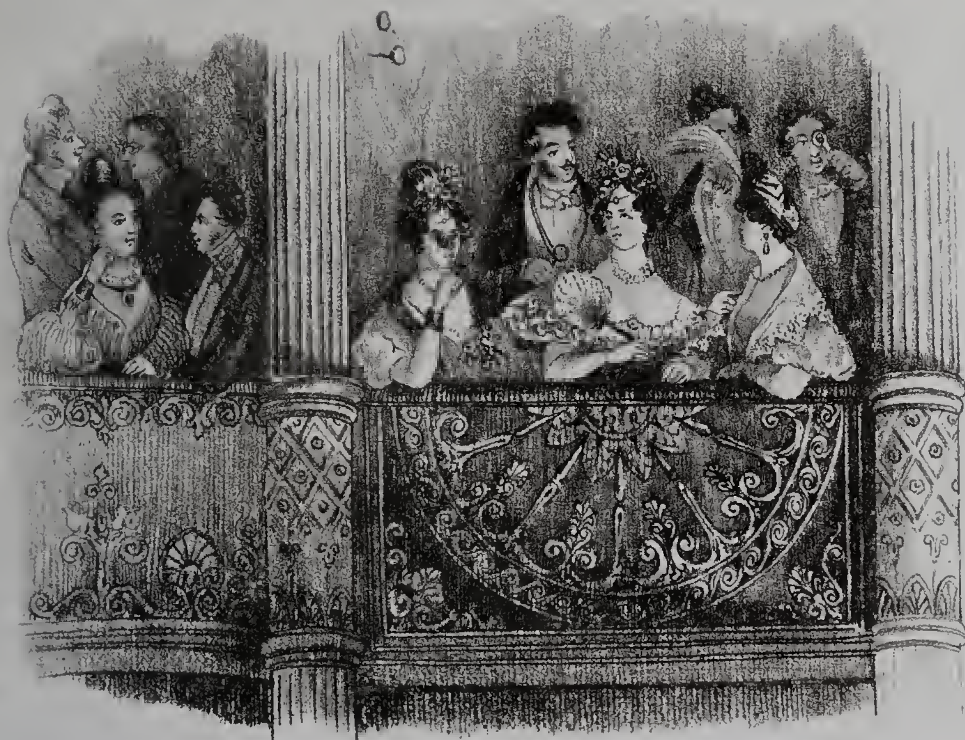
Efter Jules Davids teckningar.

5.

Stora Verlden.

Den enkla *Nanny* fins ej mer, och hennes dag,
Som förr af nyttig flit fick värde och behag,
I tomma nöjens sorl och yppig glans försvinner.
På bal och lustparti man henne alltid finner,
Af nöjets hvirfvel förd i oupphörligt fläng,
Och morgonsolen först, ser henne gå i säng.
Den *Nanny*, som var förr så huslig och så sedig,
För vården af sitt hus har ej en timme ledig,
Och fins hon ensam i sitt hem et ögonblick,
Så är det för at ge sin drägt et ombytt skick.
Blott den passion ännu hon för sin make äger,
Hos henne kärleken til nöjen öfverväger;
Men det är *Wilhelm* sjelf, just han som alla dar
Med obetänksam hand fört henne på den bana
Som blifvit småningom för båda två en vana
Och för hans trohet re'n rätt ofta vådlig var.
Ja, utan öfverdrift man nästan kunde tänka,
Om man var granskare med all upmärksamhet,
At båda täflade om hvem af dem skall blänka
Främst uti fjolleri och flärd och yppighet. —

5



6



En afton *Nanny* var uppå Spektaklet bjuden;
Hon satt uti sin loge så stolt och afundsvärd,
En Venus i behag, en Drottning lik i skruden,
Och skördade förnöjd en rik benndrans gärd.
Man spelte *Landpresten i Wakefield* den dagen,
Och *Nanny* mer och mer til eftertanka förd
Af pjesens likhet med sitt öde, blef så rörd
Och af sin känsla så vid mången scen betagen,
At darrande och blek hon ej uthärdar mer;
Och när i faderns famn hans dotter fann försoning,
Föll *Nanny* med et rop i logen svimmad ner.
Hon återkom til lif först hemma i sin boning,
Och hennes första ord så snart hon kom til sans
Var sorglig fråga blott hvar hennes Wilhelm fans?
Nu märkte hon hvad hon bort finna längesedan,
At ofta lemnade han henne ensam redan.

6.

Kallsinnighet.

Ack! Wilhelm är ej mera
Så öm han fordom var!
Och tyckes blott värdera
Den frihet han ej har.
Af nöjets hvirfvel dragen
Han flyger ung och yr
Allt mer och mer betagen,
Och Nannys sällskap flyr.

Med pannan stödd mot handen
Se, hur han sitter der,
Och stirrar ned i sanden
Som för hans fötter är;
Han ser ej der vid linden
Hur sorgsen *Nanny* står,
Med handen under kinden
Och torkar bort en tår.

Vill *Nanny* honom följa
På någon lustbarhet,
Han fåfängt söker dölja
Sin ledsnad och förtret;
Hon tyckes blott besvära
Den hon var förr så kär,
Och vågar knappt begära
At vara der han är.

Han funnit längesedan
At Hymens boja är
Tung och besvärlig; redan
Han känner et begär
At dessa kedjor skaka,
Som fängsla lif och kraft
Och vinna snart tilbaka
Den frihet förr han haft.

Går hon at promenera,
Han bjuder ej sin arm
Och jollrar icke mera
Så glad och kärleksvarm;
Och om han också säger
Et ord, af höflighet,
Hans uttryck icke äger
Sin fordna liflighet.

Se derför *Wilhelm* sitter
Så kall och tankspridd der,
Och inser ej hur bitter
Hans köld för *Nanny* är;
Men hon — hon känner detta
I all sin ryslighet!
Blott tysta tårar lätta
Dess ödes bitterhet.

Ch . . .

Logogrif.

Mitt hela i sin högtids prydnad
Man ofta uti templet hör
Et löfte ge om tro och lydnad
Som någon gång dess ofärd gör.
I fyra bokstäfver man finner:
Hvad man som barn så mången gång
Läst utantil i ledsamt tvång; —
Et rum der friheten försvinner
Och fjädrad fånge uti sång
Sin saknad och sin ledsnad klagar; —
Et ord som man i alla dagar
Med största nöje nämner den
Som verkligt är vårt hjertas vän.

Ch . . .



Pl. 16.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Bart hår med fläta och blommor af Herr Nardins uppfinning i Paris. Klädning af Crêpe med et halsband *à la Vallière.* Svarta tricot-vantar, svarta skor.

Fig. 2. Samma Fruntimmers hårklädsel, sedd bakifrån.

Fig. 3. Herrns Costym kallas Rysk, bestående af en högt up igenknäppt frack med tvenne rader små knappar, hvit vest och åtsittande svarta tricot-pantalonger til svarta strumpor samt skor igenfästa med bandroser.

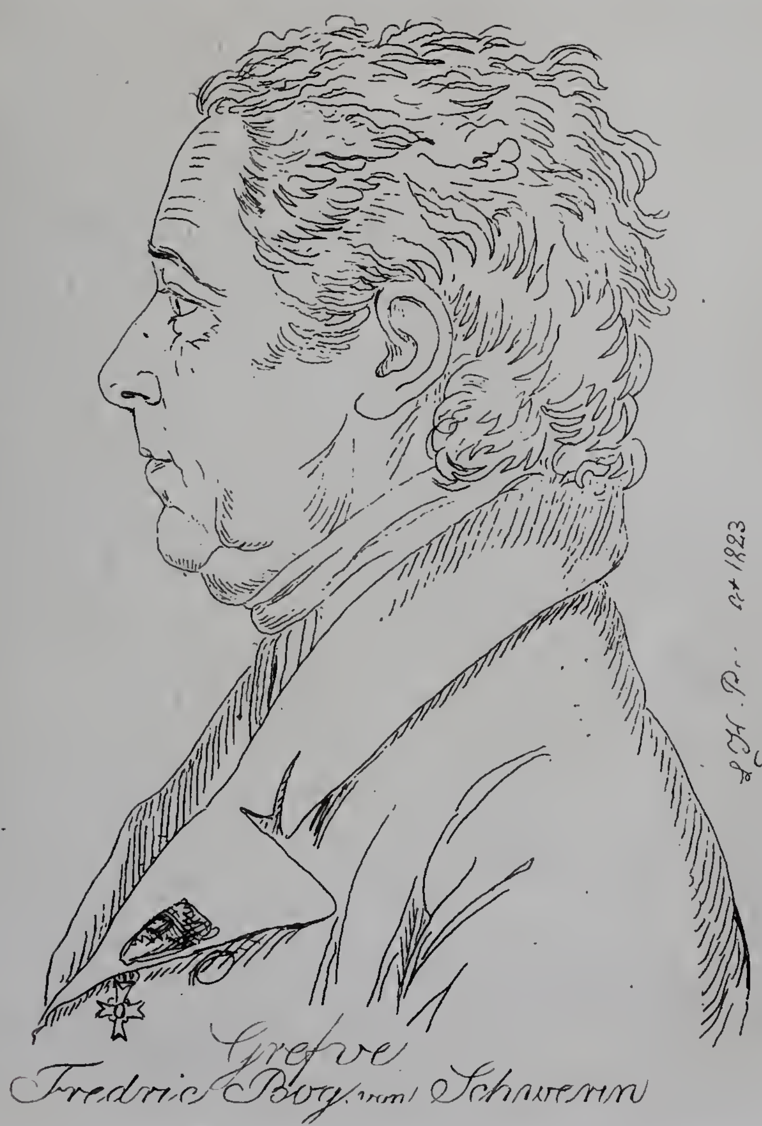
Fig. 4. En Bonnet *à la Sévigné.*

Fig. 5. Toque af så kallad damasseradt atlas och guld-gaze; plymer af samma färg som Toquen.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen*, 1834.


5
2
4
1
3

Pl. 17.



N:o V.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Maj Månad 1834.

Pl. 17.

Fredrik Bogislaus von Schwerin.

Contracts-Prosten, Theologie Doktorn och Ledamoten af Kongl. Nordstjerne-Orden, Grefve Fredrik Bogislaus von Schwerin, var född i Stralsund d. 6 Oct. 1764. Ännu under idkandet af sina studier i Berlin, blef han, genom slägtförbindelse med dåvarande Generalen Grefve von Bohlen, som var Chef för Westgötha Cavaleri, 1777 Cornett vid detta Regemente, der han äfven, i egenskap af Adjutant, tjenstgjorde något år, tils han 1784 tog afsked ur krigstjensten, och i Upsala studerade Theologien med den utmärkelse, at han 1786 utnämndes til Kongl. Hof-Predikant. — 1788 blef han Kyrkoherde i Sala, der hans minne ännu fortlefver genom de stora anläggningar i agronomiskt och ekonomiskt hänseende han verkställde. 1804 blef han Contracts-Prost; 1809 vid kröningen, utnämndes han til Theologie Doktor, och 1817 til Ledamot af Kongl. NordstjerneOrden, samt dog i Stockholm d. 9 April detta år. — — — Hans far var Riks-Rådet och Commendören af Konungens Orden, Grefve Jacob Philip von Schwerin, och modern, Grefvinnan Charlotta Sophia Margaretha von Bohlen.

Det är här icke stället at omständligare vidröra den aflidnes förtjenster såsom vetenskapsman och medborgare; de äro i friskt minne, och hans outtröttliga bemödanden i egenskap af Banko-Fullmägtig, skola säkert blifva oförgätliga, ehuru han sjelf icke hade den tilfredsställelsen at se kronan sättas på hans verk. — Vi låna emed-

lertid några omdömen om honom, ur en annan Tidning, *) som med en utmärkt stilistisk skicklighet gått in i detaljerne derom.

» Grefve Schwerin var en af dessa väldiga naturer, hvilka det tillhör at, i mer eller mindre mån, gifva form åt den tid, hvari han lefde. Oberoende af deras snillegrader, hvilka kunna vara olika både til sätt och utrymme, är det deras starka vilja, som innebär den rörelsekraft, hvarmed de jaga hindren framför sig. — — — Grefve Schwerins beslut at bivista 1812 års Riksdag, stiftade en epok i hans lefnad. Ifrån denna stunden tillhörde han nästan uteslutande det offentliga lifvet. — — — Han hade en mängd af de egenskaper, som verka på rådslående församlingar. En reslig figur, en snillrik blick, et vackert uttal, en förmåga at oberedd tala öfver hvarje ämne som han ansåg sig förstå. —— Alla dessa egenskaper väckte så mycket mer behag vid Grefvens första upträdande, som allt var hos honom då ännu friskt och gladt; han fann det sjelf trefligt i sin nya verld, misstroende ingen, kände intrigen endast af berättelser, och inträffade någon motgång, gjorde han sjelf et misstag, så skämtade han deröfver och lade det icke på minnet. — — Riksdagen 1815 är glanspunkten i taflan af Grefve Schwerins offentliga lif. Han stod då på höjden af medborgerligt anseende. — — Han var stiftare af den hittils bekanta oppositionen på Svenska Riddarhuset; ty om än elementerne dertil voro för handen, så hade dock sammanträffandet säkert icke på länge ägt rum, derest icke i detta lysande chaos, en lysande meteor så oförmodadt blifvit inkastad, som förmådde potentiera massorna och radiera dem omkring sig. — — « etc. etc. etc.

Den 17 i förra månaden skedde i Clara Kyrka Grefve Schwerins begrafnings-akt, som kan kallas en medborgerlig sorgfest. — Hans stoft beledsagades til sitt hvilorum icke blott af Grefvens anhörige och enskilte vänner, utan jemväl af den talrikaste delen af Svenska Folkets Representanter, alla Tjenstemän vid Banken, och särskilt af en Deputation af Stockholms handlande Borgerskap. Hans Kongl. Höghet Kronprinsen behagade äfven sluta sig til denna allmänna sorgefest.

---

*) **Svenska Minerva, N:o 34 etc. etc. ifrån d. 15 April d. å.**



Min Blomma.

af C. D—n. *)

Med en osynlig stängsel
En liten blomma står,
Deri en huldrik ängel
Så lycklig lefva får.

Den blomman aldrig viker,
För fast är hennes tro,
Och sjelf när hoppet sviker
Hon ger i tårar ro.

Den blomman aldrig vissnar,
Hon är så ljuf, så skön,
Som flickan då hon lyssnar
Til älskarns ömma bön.

När bortom berg sig sänker
Den glada fältets dag,
Det ljus som blomman skänker
Får mildare behag.

Än hon som Rosen strålar,
Än är Förgät ej mig,
Och än som Lilja målar
En tro så innerlig.

Ur hjertats inre buren
Vid månens silfversken,
All smärta i naturen
Hon stilla kan allen.

Och nog jag kunde säga
Den lilla blommans namn;
Dock! de som trånad äga
Den bära i sin famn.

Pl. 18.

Capitulationen vid Ulm.

Efter Victor Adam.

Efter det rygtbara tåget öfver S:t Bernhard, i Maj månad 1800, intågade Napoléon redan den 4 Juni i *Milano*, och vann den 16 Juni bataljen vid *Marengo*, som medförde samma dag et vapenstillestånd. Den 22 lemnade han Italien, och anlände den 1 Juli til Paris, der han firades öfver all beskrifning, och grundlade sitt välde öfver nationen. Likväl utbrast redan d. 9 Oct. en sammansvärjning emot hans lif, och d. 24 Dec. en annan, känd under benämningen af helvetes-machinen, hvilkens försåt han lyckligen undvek.

År 1801 d. 9 Febr. gjordes fred med Österrike i *Luneville;* den 28 Mars fred med Konungen i Neapel; d. 15 Juli et concordat med Påfven; d. 29 Aug. en convention med Bataviska Republiken; den

*) Författaren, en af våra utmärktaste Zoologer, är för flera år sedan afliden.

29 Sept. freden i Madrid med Portugal; d. 1 Oct. en preliminär-fred i London med Stora Brittanien, och slutligen d. 8 Oct. freden i Paris med Ryssland, med hvilken den 9 en preliminär-fred med Porten förenades. — Den 26 Jan. 1802 utnämndes Napoléon til Italienska Republikens President, och den 26 Mars slöts freden i Amiens med Stora Brittanien. Den 29 Juli utnämndes han til Förste Consul på lifstid. Den 11 Sept. införlifvades Piemot med Franska Republiken, och inom årets slut hade han påtrugat Schweiziska Edsförbundet en så kallad Mediations-akt.

Början af år 1803 förändrade åter dessa fredliga förhållanden, och d. 18 Maj förklarade Napoléon England krig, samt besatte Hannover med Franska trupper d. 3 Juni. Under årets lopp uptäcktes en sammansvärjning emot honom, i hvilken Pichegru och Moreau voro inblandade, och som föranledde Hertigen af Enghiens arresterande på det neutrala Badiska landet, som hade Hertigens fusilierande til följd, och i anledning hvaraf Senaten ansåg för Regeringens säkerhet nödvändigt at utropa Napoléon til Fransmännens Kejsare, och d. 20 Maj 1804 kröntes han af Påfven i kyrkan Notre-Dame.

År 1805 d. 15 Maj förklarades han för Konung af Italien, och kröntes dertil d. 26 Maj, hvarjemte *Genua, Parma och Piacenza* förenades med Franska Republiken. — Emedlertid hade en ny coalition bildat sig emot honom, hvari Österrike, England, Ryssland och Sverige deltogo, och d. 14 Sept. inryckte Österrikarne i München, under det Franska hären gick d. 25 och 26 öfver Rhenströmmen. Den 2 Oct. var Napoléon i Ludvigsburg, och slöt et förbund med Kurfursten af Würtenberg. Sainma dag förenade sig Baierska trupperne med Fransyska armén. Den 8 vann Murat vid *Wertingen* en betydlig seger; den 10 afslutade Napoléon i *Esslingen* et förbund med Baden, och den 14 öfvervann han Österrikarne vid *Ulm*, hvarefter Österrikiske Generalen Mack d. 17 capitulerade och gaf sig med hela sin 30,000 man starka corps til krigsfångar.

Denna glanspunkt i Napoléons historie utgör föremålet för närlagda planche: Segervinnaren, alltid lätt igenkännelig, är til häst omgifven af sin stab och några Gardes Grenadier-bataljoner, och låter presentera för sig de fångna Österrikiska högre Officerare, bakom hvilka man varseblir en colonn afväpnade fiendtliga krigare, hvilkas General, ännu tvenne dagar förut, på upmaningen at gifva sig, svarat: at han skulle försvara sig til sista man.



7



8



Pl. 19.

Oerfarenhet och lättsinnighet.

Fragmenter af en ung Flickas öden.

Efter Jules Davids tekningar.

7.

Den Öfvergifna.

Hvarför sitter *Nanny* nu så ensam,
Sorgligt vakar än?
Var ej denna boning förr gemensam
Med dess hjertas vän?

Hvarför skall dess sköna öga gråta
Sorgens bittra tår?
Grubblande på lifvets dunkla gåta
Och de fordna år.

Hur har hennes glada lefnad blifvit
Nu så glädjetom?
Wilhelm har då i ditt bref du skrifvit
Fällt dess ödes dom?

Ja; den skriften är en älskad makas
Sista afskedsbref!
Hvem kan undra at dess sinne skakas,
At hon tröstlös blef?

Intet under om dess sorgsna hjerta
Djupt förkrossadt är,
Och om en bedragen kärleks smärta
Hennes själ förtär.

Lampan som i stilla natten sprider
Matt och dystert sken,
Ökar *Nannys* fasa der hon lider
Sjuklig och allen.

» Han är borta! « suckar hon, » han stiger
» Nu på Galliens strand!
» Ibland nöjen glömmer och förtiger
» Sina fordna band!

» *Wilhelm!* kommer du ej mer tilbaka
» I min trogna famn?
» Har du glömt din *Nanny* du som maka
» En gång gaf ditt namn?

» O, min Far! jag ser hur rätt du hade,
» Fast jag det ej fann,
» Då til mig förbjudande du sade
» Aningsfull och sann:

» Aldrig skall du Wilhelms maka blifva,
» Om du lyder mig;
» Han är flygtig, skall dig öfvergifva
» Och bedraga dig. « — —

» Fast du vet de stå i Himlen skrifna
» Ederna du svor,
» Fast du vet den arma öfvergifna
» Innan kort blir mor;

» Flyr du bort och grymt mig öfverlemnar,
» Dödsslaget mig ger!
» *Wilhelm!* minns det gifs en Gud som hämnar,
» Han oss båda ser.

» Hvilket ord har jag väl vågat säga?
» Ingen hämnd! — O nej!
» Nej! för mig kan den ej värde äga,
» Tröstar, lugnar ej!

» *Wilhelm!* fast han gjort mig namnlös smärta
» Ändå alltid är
» För sin *Nannys* ömma, trogna hjerta,
» Evigt lika kär. «

Så hon uti nattens tysthet klagar,
Läser om de bref
Wilhelm uti lyckligare dagar
Förr til henne skref.

Så hon sorgens tunga suckar gjuter,
Tårar utan tal,
Til dess sömnen hennes öga sluter,
Döfvar hennes qval.

8.

Återkomst til landsbygden.

Snart den sorgsna *Nanny* tryckte
I sin moderliga famn
Älskad Son, med Wilhelms namn,
Och från denna dagen tyckte
Dubbelt hårdt sitt ödes lag,
Och sin sorgbetyngda dag.
» Stackars faderlöse! « hon til gossen säger,
» Intet skydd och intet stöd du äger! «

Ensam i sin hyrda boning
Nannys tanke ofta var
På dess gamla Mor och Far;
Hennes längtan til försoning,
Hennes önskan at få se
Än en gång de älskade,
Hvilkas vård hon lärt at sakna och värdera,
Tiltog i dess själ allt mer och mera.

Se der vandrar *Nanny* sagta,
Hon på armen barnet bär;
Bördan är så ljuf, så kär!
Tårfull tyckes hon betragta
Gossen, som så lugn och söt
Sofver uti hennes sköt;
O! du enda tröst uti min djupa smärta,
Skall din oskuld röra Morfars hjerta?

Se, nu står hon vid den hydda,
Som dess barndom inneslöt,
Der dess ungdomsdag förflöt,
Dessa dar, med lugnet flydda,
Som ej återkomma mer,
Och hvars minne saknad ger!
Hvad förändring nu! der står den ångerfulla,
Tårar sagta utför kinden rulla.

Hennes känsla öm, men bitter,
Ökas hvarje ögonblick;
Allt är i sitt fordna skick:
Öfver dörren sval bo't sitter,
Och se! lika frisk och täck
Står den höga törnroshäck,
Som hon fordom sjelf med egen hand planterat,
Och hvars blommor hon så högt värderat.

En försvunnen sällhets minnen,
Bilder från förflutna dar
Då hon lugn och lycklig var,
Nu bestorma hennes sinnen;
Darrande, invid den dörr
Der hon gick så sorgfri förr,
Klappar hon, och ber, den öfvergifna, arma:
»Fader! Moder! värdes er förbarma!«

Ch...

Logogrif.

Mitt hela uppå flera sätt
Et ämne at fundera gifver;
Det brukas när man håller Rätt
Och när man målar, syr och skrifver;
Vid spel och bakning nyttjas det
Och framför allt när man skall äta
Plär man dess nytta ej förgäta.

At lösa denna hemlighet
Jag måste säga ännu mera:
I fyra bokstäfver det ger:
Hvad öfver mången ström man ser; —
Et ställe der man allting säljer; —
Et hem som fågeln ofta väljer
Uti det höga trädets topp; —
Hvad menskan under lifvets lopp
Som ung och gammal söker lika,
Den fattiga liksom den rika,
Fastän på skiljda sätt det sker; —
Hvad Dictionnären samladt ger.

Ch . . .

Solution af Ordet til Logogriphen i föregående N:o. *)

En *Brud* man uti templet ofta hör
Sin ed af tro och lydnad gifva
Åt den som henne kanske lycklig gör,
Men också dess tyrann kan blifva,
Som sätter henne uti *Bur*
Då hon hans *Bud* ej noga följer,
Och tar sin söta *Du* i skur
Om hon sin ledsnad icke döljer.

Lina.

Pl. 20.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Hårklädsel *à la Mancini.* Klädning af Gaze ifrån Chambery, broderad med buketter och garnerad med perlor.

Fig. 2. Herrns Costym är en förmiddags-klädsel, bestående i en bonjour med tvenne knapprader, med sammetskrage och upslag af samma färg som rocken; grå pantalonger.

Fig. 3 och 4, sedd från tvenne sidor. Bart hår, prydt med plymer och perlor, eller om man så vill, med juveler.

Fig. 5. Bart hår med tvenne kammar, hvaraf den ena sitter som diadème i pannan, den andra liksom en krona, sammanhållande hårbubblorna, jemte plymer och en esprit.

*) Detta sätt at angifva ordet til en Logogrif, är Red. benäget meddeladt af et snillrikt Fruntimmer, hvarigenom det hela tyckes vinna i intresse.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen*, 1834.


5
4
3
1
2



Victoria, Herrtiginna af Kent

a



b





N:o VI.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Juni Månad 1834.

Pl. 21.

Victoria, Hertiginna af Kent.

Prinsessan Alexandrina Victoria, Hertiginna af Kent, är född den 24 Maj 1819, och har således helt nyligen fyllt sitt femtonde år. Hennes far, Edvard August, Hertigen af Kent, den nu regerande Konungens af England bror, dog den 23 Januari 1820, och hennes ännu lefvande mor är Maria Lovisa Victoria, Prinsessa af Sachsen-Coburg-Saalfeld, född den 17 Aug. 1786.

Enär Konung Georg IV dog utan arfvingar och den nu regerande Konungen Vilhelm IV icke har några barn, är Prinsessan Victoria, efter Englands lagar, närmast berättigad til thronföljden och således den på hvilken Englands framtida hopp och lycka stöder sig. Emedlertid är det et eget förhållande i Europa, at Portugals, Spaniens och Englands throner äro i unga flickors händer.

Närlagda porträtts likhet torde icke kunna betviflas, då det förlidet är utkommit i London.

Pl. 22.

a. *Napoléons bivack före bataljen vid Austerlitz.*

Efter Victor Adam.

För at icke trötta våra läsare (likasom Napoléon slutligen tröttade sjelfva ryktet), med jemna föreställningar af batalj-scener, som visserligen alltid skola blifva i hög grad historiskt märkvärdiga och

stundom omskapade Europas statsförfattningar, har Red. dock denna gången valt ur Hr Adams arbete tvenne andra scener, som, ehuru för ögonblicket lugnare, ickedestomindre utgöra ljuspunkter i den stora taflan af den stora Mannens lefnads-målning.

Efter capitulationen vid Ulm den 17 Oct. 1805, ryckte Napoléon med skyndsamhet fram i Österrikiska staterna. Redan den 13 Nov. intågade Murat i Wien och Napoléon i Schönbrunn, den 2 Dec. slog han de förenade Österrikiska och Ryska armé-corpserne vid *Austerlitz.*

Teknaren har föreställt Napoléon natten före bataljen, sittande vid elden i bivacken, omgifven af sina Generaler och Adjutanter, utdelande sina befallningar och förespående en lycklig utgång af den förestående bataljen, i full förtröstan til sina upgjorda planers pålitlighet.

---

b. *Österrikiska Kejsaren Frans II:s besök hos Napoléon, tvenne dagar efter bataljen vid Austerlitz.*

Efter den afgörande bataljen vid Austerlitz, som genast föranlät Ryska Arméns återtåg, öfverlemnande Österrikarne åt sitt öde, beslöt Kejsar Frans at personligen (d. 4 Dec.), conferera med Napoléon, för at afsluta et vapenstillestånd och betinga sig de förmånligaste villkor, som i hans kritiska belägenhet kunde erhållas. Frukten af denna sammankomst blef et vapenstillestånd, som ingicks d. 6 Dec. hvarefter freden afslöts i Pressburg den 26.

Denna i sitt slag märkvärdiga scène, der en öfvervunnen Monark inställer sig hos segervinnaren, har teknarn ganska enkelt och troligen historiskt sannt återgifvit. — Kejsar Frans åtföljd af tvenne högre militär-personer, har nyligen stigit ur sin vagn och går emot Napoléon, som emottager honom och likasom bjudande honom vara välkommen, utanför sitt tält i närheten af en gammal stuga, framför hvilka brinner en vakt-eld hvars rök stiger i luften.



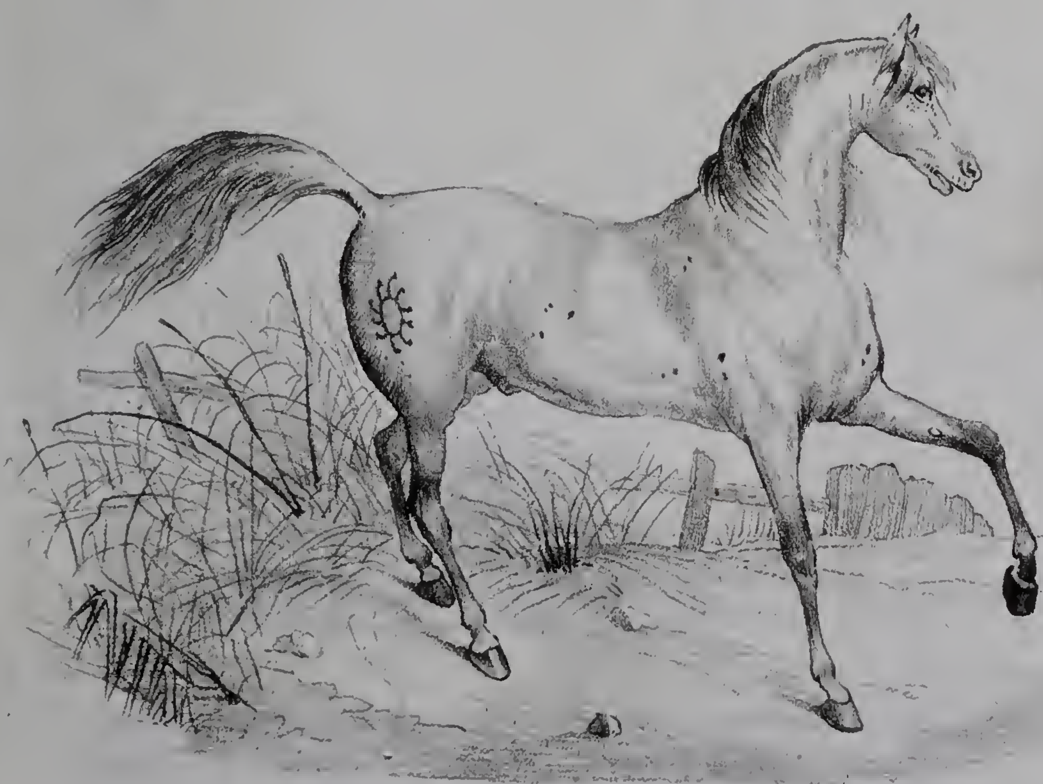
Målaren och Kritikasten.

Bland skapelser af alla slag,
Uti sin Atelier, sitt rike,
I smått den store Skaparns like,
En Konstnär satt så glad, en dag;
Emot sin pensels unga digter
Han log, som emot fyllda pligter
Den frommes lugna öga ler,
Då dörr'n han långsamt öppnas ser;
En åldrad man i rummet klifver,
Den nick han stolt til helsning gifver,
De fållar han kring munnen drar,
Och näsan, som med tippen sigtar
Åt himlen och för bördan svigtar
Af väldiga glasögons par;
Den vigt han lagt i röst och miner,
I allt så klart hans domsrätt skiner,
Och målarn, som förtviflad känt
Igen den bistre Recensent,
Konstdomarn, skapt at allt fördömma,
Vill bak staffletten rädd sig gömma.
Emedlertid med stolta spår,
Från bild til bild vår man spatserar
Och korta utslag expedierar:
»Aha! se der *Cupido* står
Så späd och barnslig, som hos amman
Han dröjde än, — stryk ut den flamman
Uti hans hand, och rätt och slätt
En börs uti dess ställe sätt;
Tag bindeln bort, den båtar föga,
Förkjust sin egen bild hans öga
Må i en spegel ständigt se!
Mustacher åt hans läppar ge,
Åt pannan några skrynklor låna
Och rodnan ifrån kinden plåna! —
Se *Äran* der, i grekisk skrud!
Hur gammalmodig, ack min Gud!
Då Grekland sjelf i våra dagar
Sin nya drägt i ordning lagar,
Uti den bästa tyska smak.

Er Ära se'n är alltför rak;
Den som vill hennes höjder hinna
Bör krypande sin fotstig finna;
Men framför allt ej saknas må,
En galadrägt med ordnar på. — —
Nej, har man nånsin sett på värre?
Se *Sanningen* helt blott och bar!
Emot décence och smak, min herre!
Det oförlåtligt syndadt var.
I räfskinns-pels och muff och hufva,
Hon emot influence och snufva,
Beskyddas bör i vinterdar. — —
Fy! der jag tror ni *Frihet* målat,
Den oförskämda Libertin,
Som vildt Marseiller-sången skrålat,
Bort med den arga Jakobin,
Långt bort til nya verldens stater!
Här tåls ej dylika krabater.
Patriotismen ser jag stå
Der tätt bredvid — dem begge två
Med Polska flyktingar vi sände
Så fort ni kan, til verldens ände. — —
Åh, se *Apollo* sjunger der!
För lyran i sin famn han bär,
Sätt strax et tidningsblad i handen!
Min herre, vet at snillets Gud
Der, endast der, bär fram sitt bud,
Och sprider spaltvis ljus kring landen.
Hvar Redactör och Recensent
Är himlaljusets Referent,
Och endast han med sina vänner
Har rätt; — min mening nu ni känner!« —
Vid dessa ord den vise går,
Och Målarn, som förstenad står,
Ännu en blick tilbaka sänder
Emot den dröm han flyktad ser,
Och sedan sjelf med vilda händer
Hvarenda tafla störtar ner.
Palett och pensel från sig kastar
I stoftet, — då från dem han hastar
Sitt namn han äfven öfverger!

9.





Det namn af *Fantasi* han burit
Och som hans smärta tyst försvurit.
Hvad åter Recensenten het,
Så noga ännu ingen vet,
Men mången tror: *Erfarenhet.*

C. A. S.

Målare-Akademiens exposition i Paris öppnades den 1 Mars d. å. och innehåller enligt Katalogen 1956 taflor, 189 sculptur arbeten, 17 i Architectur, 81 i Gravur och 71 Lithografier, inalles 2,314 nummer. Bland detta betydliga antal finnas visserligen arbeten af mindre värde, men äfven flera af verklig förtjenst. En tafla, N:o 503, föreställande Johanna Grays afrättning,*) har isynnerhet ådragit sig allmän upmärksamhet såväl genom ämnets behandling som genom målnings-sättet. Den är målad af en ung fransman, *Delaroche,* hvilken redan på expositionen 1831 fördelagtigt utmärkt sig i den historiska stylen. Taflan äges af Grefve Anatole Demidoff och säges vara betalt med 20,000 francs.

Pl. 23.

Oerfarenhet och lättsinnighet.

Fragmenter af en ung Flickas öden.

Efter Jules Davids tekningar.

Slut.

9.

Återföreningen.

Vilhelm, tröttad ändtligen at följa
Nöjets irrbloss och passsionens brand,
Til förnuft och sansning efterhand

*) Johanna Grays porträtt, hennes öden och tragiska slut kommer at meddelas i nästa N:o.

Återbragt, han snart från vredgad bölja
Stod förädlad på den kända strand
Af et älskadt fosterland.

Tre år flyktat se'n han öfvergifvit
Nanny ensam, midt i Londons krets;
Med sig sjelf han föga var tilfreds,
Blott en enda gång han hade skrifvit
Til den maka, som i fordna dar
All hans fröjd och sällhet var.

I hans hjerta hade återvaknat,
Med den första känslans ungdomskraft,
All den kärlek han för *Nanny* haft;
Denna *Nanny* som han ofta saknat,
Och som med sin ömma tilförsigt
Offrat honom lugn och pligt.

Hon var ej i London som han trodde,
Och då han förgäfves länge sökt,
(Hvilket än hans samvetsqval förökt),
Fick han slutligt veta at hon bodde
Hos sin gamla Far och Mor,
Dit han genast skyndsamt for.

Fåfängt vill min svaga pensel måla
Återseendets förkjusta fröjd;
Hvem kan skildra glädjen i sin höjd?
Aldrig än fick solens ljus bestråla
Något mera ömt och lyckligt par
Än nu *Wills* och *Nanny* var.

Ännu svag af lidande och smärta
Hvilar hon i stora länstoln der:
Älskad make vid dess sida är,
Barnet sagta tryckt mot hennes hjerta,
Menlöst glad sin hand til fadren räckt
Och mot honom småler täckt.

Gamla pastorn och hans fromma maka,
Tyst betragtande de sälla två,
Signande med knäppta händer stå;

»Tackom Gud at *Vilhelm* kom tilbaka!«
Säger Gubben rörd djupt i sin själ,
»Gud gör allting godt och väl!«

Ch...

För at icke trötta våra läsare med det enformiga af programmet vid kapplöpningen, som vi in extenso meddelat de begge föregående åren, men likafullt lemna något som är analogt dermed, har Red. begagnat utrymmet på Pl. 23, och nederst på densamma gifvit porträttet af en utsökt vacker och berygtad grå hingst kallad *Le Marengo*, som Napoléon under bataljen med detta namn och äfven flera år efteråt begagnade, tils hästen sattes på pensions-stat, under hvilken tid han ännu på sin ålderdom beundrades för sin vackra skapnad såväl som för den mannens skull som ridit honom.

Et eget slägtskaps förhållande. Herr Harwood hade tvenne döttrar i sitt första gifte. Den äldsta blef gift med John Coshick; denne Coshick hade med sin första hustru en dotter med hvilken den gamle Harwood gifte sig och med hvilken han hade en son: således kunde Coshicks andra hustru säga: min far är min son och jag är mor åt min mor; min syster är min dotter och jag är min brors mormor. —

Logogrif.

Mitt hela är en prydnad i Naturen,
Som ses förnyad alla år
Och ger en älskad spis åt djuren.
Om man på annat sätt förstår
Mitt helas mening, läsarn finner,
Hvad hjelten utaf lagren vinner,
Hvad man i alla böcker ser,
Hvad hvarje postdag åt oss ger
Och alla klubbar måste äga;
Jag har i sanning intet mer

At kunna om *mitt hela* säga;
Men fyra bokstäfver det har,
Och kan man dessa skickligt flytta,
Får man et renings-sätt som var
För helsan uti alla dar
Utaf en stor, väsendtlig nytta; —
En trakt der herden lefver nöjd
Och i Romaner helst placeras; —
Et lag som gör vår ungdoms fröjd
Och der det dansas, musiceras; —
Ett ord, som mest vid böcker står
Man slutligen af ordet får.

Ch . . .

Solution af ordet til Logogrifen i föregående N:o.

Uti det korta ordet *Bord*
Kan man dock flera saker leta,
Som jag med några enkla *Ord*,
Vill låta läsarn snart få veta.
I trädet bygger fågeln *Bo*,
En *Bod* plär säljarns hemvist vara
Och handel så vid hamn som *Bro*.
Hur lycklig den som uti *Ro*,
Kan sig mot lifvets storm bevara!

Lina.

Pl. 24.

Mode-Costym för Damer jemte nya moderna Hattar.

Fig. 1. Hatt *(Capot)* af glaserad *Poux de Soie*, prydd med blommor. Rock af Gros des Naples garnerad med veckade och rynkade remsor *(Ruches)* af samma tyg. — Nederst Fig. 10 ses denna Damens hufvudbonad bakifrån.
Fig. 2. Mantille af Organdy.
Fig. 3. Hatt af genombruten halm kallad St. Marc.
Fig. 4. Fransysk halmhatt med Italienska border.
Fig. 5. Hatt af Brüsselsk halm med 7 ändar *(bouts)*.
Fig. 6. Fransysk halmhatt *en mosaïque*.
Fig. 7. Capote af Engelskt flammig halm, kallad *Capote Amélie*.
Fig. 8. Fransysk halmhatt med hvit bordure fodrad med rosa taft.
Fig. 9. Fransysk halmhatt, blank och fasonerad.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen*, 1831.


2
3
7
4
8
1
5
9
6
10



N:o VII.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Juli Månad 1834.

Pl. 25.

Carl XII och Fredrik II spela schack, och Napoléon ser på spelet.

Vid meddelandet af 46 Planchen i förra Årgången nämnde Red. något om Grefve Hjalmar Mörners i London utgifna lithografiska arbete *Contrasterne,* bland hvilka närlagde tekning: *Carl XII och Fredrik II spela schack, och Napoléon som ser på spelet,* genom sin genialiska upfattning, ytterst fördelagtigt utmärker sig, hvaribland den lilla accessoiren af dessa trenne personers uphängda hattar, som hafva något eget igenkänneligt i formen, icke mindre vittna om Konstnärens rika förmåga i behandlingen af dylika ämnen.

Men Red. är i tilfälle at göra denna i och för sig sjelf redan förträffliga tekning ännu mer intressant, genom et skämtsamt skaldebref som den föranledt, och, ehuru utan alla anspråk, icke mindre torde behaga våra läsare, just genom sin naiva, lekande och litet sjelfsvåldiga framställning. Författaren, sjelf skicklig tecknare och målare, hade på en chocolad- eller morgon-kopp målat och i porslinet inbränt ofvanstående scène och sände den til Julklapp åt en vän, tillika med följande:

Deruppe uti Vallhalls salar,
om hvilka gamla Edda talar,
gick Carl den Tolfte af och an.
Han tiden trög och långsam fann;
ty intet vapengny han hörde,
blott gubben Thor som åskan körde,
Der gjorde väsende ibland. —

Det uti Wallhall var på moden,
at ofta gå til gamla Oden
som satt i soffan och drack öl,
och tog sig då och då en knöl
med kämparna härifrån jorden,
de fleste komne ifrån Norden.
Men Carl han tyckte ej derom,
och sällan i den kretsen kom,
ty ålderdomen drack för mycke,
och sådant var ej i hans tycke.
Han ensam gick med långa steg,
såg ledsen ut och bara teg:
En dag gick han och reflectera
på händelsen vid Fredrikshall,
påminte sig hur skottet small
och hur han föll, — och dylikt mera, —
och ingen menska klandra bör
om han ej var vid godt humör.
Nu hördes buller utanför
och portvakten kom in at ödmjukt annoncera
en gammal herre från Berlin,
som påstod med en bister min,
at han sig här vill inqvartera.
Jag tror min själ at gamle Fritz,
i sällskap med sin trogna Spitz,
vill oss i Wallhall nu besöka
och hjeltars antal här föröka:
så ropte Carl, til dörren gick
med säkra steg och kungligt skick,
at sin Neveu beneventera;
ty det var han — Carl hade rätt,
och strax på gammalt göthiskt sätt
förtroligt honom handen räckte,
och Gubben sina armar sträckte
at ta sin Oncle uti famn.
Jag alltid vördat har ditt namn,
tog gamla Fredrik nu til orda,
du hann ej at ditt verk fullborda,
det skada var — ty, tag mig fan!
det möjligt är en bättre plan
för något fälttåg at upgöra,
än den du ämnade utföra.
Så började bekantskapen
emellan Carl och främlingen. —
Kom följ mig nu, min kära bror,
sad' Fritz, (ty Kungar äro bröder
från Öster, Vester, Norr och Söder),
at visa mig hvar Oden bor
och mig för gubben presentera;
som Wärd kan han det exigera. —
Nu trädde de i Odens sal:

der sutto Kämpar hundratal
från alla verldens regioner,
från varma och från kalla zoner;
men gubben sjelf var något skral.
Han hade satt sig för en brasa
uti en länstol at sig masa;
han var af ålder något kall,
han hade foten på en pall
och plågades utaf podager.
Om hjessan, som var prydd med lager,
sågs tvenne korpar flyga kring,
som gjorde annars ingenting;
hans stora skägg til medjan räckte. —
Til Fritz han talade så här:
din ankomst hit den är mig kär,
du borde enligt mina lagar
för svärds-ägg slutat dina dagar,
jag gör för din skull exception,
du värdigt har beklädt en thron,
ditt land du vetat tappert skydda,
du älskats der i slott och hydda,
du slagits käckt, regerat väl,
och derför har jag största skäl,
at dig i Wallhall admittera;
dessutom är det rart numera
at Kungar hit ankomma se,
det fordom hände oftare.
Från Svithiod ser du här flera,
de gå der borta och spassera,
med ingen mer de disputera;
ty ingen lans i Wallhall bryts,
här tro och evig vänskap knyts,
här är försonlighetens tempel.
Du ser deraf et stort exempel
i Cato, Cæsar och Pompé,
som sitta der och dricka thé,
och prata vänligt med hvarandra;
ej mer hörs Cato Cæsar klandra.
Se Scipio och Hannibal,
som bortglömt har Karthagos fall,
de äro nu de bästa vänner.
Se der är en du kanske känner,
din gamle stamfar Wittekind,
med stora ärr uppå sin kind,
han med Carl Magnus godsint språkar
om land och religion — med honom mer ej bråkar.
Nej; tvedrägt fins blott på er jord,
som tyckes endast dertil gjord.
Der spela några femkorts kille,
som ner på jorden rifva ville
hvarann' i tusen stycken visst,

i Trettiåra-kriget sist. —
Se Wallenstein och Oxenstjerna,
de spela Campio mycket gerna
med gamla Tilly och Banér
och Torstenson och några fler.
Låt mig af dig ej nå'nsin höra,
at du bland oss vill lugnet störa.
Så slog han i en stor pokal,
drack Fredriks skål och slöt sitt tal.
Nå det var mycket väl, sad' Carl,
helt tyst i Konung Fredriks öra,
den gubben satans pratsjuk är:
och du har kanske hört, mon cher,
jag alltid hatat orationer
och ständigt pratande personer;
kom följ mig, vi ska spela schack,
ty här ändå väl mycket pack
bland mycket dugtigt folk man finner,
at lära känna dem du ganska säkert hinner;
ty vi uti all evighet
ska' vistas här, som Bror väl vet.
Nå väl, sad' Fritz, så mycket gerna,
jag hoppas at en lycklig stjerna
kan rätt uplysa mig så at
jag lyckas göra Oncle matt. —
Re'n Carl i andra rummet satt,
och börjat pjeserna rangera;
se'n gubben Fritz hängt up sin hatt,
vid bordet han sig ock placerar.
Han spelar och han resonerar,
och Carl den Tolfte questionnerar
om et och annat i dess krig.
Se upp min Oncle, akta sig,
ty annars jag en bonde griper,
och strax derpå jag löparn kniper.
Bror Carl, du går för mycket på,
mitt råd är at ej göra så:
i schackspel bör man icke slarfva.
Förlåt, jag tänkte uppå Narva,
der Peter fick en dugtig stöt
och Ryssars blod som vatten flöt.
Ja visst, sad' Fritz, jag det medgifver,
med nöje har jag läst hvad Nordberg derom skrifver.
Se så, pass upp — gardez la Reine!
Men hvarför gick du til Ukrän?
Ack tala ej derom, sig lyckan ofta vänder,
så du det röna fick då du var uti Bender;
det går i krig ej alltid bra,
Du minnes väl Collin, bror Fritz? schack au Roi! —
Så under fyrti år de spelte;
men fyrti år är en minut

i Wallhall och i evigheten;
på jorden ta' de aldrig slut,
så tycka vi i menskligheten.
Ibland tog Fredrik fram sin flöjt,
då han fann lynnet dertil böjdt,
och blåste stycken ur Armida;
men detta kunde Carl ej lida:
Ack! sad' han, om Ers Majestät
i stället blåste på trumpet.
Jag hoppas at min bror förlåter,
jag tycker flöjten illa låter;
nå väl, blef svaret — kom min vän
och låt oss spela schack igen. —
Nu kom der någon upför trappan,
som kastade i förstu'n kappan,
och dörrarna slog up med fart:
Werda? skrek Carl. — Jo Bonaparte.
Här ser ni segraren vid Jena,
jag kommer bums från St. Helena
at taga ibland er qvarter;
och derpå satte han sig ner.
Jag tänker at i dessa bygder,
der endast hjeltemod och dygder
ge folk entrée, — jag komma kan?
Den der han krusar ej, min sann!
Ja, det var en curieuser man,
sad' Fritz, och rynkade sin näsa,
och var på vägen honom snäsa;
til lycka hade han uppå sitt hjerta lagt
de orden honom Oden sagt,
och stillade på stund sin ifver.
Jag ser, sad' Kejsaren, ni blifver
förundrad at jag så burdus
har stigit in i detta hus,
och bjöd så Fredrik en pris snus;
men jag skall säga hvad mig hände,
och hvarför jag til Wallhall lände,
och intet förbud för mig sände:
Jo, jag så godt som flyktat hit,
ty som jag dog kom en Jesuit,
från Påfven sänd, at själen knipa,
och kanske äfven kroppen gripa,
at skickas til Purgatoirn,
och stekas vid Directoirn.
Jag skyndat öfver våg och bölja,
och såg Jesuiten jemnt i hack och häl mig följa.
Nu hoppas jag at här i Wallhall finna skygd
samt at belöning få för tapperhet och dygd.
Hvad mena mina Herrar Bröder!
fast jag af svärds-ägg icke blöder,
så tänker jag en sådan man,

som jag, väl Oden anstå kan.
Ja säkert, sade Fritz, men gubben gör sin siesta,
han nu är litet smord, han dugtigt fått til bästa,
han sofver; — men Napoléon,
du plundrat har min brorsons son,
och härjat alla mina länder,
du är i Preussen illa känder;
men jag derom ej tala bör,
ty man förlåter när man dör;
all oförrätt man då bör glömma,
nu kan du här vårt spel bedömma,
tils gamla Oden vaknat opp. —
Här slutas sagan; — men en kopp
man sedan uti Wallhall brände,
och den med posten til mig sände:
der synas dessa herrar tre,
i miniatur afmålade.
De skola nu ditt sällskap göra
vid frukosten, min kära bror;
och kan du deras samtal höra,
(som likavisst jag inte tror),
så låt mig veta resultatet.
Och om du kikar under fatet,
så känner du et namn igen,
som bäres af din trogna vän. —

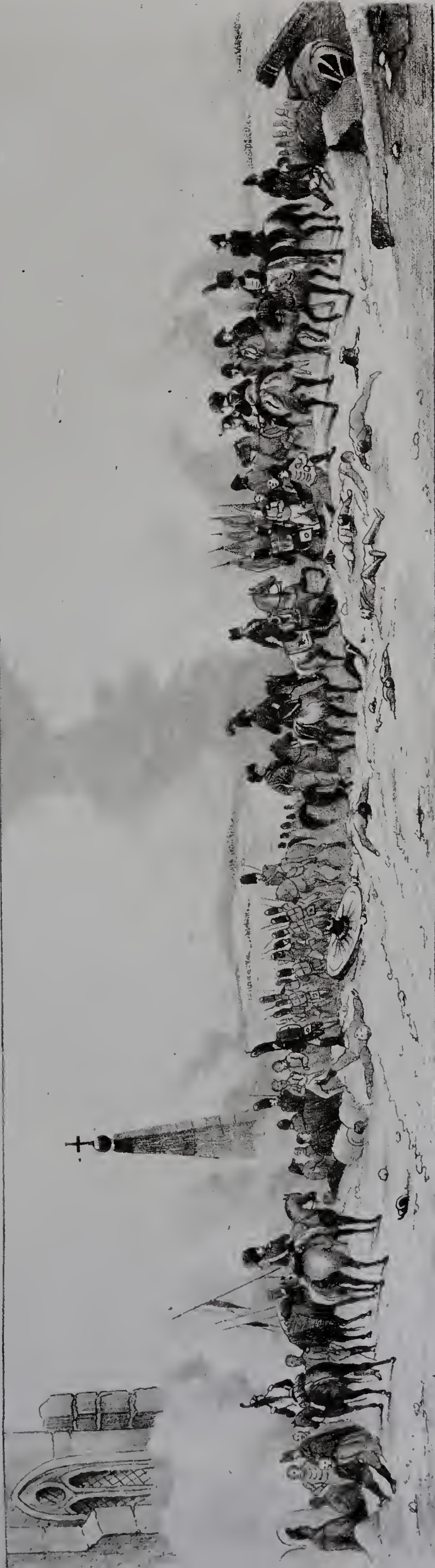
A. O. M.

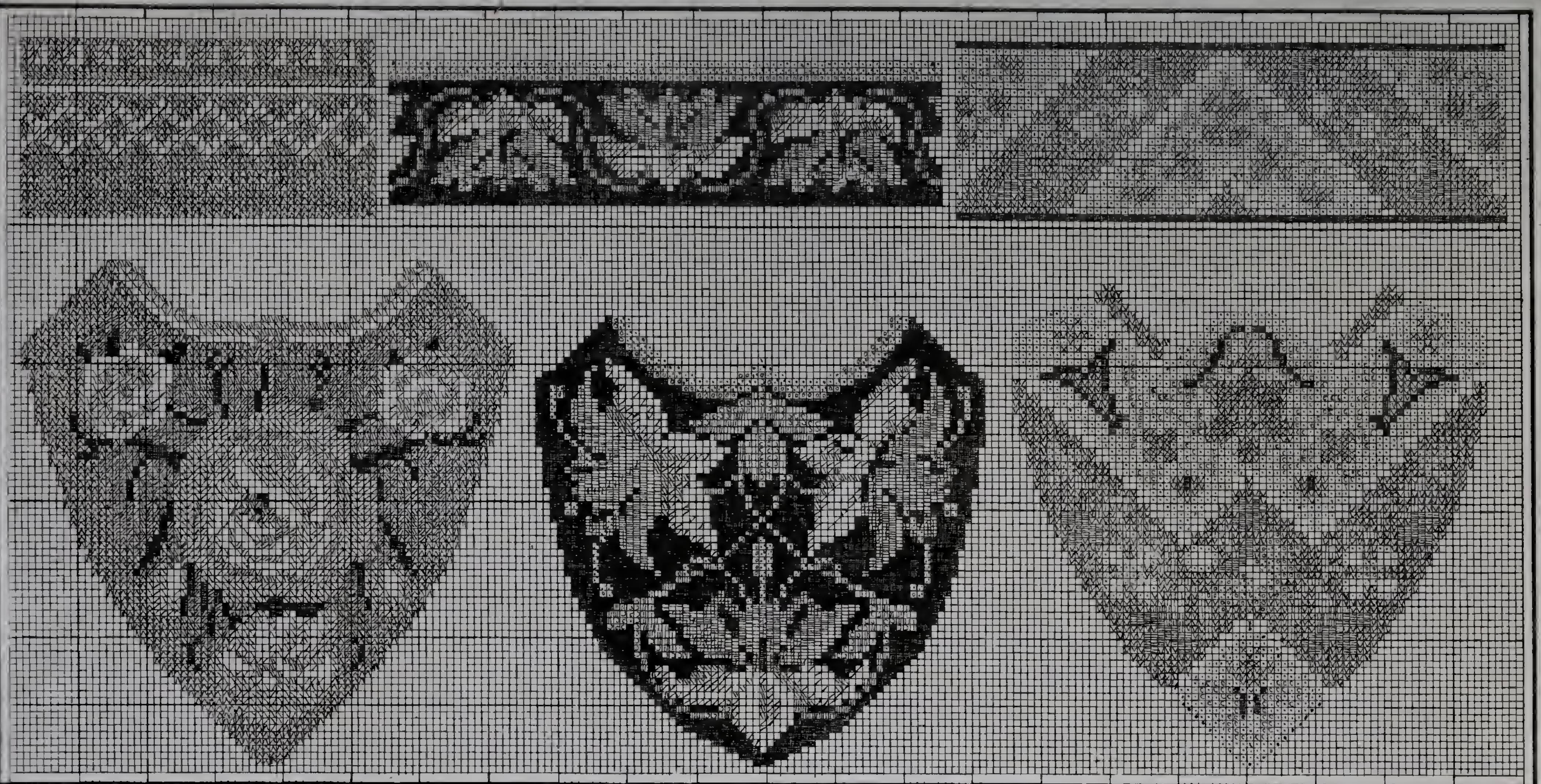
Pl. 26.

Bataljen vid Eylau.

Efter Victor Adam.

Efter freden i Presburg d. 26 Dec. 1805, utvecklade Napoléon sina stora planer. — Den 2 Mars 1806 förklarade han Frankrikes välde öfver Italien. Den 16 uphöjde han sin svåger Murat til Hertig af Cleve och Berg, och den 30 sin bror Josef til Konung af Neapel och Sicilien. Venedig blef förenad med Frankrike, Guastalla öfverlemnades åt Napoléons syster Pauline, Neufchatel åt Krigsministern Berthier. — Den 24 Maj omskapade han Bataviska Republiken och gjorde sin bror Ludvig til Konung af Holland, den 12 Juni förklarades Napoléon för Rhen-förbundets Protector, hvarpå den 6 Aug. Kejsar Frans afsade sig den gamla, romerskt-tyska Kejsare-kronan, hvarigenom det gamla tyska riket blef uplöst.





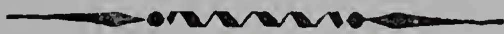
Ljusgrått. Mellangt. Mörkaregt. Mörkast. Svart. Rose. Purpur. Ljusblått. Mellanblt. Mörkareblt. Ljusgult. Guldglt. Brandglt. Ljusgrönt. Mellangt. Mörkaregt. Mörkastgt. Gredelint.

Sophie sculp.

I denna sakernas ställning kände Preussen hela det vådliga af sin belägenhet; en allmän förbittring emot Napoléons gränslösa magtbegär uttalade sig högt inom Preussens stater och det beslöts at gripa til vapen. — Napoléon ville undvika utseendet af et anfall, men var icke oberedd, och den 13 October infann han sig personligen i Jena, hvarefter dagen derpå den dubbla bataljen vid *Jena* och *Auerstadt* ägde rum, i hvilken Preussarne blefvo fullkomligen slagne och Sachsen skild ifrån förbundet med Preussen.

Efter denna afgörande seger veko de skingrade Preussiska Armé-afdelningarne för segervinnarns öfverlägsenhet. De bästa fästningar föllo i Fransmännens händer genom förräderi och Commendanternas feghet. Den 27 Oct. höll Napoléon sitt intåg i Berlin. Den 1 Nov. såg äfven Churfursten af Hessen sig nödsakad at fly ifrån sitt land, hvilket behandlades som en eröfrad provins. Den 22 Nov. utkom i Berlin det rygtbara decret, som förklarade England i blockad-tilstånd och förbjöd all handel och gemenskap med detta. Derefter lofvade Napoléon i Posen Polackarne återställandet af deras rike. Väl ilade en Rysk armé för at bistå Konungen i Preussen, men den blef slagen i bataljen vid *Pultusk* den 26 Dec. och yttermera i den fasansfulla bataljen vid *Eylau* den 7 och 8 Februari 1807.

Ehuru det tumultuariska och förskräckliga i en drabbning i allmänhet kan sägas vara af lika art, förstår dock Victor Adam at i sina teckningar variera detta ämne, och i närlagda har han mera bestämdt velat uttrycka det förödande af tildragelsen, under det hela scenen nästan höljes i krutrök, och blott öfver-befälhafvaren med sin omgifning, bland sårade och döda, utgör liksom hufvudföremålet och taflans förgrund.



Pl. 27.

Trenne Virkmönster

til Skor eller Tofflor.



Solution af ordet til Logogrifen i föregående N:o.

Man *Blad* i böcker finner,
På klubbar äfvenså;
Af lagrens *blad* vi få,
Den krans som hjelten vinner;
Til *bad* man gerna far,
Der plär rätt roligt vara;
Bal har man alla dar;
På promenad kan fara,
Besöka berg och *dal*,
I skydd af björk och *al*.

Lina.

Pl. 28.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Rishalms-hatt med plymer; klädning af broderad silkes-musselin med en krage, äfven kallad Mantille, af blonder.

Fig. 2. Samma Fruntimmers hatt sedd bakifrån.

Fig. 3. Herrns Costym är en bonjour-rock af et nyare slag, och såkallad Mode-färg, med hvita pantalonger och stöflar.

Fig. 4. En Mössa *(bonnet)* af band och blommor.

Fig. 5. Et slags fräs af band.

Fig. 6. En Mantille af brocheradt taft, kantad med spetsar eller broderade tyllremsor.

Det i förra häftet lofvade porträttet af Johanna Gray kommer at meddelas i nästa N:o.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen*, 1834.


1
2
3
4
5
6



Johanna Grajj.

N:o VIII.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Augusti Månad 1834.

Pl. 29.

Lady Johanna Gray. *)

En bestraffad äregirighet upväcker sällan medlidande; men kan man vägra det åt en skön qvinna, som vid sjutton års ålder lade hufvudet på stupstocken, för en annans ärelystnads skull? Detta var Lady Jane (Johanna) Grays öde. En krona hade icke behag för henne — hon ville icke herrska. Det tycktes at denna älskvärda, olyckliga varelse liksom kände foten slinta på hvarje trappsteg af thronen, den Hertigen af Northumberland tvang henne at bestiga. En varnande aning sade henne, at hon endast i et lugnt, stilla lif kunde undgå en våldsam död. Länge motstod hon sin svärfars förderfliga rådslag; men hennes oblida öde ryckte henne med sig i förderfvet.

»Lady Jane Gray, född 1537, var dotter-dotter af Maria Tudor, Henrik VIII:s syster. När denna Furstinna blifvit Enka, genom sin gemåls Konung Ludvig XII:s i Frankrike död, och hon icke ägde några barn i detta ägtenskap, återvände hon til England och gifte sig med Brandome, Hertigen af Suffolk, den hon länge älskat, och som var Lady Grays farfar. Johanna gifte sig vid 17 års ålder med Lord Guilford Dudley, Hertig Johns af Northumberland fjerde son. Lady Jane Gray var i hög grad älskvärd; hennes drag voro regelmässigt sköna, och hennes stora milda ögon spegeln af en ren, stark men fredsam själ, fri och främmande för all äregirighet. Hon älskade med passion isynnerhet filosofiska vetenskaperne. Ehuru

---

*) Utur *Porträtter och Lefvernesbeskrifningar af alla tiders och Länders märkvärdigaste Fruntimmer, af Hertiginnan af Abrantes* (Marskalk Junots maka).



ännu så ung, ägde hon dock redan en vidtomfattande lärdom och en sällsynt beläsenhet i de gamla skriftställarne; hon förstod fullkomligt (utom latin) äfven grekiska, och älskade isynnerhet Plato. På ett af hennes landtgods (Sion-house) delade hon sin tid emellan umgänget med sin man och sina böcker, tils politiska tildragelser störde hennes stilla lefnad och tilintetgjorde hennes lycka.

Edward Seymour, Hertig af Sommerset, Protector af England, utöfvade öfver landet et despotiskt herravälde, hvilket de store icke länge uthärdade. Likaså motbjudande var för dem den stolte Lord Thomas Seymour, Protectorns bror, och de store tackade Hertigen af Northumberland, när han hade utträngt dessa begge män ifrån Konungens person *); men Northumberland trodde sig vara afhållen, då i sjelfva verket man endast hyllade honom i anseende til hans hat emot Lorderne Seymour. Konung Edward VI, et svagt, sjukligt barn, hvilken med möda kunde bära Kronans tyngd som tryckte hans bleka panna, skänkte sin gunst alltid åt den som närmast omgaf honom, och Northumberland följde efter Sommerset. — Den nya gunstlingen, som frugtade, och det med skäl, at icke länge kunna bibehålla sig på sin nya plats, emedan Konungen lätt kunde dö, och i sanning var nära grafvens brädd, ehuru blott 16 år gammal, betjenade sig med temlig skicklighet af de religiösa fördomarne för at hinna sitt mål. Han afmålade för Konungen med bjerta färger systrarnas charakter: Marias, den Katholskt sinnade, och i likaså ofördelagtig dager Elisabeths, Anna Boleyns dotter, denna Drottning som för ägtenskapsbrott blifvit dömd och afrättad. Skulle Engelska Kronan, frågade han, kunna sättas på et ärelöst hufvud; kunde Engelska Nationens väl anförtros åt en otålsam, fanatisk qvinna? Northumberland var en fin, slipad man; han upskakade Edwards skrämda samvete, som frugtade Marias häftighet och hade ofördelagtiga intryck emot Elisabeth, hvadan han ändrade thronföljden **) och utsåg dertil Johanna, Henrik Grays äldsta dotter. Efter Konungens död (1553) blef Johanna genom Northumberlands bemödanden utropad til Drottning. Fåfängt bönföll den älskvärda, unga qvinnan hos sin svärfar, at lemna henne sin frihet; den hårdnackade Hertigen, alltid i spetsen för intriger, hade fast beslutit at

---

*) Begge bröderne dömdes til döden efter hvarandra.

**) Enligt Henrik VIII:s testamente voro Maria och Elisabeth utnämnda til thronen efter Edward.

genom henne, som han ansåg för et barn, upnå sitt ändamål. »Skall jag för ingenting,« sade han, »hafva låtit förklara en Konungs tvenne döttrar oförmögna at regera, för at kunna sätta Kronan på min svärdotters hufvud? Nej, säkert icke!« Den gamle äregirige Hertigen efterskickade de begge Prinsessorna, Maria och Elisabeth, utan at underrätta dem om Konungens död (den han höll hemlig). Men Maria kände Northumberlands plan, undkom den för henne lagda snaran, och svärdet lyfte henne öfver de hinder han hade lagt emellan henne och thronen. Ja, eld, svärd och schavotter skulle blifva den blodtörstiga Marias lagskipning.

Snart anlände hon, med fromma tänkspråk på tungan och hämnden i hjertat, til London. Förgäfves gjorde Northumberland henne motstånd; han blef öfvervunnen, öfvergifven af alla sina anhängare och sattes i fängsligt förvar i Towern, jemte Lady Jane Gray och hennes man Lord Guilford Dudley.

Den stackars Jane Gray! Hon hade endast gifvit efter för sin svärfars befallningar, för at regera i nio dagar, ty längre varade icke den olyckliga sköna qvinnans herravälde. Knappast hade hon satt på sitt hufvud en Krona, som i fallet äfven ryckte med sig hennes eget, och redan skulle hon se sig sluten i bojor, för at räcka det åt bödelsyxan.

Maria ansåg i början Northumberlands död *) tilfyllestgörande för at tilfredsställa sin hämnd och försäkra henne om thronens fredliga besittning. Lady Jane Gray och hennes man höllos endast tils vidare fångna i Towern, jemte denna Elisabeth, som i sednare dagar skulle gifva verlden et exempel, at äfven en qvinna kan vara en stor regentinna. Men »sådan är en elak gernings förbannelse, at den fortfarande alstrar ondt;« när man en gång trädt på våldets stig, är et afsteg derifrån icke möjligt.

Maria var skenhelig, och förlofvad med Philip af Spanien, önskade hon gifva honom en värdig bröllopsskänk. Derföre befallde hon, at alla hennes undersåtare i England skulle underkasta sig den Romersk-Katholska Stolen, men måste med detsamma, då Engelsmännen voro den Reformerta religionen tilgifne, uprätta bål och schavotter för kättarne. I hvarje trakt af Konungariket utbrusto

*) Han blef på hennes befallning, jemte S:ne sina söner, kort efter Drottningens intåg i London, afrättad.

upror. Drottningen darrade så ofta hon hörde nämnas systerns och kusinens namn; hon vredgades ursinnigt emot folket, som begärde Lady Jane Gray, och för at få det til tystnad och tilfyllestgöra skriket, kastade hon åt detsamma den olyckliga qvinnans hufvud.

Lady Jane och hennes gemål ställdes för en domstol, som dömde båda til döden. Lord Mayorn af London anhöll at man måtte ge et varnande exempel, och dref igenom saken, at Lord Guilford Dudley skulle offentligen afrättas. Denne bad om et sammanträde med sin gemål; men hon vägrade at se honom, och skref til honom följande bref:

»Låtom oss, Guilford, icke återse hvarandra förrän vi åter äro förenade i en bättre verld. Vi måste glömma våra förra så lyckliga dagar, vår ömma kärlek, för at endast sysslosätta oss med allvarsamma betragtelser. På jorden finnes för oss icke mera någon kärlek, ingen lycka! Tänk på mig, min Guilford, at folket väntar på dig, för at se huru en man vet at dö. Visa ingen svaghet, när du bestiger schavotten; ditt mod skulle kanske svigta, om du såge mig. Du skulle icke utan tårar kunna lemna din arma Johanna; men tårar och svaghet tilhöra endast oss qvinnor. Gudi befallad, min Guilford! Var man — var ståndagtig intil sista stunden, på det jag må vara stolt öfver dig.«

Guilford dog som en hjelte; Johanna var stolt deröfver och beredde sig sjelf til döden. Men Maria ville förlänga hennes lidande, påstod at vilja omvända henne, och erbjöd henne förlåtelse, om hon ville öfvergå til Katholska religionen. Med et dystert leende afslog hon tilbudet. I trenne dagar bestormades hon dertil af Katholska Prester; hon svarade icke, utan bad för sig i tysthet. — Sedan hon på grekiska skrifvit et afskedsbref til sin syster, Grefvinnan af Pembroke, aflade hon sorgdrägten, klädde sig i hvitt, lät afklippa sitt sköna, långa hår, och gick behjertadt til afrättsplatsen. Först då, när hon fick se den blänkande bödelsyxan, blef hon blek. Hon knäböjde, läste några böner, uplyfte sina ögon mot Himlen; sedan lade hon sitt hufvud på stupstocken, och bilan föll. *) Det var för tredje gången som en Engelsk Drottnings blod nedstänkte schavotten. Under Elisabeths regering förnyades detta sorgespel för fjerde gången.

*) Den 12 Februari 1554.



Johannas syster, Catharina Gray, hade icke något blidare öde. Enär hon härstammade af det Kongl. blodet Tudor, så tilräknade den grymma Maria henne det til et brott, at hon förmält sig, utan sin souveraines tilstånd, med Grefve Hertford, och dömde henne til lifstids fängelse, i hvilket hon, efter många års vistande, dog 1562. Hon var, likasom Johanna, beläsen och ytterst utbildad. Begge voro unga och sköna, och begges öde bevisar: at Konungligt blod icke skyddar någon emot olyckan. Tårar gjutas i Konungarnes palats liksom i armodets kojor, och med juveler smyckade armar bära ofta fängelsets bojor.« *)

Pl. 30.

Bataljen vid Aspern eller Esslingen; Marskalk Lannes' död.

Efter Victor Adam.

Ehuru den blodiga striden vid Eylau d. 7 och 8 Febr. 1807 icke ansågs afgörande, och begge de stridande Magterne ville tilegna sig segern, är det dock afgjordt at Ryssarne drogo sig tilbaka til Königsberg, dit de följdes af Fransmännen. — Capitulationen af *Danzig;* söndringen af Rysslands magt genom kriget med Turkarne; träffningen vid *Heilsberg* den 16 Juni, vid *Ostrolenka* den 12, och bataljen vid *Friedland* den 14, utverkade den 21 Juni et vapenstilleståud, hvarefter freden slöts den 7 och 9 Juli med Ryssland och Preussen i *Tilsit.*

Resultaten af denna fred voro: at Preussen förlorade öfver 4 millioner undersåtare; oerhörda contributioner ålades landet, och de bästa fästningar förblefvo i Franskt våld. Hertigdömet *Warschau* skänktes åt Churfursten af Sachsen, som redan blifvit uphöjd til Konung, och det nya Konungariket *Westphalen* erhöll Napoléons bror Jérome til Konung.

Sedan Napoléon triumferande återvändt til Paris, delade han med Spanien, den 27 Oct. 1807, i Fontainebleau, Portugal, och förklarade den 23 Nov., at Huset Braganza hade uphört at regera. Äfven *Etrurien* blef införlifvadt med Frankrike.

*) Johannas far, Hertigen af Suffolk, halshöggs den 17 Febr. 1554.

Midt under freden 1808 förenade Napoléon *Kehl och Kastel, Wesel och Vliessingen* med Franska riket, och nya, skärpta decret utkommo rörande blockad-systemet mot England. I Bayonne dömde han öfver Spaniens öde, och satte dess Krona på sin brors Josefs hufvud. — Den 10 Juni utnämnde han sin svåger, Joachim Murat, til Konung af *Neapel* och *Sicilien*, samt gaf Storhertigdömet *Berg* åt Holländske Konungens omyndige son. Äfven Påfvens länder besattes af Franska trupper, och Napoléon begaf sig sjelf til Spanien, der hans närvaro förde Fransmännen til nya segrar.

Men hotande rörelser i Österrike kallade honom snart tilbaka, och d. 9 April 1809 utkom Österrikes krigsförklaring. Redan den 18 April inträffade Napoléon i Ingolstadt. Den 20 besegrade han en Österrikisk Armé-Corps vid *Abensberg*; den 21 vid *Landshut*, den 22 vid *Eckmühl*, den 23 vid *Regensburg* (der han blef sårad i foten), och den 12 Maj capitulerade *Wien*. Den 21 och 22 Maj lefvererades den mördande bataljen vid Aspern och Esslingen. Österrikiska Armén, 75,000 man stark, anfördes af Erkehertig Carl, och den Franska 100,000 af Napoléon. Efter omvexlande lycka, och efter utmärkta prof af tapperhet, måste likväl den Franska hären för tilfället gifva vika för den Österrikiska. Fransmännen förlorade dessa dagar 40,000 man, och Österrikarnes förlust upgifves til öfver 20,000.

Bland de smärtsamma förluster Napoléon gjorde var Marskalken Lannes, Hertigen af Montebello, som genom en kanonkula förlorade ena benet och dog några dagar derefter.

Teknaren har valt denna tildragelse til hufvudföremål för sin framställning. Napoléon som, vid underrättelsen deraf, ilar til sin gamle vapenbroder, och med deltagande räcker handen åt den sårade, som ligger på en bår för at bäras ur striden. Lannes var född 1771, hade sedan 1796, då han blef Adjutant hos Napoléon, varit honom föijagtig på hans segrar i Italien, Egypten, Tyskland och Spanien. Napoléon var djupt rörd och kände hela smärtan af sin förlust.



Ludvig XVIII berättar i sina Memoirer, 9:de Tom. sidan 217, följande anekdot:

»Kort före min återkomst til Frankrike (1814) hade Mademoiselle *Bourgoing*, en vacker Aktris vid Théâtre français och uprigtigt royalistiskt sinnad, en allrakäraste katta, föremål för alla katthanar i hela grannskapet. Nära intil bemälta Aktris, i Marskalk Soults hus, trifdes en förträfflig, hvit, långhårig katthane, stor tilbedjare af könet. Också öfvergaf han gerna Fru Marskalkinnans sköte, för at klättra på taken och göra sin cour hos Mamsell Bourgoings täcka katta.

Af detta föga anständiga upförande förtörnades hans ädla matmoder, som åtskilliga gånger beklagat sig öfver de friheter hennes





favorit tog sig. Hon ville at grannens port för honom skulle hållas stängd; favoriten fann dock alltid utvägar at inställa sig hos sin älskarinna, antingen genom källare- eller vindsgluggarna; men den älskvärda Aktrisens medgörlighet fann icke något ondt i en kärleks-händelse på takrännan. Hon kunde således icke rätt fatta Fru Marskalkinnans vrede öfver händelsen, denna, som likväl slutligen, i et ganska berömvärdt anfall af aktning för de goda sedernas bibehållande, skref et bref til Mamsell Bourgoing, i hvilket hon begärde at hennes katta skulle sättas i privat arrest. Den något högdragna ton som rådde i denna biljet, undertecknad *Henriette de Dalmatie*, misshagade Aktrisen, som svarade i samma högt förnäma ton, å sin sida undertecknad: *Iphigenie i Auliden.* Detta bitande gensvar gjorde upseende och förtröt Bonaparte. — Jag har anfört detta endast för at bevisa, at det icke var så lätt at hålla den nya Adelns pretensioner inom vissa skrankor, isynnerhet de Damers hvilkas män innehade betydande Embeten i Staten.«

Pl. 31.

Små detaljer til förskönande af Trädgårds-parker.

Den öfra föreställer et litet åldrigt Kapell; den nedra: et trädgårds-säte i göthisk stil.

Logogrif af 6 bokstäfver.

Mitt hela är et härligt namn,
Som tecknar något mera härligt;
Mot hennes hjerta, hennes famn,
Är sjelfva Eden ej begärligt.
Om du ej redan ordet fann,
Som ganska säkert ej kan fela,
Så kan du ordet sönderdela,
Af hvilket se'n du finna kan:
En dryck, som brukas mest i China
Och Hollands stora lystnad gör,
Som utgör Damernas likör,
Som narrar mången til at grina,
Ehuru annars kurtisör; —
Den andra noten, om jag minnes,
Som i den Franska scalan finnes; —
Et lumpet ting af föga vigt,
Vid Akademier skattadt bara,
Som det är tvång, om icke pligt,
At både häckla och försvara; —

Et adjectiv man lätt kan bli,
Om man för länge opponerat, —
Och ännu ett; det svära vi,
Från hvilket ingen svär sig fri,
Som någon gång har disputerat. —
Et kort och strängt Imperativ,
Som sällan bruk's i vänlig mening,
Och mest plär brukas i förening
Med strofer ur et Tatar-lif; —
Vår bästa, skönaste förmåga,
Som gjort oss lycklig mången stund,
Om dagen uti solens låga,
Om natten uti drömmars blund. —
En af den stora vilda stam,
Som fordom uti fabel-tiden
Mot sjelfva Jofnr trådde fram
Och väckte djerf och afundsam,
Til jordens sena plåga, striden. —
Til slut det namnet finnas skall
Som Grekland gaf sin skydds-gudinna;
Men hon var stolt och fière och kall,
Man icke henne bör besinna,
Då uti känslans högsta svall
Mitt hela är en — Älskarinna.

Anonym.

Pl. 32.

Mode-Costymer för Damer och Gossar.

Fig. 1. Hatt *(Capote)* af *gros de Tours;* Rock, garnerad med dubbla rader veckade remsor, af *pou-de-soie;* bruna kängor.

Fig. 2. Samma Fruntimmers-hatt, sedd bakifrån.

Fig. 3. Klädsel för en Gosse emellan 4 och 8 år.

Fig. 4. Klädsel för en Gosse emellan 10 och 14 år.

Fig. 5. Rishalmshatt prydd med band och en stor strutsfjäder.

Fig. 6 & 7. Tvenne Capoter med halfva slöjor.

Fig. 8. Hatt af *gros de Naples,* prydd med band och blommor.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen,* 1834.


7
8
6
1
2
5
4
3



N:o IX.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

September Månad 1834.

Pl. 33.

Bataljen vid Wagram.

Efter Victor Adam.

Under det Napoléon stridde med Österrikarne i närheten af Wien, (1809) reste sig Tyrolen til förmån för Österrike; äfven i Westfalen hotade en allmän upresning liksom i Preussen: folkandan utbröt i Schills äventyrliga vågstreck. — Emedlertid tilintetgjorde Napoléon Påfvens verdsliga magt och förklarade Kyrkostaten införlifvad med det stora Fransyska riket, och sedan Påfven låtit den 11 och 12 Juni 1809 utgå en bannlysning, fördes han fången til Frankrike.

Sedan, efter den blodiga striden vid Aspern och Esslingen den 21 och 22 Maj, Italienska arméen hade kommit Napoléon til hjelp, fortsatte han sina operationer, vann den 14 Juni bataljen vid *Raab* och den 5 och 6 Juli den vid *Wagram*, hvarefter följde vapenstilleståndet vid *Znaym* den 12 Juli, och freden slutligen afslöts i Wien den 14 October. —

Man igenkänner lätt i gruppen på förgrunden af teckningen, Napoléon som, pekande utåt det vidsträckta slagfältet, utdelar sina befallningar i medvetande af de stora resultat som skulle bli följden af en så afgörande, och i franska krigshistorien så lysande seger, hvarigenom Österrike åter förlorade flera sköna provinser och Tyska Kejsarens magt betydligen inskränktes och förminskades.

Pl. 34.

Croquier af Charlet.

Fransmännen äro i allmänhet starka och goda tecknare, hvilket de i synnerhet, allt sedan lithografiens upfinning tydligen bevisat; ty dagligen finner man nya namn af unga artister som utgifva arbeten, hvilka i detta hänseende stundom äro förträffliga. — En redan längre tid känd, utmärkt skicklig tecknare i Paris är *Charlet*, och vi meddela i närlagde Planche et prof på hans sätt, at med några säkra, raska drag utföra sina Croquier, ehuru tiläventyrs copian förlorat något af sin originalitet; men det hela vittnar dock om en sann artistisk behandling och hvad man i teckning kallar: god styl. — Någon commentar öfver Pl. torde icke behöfvas. De olika ämnena och föremålen äro lika hastigt och säkert utkastade på papperet som de upkommit i tecknarens fantasi, utan något sammanhang sins emellan, men hvar för sig mästerliga i utförandet.

Den Skeppsbrutne.

Vildt stormarna brusa och böljorna gny
I dans kring den klippiga ö,
Och bränning vid bränning mot svartnande sky
Högt sprutar sin fradgiga sjö;
Då skeppsbruten främling på ödsliga stranden
Allena i vindarnes tjut,
Tyst ristar sin klagan i flygande sanden,
Der störtsjön den strax plånar ut.

"Ej hvilar din bölja, du rörliga haf!
Dock evig står gränsen du drar
Kring landsflyktig fånge — Din grundlösa graf
För hoppet en graf äfven var;
Hvart stirrande blicken med längtan sig vänder
Du iskall och hånande står,
Och hjertat til svar på de böner det sänder,
Ditt döfvande brus endast får.

O! ville du blott i en hägring mig ge
En bild af min hembygds behag!
O! finge en stund i dess spegel jag se


Charlet

De älskade vännernas drag!
O! kunde et ljud af de röster jag höra
Mer ljufligt än fåglarnes sång!
O! ville en vind til mitt hjerta blott föra
En suck ifrån deras en gång.

Nej, fåfängt! — min klagan et öra ej når,
Min hand ingen stödjande hand!
Ej gjuts vid mitt öde en ömkande tår,
Til svalka för hjernan i brand!
Den svindlar — i hvirflar för ögat försvinner
Båd' himmel och bölja och ö;
Men qvalet, som här uti hjertgrunden brinner
Kan sanslöshet sjelf ej förströ.

Högt stormar det — högre än böjornas brus
Är svallande pulsarnes gång!
För slocknande ögat ej himlen har ljus,
Och lefnadens natt är så lång!
Och obemärkt, ohörd och bortglömd försvinna
Som bristande bubblorna der!
Och ensam i döden för vänner blott finna
De hungriga korparnas här!

De kalla på rofvet med skrikande röst, —
Välan då! jag villigt dem ger
Til näring det krossade, sargade bröst,
Min graf re'n i sanden jag ser;
Ej trifs der en blomma, en tår der ej rinner
Från ögat af sörjande vän;
Men anden med vingar af molnen väl finner
En väg til sin hembygd igen."

C. A. S.

Napoléons trenne systrar.

Bland de nyare Mémoirer som förlidet år utkommit i Frankrike öfver Napoléon och hans tid, förtjena äfven de af *Mademoiselle Avrillon: Sur la vie privée de Josephine, sa famille et sa cour,* en viss upmärksamhet. — Mamsell Avrillon, Josephines första kammar-

fru, var i hennes tjenst ifrån 1802 och intil hennes död, och hade under fortsättande af sin tjenstgöring gift sig med Mr. Bourgillon. Ehuru underordnad hennes befattning kan synas hafva varit, är det likväl just genom densamma, hon som oftast varit i tilfälle lära känna enskilta händelser och fått del af vissa förtroliga yttranden, som kunna gifva uplysning om det inre af detta hof och de familj-förhållanden som för allmänheten stundom blifva främmande, helst då dessa Mémoirer tyckas vara med lugn och sans författade och derigenom få en viss pålitlighet. — Vi låna för tilfället hennes yttrande om Napoléons trenne systrar.

"Prinsessan Elise*), den äldsta af Napoléons systrar, var född närmast efter honom och före Lucien. Hon hade under de första fälttågen i Italien gift sig med Bacciochi,**) en god, förträfflig man, men utan all betydenhet. Nästan obemärkt i sitt hus, hade han vant sig vid at vara nöjd med allt hvad hans hustru gjorde. Prinsessan hade en träffande likhet med sin bror Lucien; hon var hvarken ful eller vacker; hon hade mycket fint och hvitt skinn, och en skäligen vacker växt, ehuru nästan för mycket mager. Om naturen hade varit mindre frikostig emot henne jemnförelsevis til hennes systrar, hvad det yttre angår, så hade den rikligen försett henne på förståndets och snillets vägnar, hvaraf hon fått mycket på sin lott och var ytterst älskansvärd; man kan til och med säga: at det var et förträffligt hufvud och at hon var mera karl än många karlar. Rygtet tillade henne mycken flygtighet, och åtskilliga af hennes kärlekshändelser hafva väckt för mycket upseende at det skulle kunna kallas föitgal at påminna derom; emedlertid jemnkade hennes man sig derefter; han var tålig utan at keklaga sig, eller rättare sagdt, han sökte å sin sida trösta sig deröfver. Huru nu härmed må vara, knappast hade förste Consuln gjort sig til Kejsare, så ville hans systrar hafva hvar sin krona; de öfverlupo honom med anhållan derom, och Kejsarn, oaktadt sin öfvernaturliga kraftfulla charakter, gick ibland öfver til svaghet i tilgifvenhet för sin familj; då jag sålunda yttrar mig, tror jag icke hafva sagt för myc-

*) Marie Anne Elise, Storhertiginna af Toscana, Prinsessa af Lucca och Piombino, född den 3 Jan. 1777.

**) Felix, Prins af Lucca och Piombino, född den 18 Maj 1762, förmäld den 5 Maj 1797.

ket. Det bör anmärkas, at Kejsarens bröder icke delade denna systrarnes diktan och traktan. — — — Jag vet icke om genom naturlig fallenhet eller genom frukten af et studium; men det är säkert, at en träffande likhet ägde rum emellan Prinsessan Elises positiva och Kejsarns orubbliga fasthet i charakteren; hon ägde samma beslutsamhet, samma ihärdiga vilja. När Storhertigdömet Toscana införlifvades med Frankrike, i början af år 1808, utnämnde Kejsaren Prinsessan Elise til Storhertiginna, det vill säga, at han öfverlät åt henne hela öfverstyrelsen af Toscana, och hon satte sig i spetsen för administrationen, liksom hade hon haft en lång erfarenhet af dylika göromål. När hon for at taga sitt nya Storhertigdöme i besittning, följde hennes man med i sviten, och var ställd under hennes omedelbara befallning, såsom endast General, commenderande sin division. Personer, som vistats i Toscana under denna tid, äro ense derom, at Prinsessan styrde med klokhet och kraft.

När Italien sedermera måste utrymmas af Fransmännen, var hon mor åt tvenne unga Prinsessor och gick hafvande med et tredje barn. Det var i et uselt värdshus som hon framfödde en Prins, i det ögonblick då hon icke mer behöfde någon arfving til sin storhet. Prinsessan Elise drog sig tilbaka och lefde i stillhet i Rom, der hon sedermera dött i en nervfeber.

Prinsessan *Pauline*,*) den vackraste af Napoléons systrar och ett af sin tids skönaste fruntimmer, hade först varit gift med General *Leclerc*, som dog under expeditionen på St. Domingo, dit hon hade följt sin man. Hon hade et barn i detta gifte, en gosse, som dog i Rom i sin mors armar; och hon hade det stoiska mod at sjelf svepa sitt barn. — Under hennes Enko-tilstånd blef Prinsessan Pauline ofta föremål för tadel i anseende til lättsinnigheten i sitt upförande, och det är ganska allmänt kändt, at hon haft åtskilliga förtroliga umgängen, hvaraf några voro af art at blottställa henne för förtal; och ibland dem, ett med en man, hvars utöfning af sin lysande konst satte honom dagligen i beröring med publiken. Kejsaren, derom underrättad, gjorde allt sitt til för at göra slut på denna anstötlighet; men han lyckades icke deri annorlunda, än at

*) **Marie Pauline, Prinsessa och Hertiginna af Guastalla, född den 20 October 1780, förmäld den 6 Nov. (för andra gången) med Camille Borghese, Prins och Hertig af Guastalla, född den 19 Juli 1775.**

förmå henne ingå et nytt ägtenskap med Camille Borghese, en Romersk Prins, Påfven Paul V:s systersons barn (arrière-neveu), mycket vacker karl och utomordentligt rik. — — —

I början af denna förening var Prinsen mycket kär i sin hustru, och man kan ofta vara det med mindre skäl. Det var i sanning icke möjligt at få se något mera intagande än Prinsessan; hon var på en gång skön och vacker, och man måste verkligen upsöka Venus de Medicis för at i jemnförelseväg få rätt på typen til hennes växt och de eleganta formerna af hennes utbildade kroppsställning. Fåfängt skulle man kunnat upleta en fysisk ofullkomlighet hos Prinsessan Borghese: detta behag som icke låter beskrifva sig, hvilket satte alla den vackra kroppens delar i rörelse, öfverträffade sjelfva dess skönheter, och den jemna hvitheten af hennes skinn var bländande.

Hon hade inga barn i detta sednare gifte. Prinsen som hade tilbedt henne mera som älskarinna än som hustru, kunde icke undgå blifva varse, at han inom hus hade lyckliga rivaler, och han vårdslösade snart sitt upförande emot henne, såsom man vårdslösar en behagsjuk älskarinna med et vanligt förstånd, af hvilken man erhållit den yttersta gunst. Det berättades at en skilsmässa dem emellan säkert inträffat om de icke frugtat för Kejsaren, som aldrig tillåtit et sådant upseende inom sin familj. En laglig skilsmässa ägde således icke rum, men väl i sjelfva verkligheten, ehuru för bibehållandet af en viss anständighet, Kejsaren begärde en skenbar förlikning emellan begge makarna, hvilken inträffade efter tyska kriget och freden i Tilsit. Prinsen som gjort denna campagne blef skickad til Paris för at allraförst öfverbringa nyheten om freden; men kuriren *Moustache* anlände före Prinsen med underrättelsen. — Vid Kejsarens återkomst i början af Januari 1808, uphöjde han Prinsen til Rikets Stor-Dignitär och utnämnde honom til General-Guvernör öfver Departementena på andra sidan om Alperne. Prinsessan hade icke tilbragt vintern i Paris, hon hade begifvit sig til Nissa efter at hafva begagnat baden vid Gréoulx i Provence. Kejsaren ville at Prinsen skulle hemta sin gemål i Nissa och at de gemensamt skulle taga det nya Gouvernementet i besittning, det vill säga, Prinsens Guvernement, ty Prinsessan var icke Guvernör til namnet, såsom några månader sednare Prinsessan Elise blef det: hvaröfver den förra mycket harmades och hvilket hon, efter som det berättas, tilhännagaf genom flerfaldiga dåragtigheter. Huru nu härmed förhållit sig, så, sedan hon ledsnat vid vistelsen i Turin och at residera på det sköna slottet Stupinitz, lät hon förordna åt sig en brunnskur vid baden uti Aix i Savojen, hvarifrån hon återvände til Paris, och ifrån den tiden bebodde ömsom sitt vackra Hotel på St. Honoré-gatan och det förträffligt angenäma landstället Neuilly, nu för tiden Konung Ludvig Philips tilhörighet. — — — Två tredjedelar af hennes tid borttogs med verkligen löjliga uppträden; hon var full af tilgjorda lidanden, hvaraf ingen led mer än de af hennes omgifning som voro tvungne at låtsa hafva medlidande med hennes inbillade plågor: allt skedde likväl endast för at frigöra sig ifrån tvånget at visa sig vid Hofvet och at göra visiter. Länge var rygtet allmänt i Paris, at hon hade en högst elak-





artad, sammansatt sjukdom, som hindrade henne ifrån at kunna gå; hon tilbragte nästan hela sin tid i sängen eller liggande på soffan. När hon någongång kom i Tuillerierne, lät hon bära sig dit ända in i Kejsarens rum, och bäst man trodde henne ligga i de svåraste paroxysmer af sin sjukdom, for hon på bal, dansade hela natten och fortsatte dagen derpå sin sjukliga diet.

Vackra fruntimmer, säger man, hafva nycker, och säkert var det icke brist på nycker som vållade at Prinsessan Pauline blottställde sin benämning af en skönhet. Det hände stundom til och med at hennes nycker voro menliga för de handlandes intressen hvilka hon anlitade. Jag skall anföra ett bland många exempel derpå, emedan Kejsaren blef en mellankommande part i saken. Fru Lesueur, ägarinna af en spets-fabrik, och den som försåg Kejsarinnan dermed, hade fått af Prinsessan en betydlig beställning, och deribland en klädning enkom gjord efter en ny modell af Prinsessans upfinning jemte åtskilligt dithörande i enlighet med hennes befallning; det hela upgående til et värde af 30,000 francs. När fru Lesueur aflemnade sitt fullgjorda arbete, och utom betalningen väntade sig beröm öfver den utsökta smak hvarmed arbetet var utfördt, var Prinsessan af en ombytt tanke, och gaf inga andra skäl dertil, än at hon nu icke ville hafva det beställda arbetet. Hon ansåg allt för öfverflödigt, och fru Lesueur borde icke vara i förlägenhet at på annat håll göra sig af med sin vara. Förgäfves försökte frun på allt sätt kunna förmå Prinsessan at afstå ifrån et så hastigt fattadt beslut; hon förblef dervid. Föga nöjd härmed, beklagade fru Lesueur sig för mig, och bad mig omtala händelsen för Kejsarinnan, hvilket jag gjorde. Sedan Kejsarinnan sett spetsarna och bedömt arbetets godhet, hvaraf priset icke syntes henne för mycket tiltaget, kunde hon icke undgå klandra sin svägerskas förfarande, och til förekommande af et upseende som saken kunde göra, beslöt hon at tala derom med Kejsaren. Jag var närvarande i Kejsarinnans rum när Kejsaren kom dit, och det var i sanning, jag må tilstå det, et icke vanligt upträde, at se Hans Majestät stycke för stycke beskåda de i fru Lesueurs carton inlagda spetsar, under det han tid efter annan yttrade: "hvad man arbetar väl i Frankrike! ..... jag bör upmuntra denna näringsgren! .... Pauline har orätt." Resultatet blef, at Kejsaren betalte hela beloppet, behöll spetsarna för sin räkning och utdelade dem ibland några af Hofvets fruntimmer."

Fortsättning i nästa N:o.

Pl. 35.

Små detaljer til förskönande af Trädgårds-parker.

I byggnader til slut, som blanda för vårt sinne
Vår egen ålders bild med de förflutnas minne,
Af sekler från hvarann, låt smaken vara sedd.

säger Oxenstjerna i åttonde sången af Skördarne. Denna föreskrift är ytterst tillämplig vid förskönandet af Trädgårdsparker; man bör hafva et bestämdt ändamål i ögnasigtet dervid, et rigtigt urval.

Den öfra teckningen är således användbar i en trakt der man vill påminna om vårt äldre landtliga byggnadssätt, en tid som skall påminna om Gustaf Wasas tidehvarf, hvadan byggningen äfven återkallar i minnet: Ornäs i Dalarne. — Den nedra teckningen har en hel annnan tendens: en liten enkel, tarflig, nästan undangömd stuga med et säte bredvid i en lund. Den är för dessa älskande som i glömska af verlden omkring sig, fasthålla sig i den lyckliga förkjusning vid den tanken, at verldens hela sällhet består i *en koja och et hjerta.*

Ordet til Logogrifen i föregående N:o är *Theres,* **i hvilket man igenfår:** *The, re, thes, hes, het, he! se, Rese, Here* **(Grekernas Juno).**

Pl. 36.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Mössa af blonder garnerad med blonder och band, hvilka sednare äro artistiskt vikna i små öglor och så fördelta at de vid begge sidor bilda en rosett eller kokard. Klädningen är en såkallad *Peignoir* med broderade blombuketter, garnerad med en spets, antingen engelsk, brabantisk eller fransysk, men helst engelsk. Et litet skottskt, rutigt förkläde, hvilket nu är mer modernt än de förr brukliga af svart taft. Gröna broderade morgon-skor.

Fig. 2. En landtlig fruntimmers-costym. Den unga Damen tycks vara i begrepp at vilja gå ut och meta, hvarföre hon bär en stor Italiensk halmhatt, kantad med svarta sammetsband och et dylikt til hakband med et spänne. En broderad Blouse af *jacconas,* lagd i veck rundtomkring hela lifvet som går högt up mot halsen, der det öfverst är garneradt (såsom Schweizerskorna bruka) med et bredt svart sammetsband, hophållet med en agraff eller spänne af emaljeradt guld i likhet med skärpet. Mycket vida pantalonger på turkiska sättet igenrynkade nederst vid smalbenet, jemte lilas-kängor.

Fig. 3. Rishalmshatt prydd med blommor.

Fig. 4 & 5. Tvenne Mössor af blonder prydda med band.

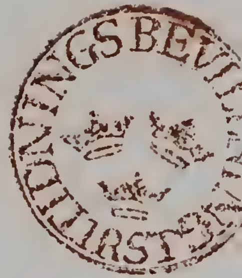
Fig. 6. En krage *(Fichu)* af tyll.

Stockholm,
Tryckt hos ***Carl Deleen,*** **1834.**


5
4
3
6
1
2



Maria Lätitia Ragniolini Bonaparte.



N:o X.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

October Månad 1834.

Pl. 37.

Maria Letitia Ragniolini Bonaparte,

Napoléons Moder,)*

föddes den 24 Aug. 1750 i Ajaccio på ön Corsica. Den adeliga ätten Ragniolino härstammar ifrån Grefvarne Cotalto; hvaraf den som först nedsatte sig på Corsica, förmälde sig med en dotter af Dogen i Genua och blef flerfaldiga gånger på et hedrande sätt utmärkt af denna Republik. Letitias Mor ingick et sednare gifte med en Schweizare ifrån Basel.**) Som han var protestant, öfvertalade hon honom at gå öfver til Katholska Religionen, hvilket han äfven gjorde. Cardinalen Fesch, Letitias halfbror var enda afkomlingen af detta ägtenskap.

Den unga Letitia Ragniolini var en af Corsicas mest omtalta skönheter. I Mars månad 1767 gifte hon sig med Carlo Bonaparte, som ehuru en af Paolis förtrognaste vänner, i sina medborgerliga förhållanden framstod utan klander. Åtskillige scribenter hafva bemödat sig bevisa Bonapartiska familjens adeliga härkomst, men efter glansen som Napoléon gaf åt densamma, vill det synas öfverflödigt at hålla jagt efter neddammade pergaments-bref eller familjesägner, för at förskaffa sig uplysningar om den store Mannens förfäder. Hvad båtar det efterverlden om Napoléon härstammade ifrån

---

*) Utur: Porträtter och Lefvernesbeskrifningar af alla tiders och länders märkvärdigaste Fruntimmer, af Hertiginnan af Abrantes.

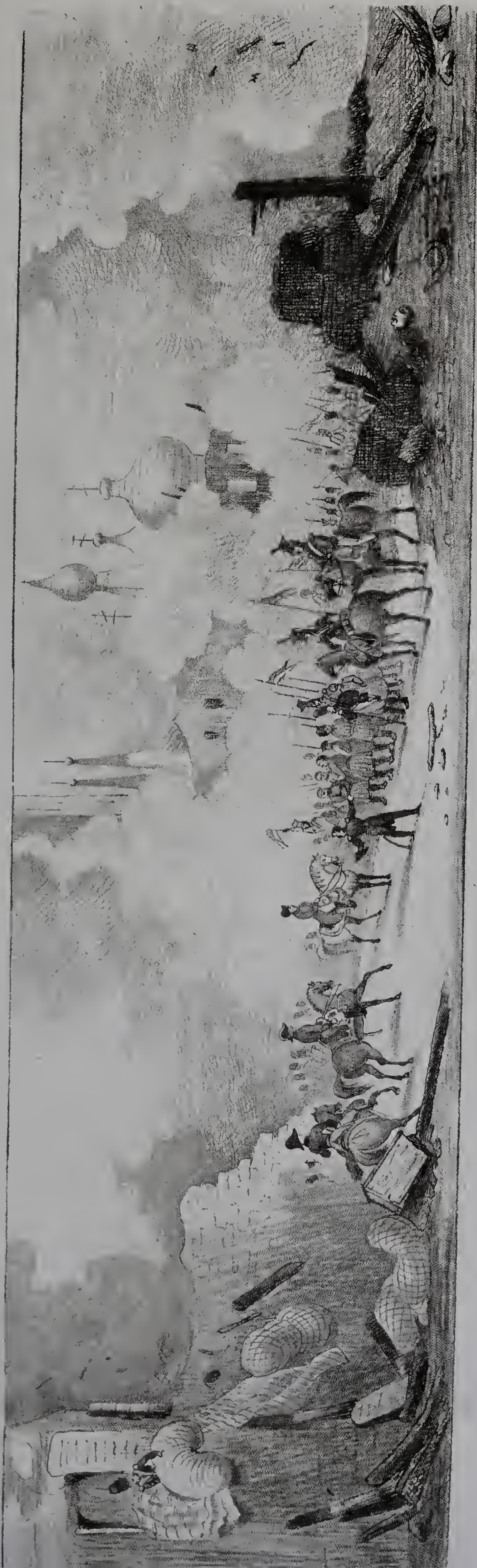
**) Han var Capitén vid et Schweiziskt Regemente i fransk tjenst, som garnisonerade på Corsica. Häraf uplyses hvarföre Cardinal Fesch var mycket yngre än hans half-syster.

adeligt blod? At vara til börden frälse, är icke oundgängligen nödvändigt för en eröfrare, och Napoléon lade en hel verld under sig. Emedlertid är det säkert, at familjen icke allenast var af adelig börd, utan hörde til den förnämare, högre adeln; och härstammade ifrån Nicolaus Bonaparte, som 1268 landförvistes ifrån Florens såsom Ghibellin, och at ända til Carlo Bonaparte ätten räknade 17 ädla generationer.

Midt under borgare-krigen och de under sådana förhållanden åtföljande förskräckelser, fullbordades giftermålet emellan Carlo Bonaparte, och föremålet för denna afhandling. Letitia Ragniolini följde sin man och delade farorna med honom. Hennes själ ägde nog styrka at leda henne genom de största besvärligheter. Hennes åtta barn som blifvit vid lif, utom flera andra för hvilka hon varit mor, voro alla franska undersåter, ty de föddes först efter Corsicas förening med Frankrike. Jag upräknar dem här i den ordning de äro födde: Josef — Napoléon — Marie Anne Elise — Lucien — Marie Pauline — Ludvig — Annunciade Caroline — och Hieronymus.

Under en resa, i egenskap af Corsicanska Adelns sändebud, til franska Hofvet, blef Carlo Bonaparte angripen af kräftan i magen. Man rådde honom at resa til Montpellier, der han dog den 24 Febr. 1785 i sin äldsta sons och sin svåger Feschs armar. Han efterlemnade sin maka och åtta barn i et ytterst hjelplöst tilstånd. Letitia, hvars rygte städse varit utan allt klander, helgade hela sitt lif åt dem af sina barns upfostran, om hvilka Regeringen icke drog någon försorg; ty det är kändt at Napoléon kom til Brienne och Elise til St. Cyr.

Folkets orättvisa, som alltid åtföljer stora politiska skakningar, nödgade Enkan Bonaparte at lemna Corsica, och hon måste uthärda denna en mors ångstfulla oro, som vet sina barn vara i fara. Nödsakad at midt i natten öfvergifva Ajaccio, för at undfly en rasande pöbel, den Napoléon, då för tiden ArtilleriOfficer, redan gått til motvärn, vandrade hon öfver berg och strömmar, genom täta skogar, tils hon ändtligen nådde Calvy, der hon med sina fyra barn fann en tilflykt i Lorenzo Giubeyas hus. Härifrån inskeppade hon sig til Provence och nedsatte sig först i Lavalette, nära Toulon, och sednare i Marseille.



Ifrån denna tid öfvergafs hon aldrig af sitt mod: Hon är en af de märkvärdigaste fruntimmer i anseende til hennes orubbeliga ståndagtighet i olyckan, hennes värdiga och beundransvärda vänlighet i medgången och hennes undergifvenhet i de bittra sorger som träffade henne de sednare tjugo åren. Om förtviflans röst någon gång ger sig luft i Napoléons mors sönderslitna bröst, — hvem må förundra sig deröfver?

Huru ofta har jag icke sett henne leende berätta Napoléons födelsestund! huru ofta har jag icke hört henne göra rättelser vid de minsta detaljer af hans inträde i verlden! Hon tycktes dermed vilja säga: han kommer aldrig at smärta mig, ty jag kände icke någon i sjelfva det ögonblick, då eljest hvarje mor lider.*)

Stackars Mor! hon var dömd at ännu i många år begråta hans död, i en hög ålder, då sorgen mer än tiden bleknat hennes lockar och fårat hennes eljest så sköna ansigte; aflägsnad ifrån fäderneslandet, beröfvad til och med trösten at få gråta på sin sons graf, han som ligger begrafven på en enstaka klippa midt i Oceanen.

Fortsättning i nästa N:o.

Pl. 38.

Moskaus brand.

Efter Victor Adam.

En hemlig artikel af freden i Wien 1809 hade (enligt hvad somlige påstå) til föremål Napoléons förmälning med Erkehertiginnan Marie Louise, Kejsare Frans' dotter. Den 16 Dec. s. å. förklarade Napoléon ägtenskapsskillnaden från sin gemål, Kejsarinnan Josephine, och den 11 Mars 1818 firades i Wien, genom procuration, hans förmälning med Erkehertiginnan, som den 2 April höll sitt högtidliga intåg i Paris.

Den 6 Jan. 1810 hade fred blifvit sluten emellan Sverige och

---

*) Letitia Bonaparte hade en morgon, den 15 Aug. 1769, gått i Messan; men kännande barnvärkarne nalkas, måste hon vända om til sitt hem. Man hann icke at få henne i sängen, och Napoléon framföddes på en golfmatta, på hvilken en scen ur Iliaden var föreställd.

Frankrike. — Hannower förenades med Konungariket Westfalen. — Den 1 Juli nedlade Konung Ludvig i Holland sin krona, och den 9 Dec. decreterades hela detta rike som en *émanation* af franska territorium. — Under året 1811 herrskade väl et skenbart lugn i Tyskland, ty Spanien stridde ännu, och England stod fast i sina bemödanden at motarbeta Napoléons oerhörda magt. Emedlertid hade redan vid årets slut samlat sig stora skaror af franska trupper under allahanda förevändningar i Tyskland och Polen, hvaraf följden blef et krig med Ryssland.

Den 9 Maj 1812 lemnade Napoléon St. Cloud. I Dresden församlade han omkring sig Tyska Kejsarn samt Konungar och Furstar, och förde derefter sin Armé, (som utgjorde 450,000 man inalles af olika Nationer), den 24 och 26 Juni öfver Niemen samt inryckte den 28 i Wilna. — Den 7 Juli slog han Ryssarne vid *Borodino*, och efter stora upoffringar och segrar vid *Smolensk, Poltosk* och *Moskowa*, intågade han den 15 Sept. i *Moskau*, som af Ryssarne sjelfva antändes, och genom hvilken brand denna stora stad nästan hel och hållen lades i aska. —

Man igenkänner genast på teckningen den hittils oöfvervunna segrarn, framtågande med sin omgifning emellan eld och rök bland brinnande ruiner och förödelsens rysliga föremål. Han och hela Europa anade ännu icke at han här hade hunnit höjden af sin storhet, målet för sina lysande bedrifter, och at några veckor sednare, Natur-fenomener skulle sätta en gräns för hans ärelystnad och nödga honom steg för steg nedstiga ifrån sin höjd til den begränsade omkretsen af ön Elba. —

Albert och Selma
eller Kärlekens låf.

(Vexelsång).

Albert:
O Kärlek, Kärlek! huru stark du är,
Du Atlas, som på skuldran Himlen bär,
Och Himlens *frid* til hjertat sänker!
Du öra som närmst upp mot solen hann,
du ende som på döden segra kan —
en lekbror blott, du dig i smärtan tänker.
I Selmas öga såg jag först din bild,
Jag ser den än, ack! både stark och mild.

Selma:
O Kärlek, Kärlek! huru skön du är,
et himlaminne du i hjertat bär,
en bruten ton, et dunkelt sagominne! . . .
Din broder Andakt, — from och stilla går,
otröttad Pilgrim tils han målet når
och står med dig i fadershuset inne.
Då, himlabarn! ditt arf du tar igen,
och aldrig, aldrig lemnar du det se'n!

Albert:
O Kärlek, Kärlek! huru stolt du är.
Hur' allt du ger — hur sällan du begär!
Du väktare i våra hemlands dalar —

1730



1830

på återvägen dit, vår stödjestaf,
du enda röst som gäller bortom graf,
du rike man, som ödets skuld betalar.
O Kärlek, Kärlek! huru stolt du är —
Som *Konung* du din rika krona bär!

Selma: O Kärlek, Kärlek! huru mild du är —
som *Ängel* du din blyga krona bär;
Bedragas kan du; aldrig du bedragit.
Frid är den helsning du oss evigt ger.
"Var lycklig!" är den enda bön du ber —
Gud är det ljushaf der du vingen tvagit.
Til detta sköna ljushaf up igen,
en gång du lede Albert och hans vän!

Pl. 39.

Sättet at helsa 1730 och 1830.

Bland de charakteristika teckningar af Grefve Hjalmar Mörners *Contraster*, äro onekligen närlagda tvenne, som röja hans rigtiga upfattning af sitt ämne, hvilket än ytterligare är tilkännagifvet, genom den få ordiga underskriften, den vi längre ned skole anföra.

För hundra år sedan (1730) skulle en ung elegant vara klädd i *habit habillé*, lockigt, pudradt hår med hårpung och värja, och Damen i en *Roberonde*, yfvigt upskörtad med stora falbalas på kjorteln och mycket bjäfs. När en Herre då för tiden mötte et fruntimmer kunde han omöjligen säga mindre än:

Je suis à vos pieds, Madame! *)

Nu för tiden (1830) hänger den unga Herrns hår vårdslöst kring öronen, en svart halsduk, en vanlig frack, sjömans-byxor och en cachett i näfven utgöra klädseln, och Damen visar sig i en enkel klädning rätt och slätt, i hvilken hennes mormor icke trott sig tilständigt at visa sig om morgonen hemma i sitt hus. När de nu mötas på gatan och helsa på hvarandra sker det kort och godt, under yttrande:

How do you do? **)

Hvad det ena var för mycket, torde det andra kanske stundom bli för litet, helst det icke torde vara bevist, at hjertligheten och uprigtigheten i det hela vunnit dervid, ty hos begge kan fördöljas et blott yttre sken. —

Napoléons trenne systrar.

Fortsättning och slut från föregående N:o.

Det var icke blott för denna gången som genom Kejsarens mellankomst de af familjen begångna oförrätter godtgjordes af honom,

*) Jag lägger mig för Edra fötter, Ers Nåd!
**) Huru mår ni?

eller som han nödgade dem at betala sina borgenärer. Jag påminner mig sättet huru han förskaffade betalning åt en sadelmakare, hvars namn jag glömt, af en summa af 60,000 francs, som fruktlöst hade begärt den af Fru Murat, då för tiden Storhertiginna af Berg. Den rådlöse sadelmakaren tog det beslut at vända sig directe til Kejsaren; på en parad-dag, passade han på Kejsarens utfart och öfverlemnade honom en skrifvelse jemte räkningen. En lycklig tilfällighet vållade at Kejsaren kastade ögat derpå och sade til Marskalk Duroc: "säg åt den der karlen, at han icke aflägsnar sig; jag vill tala med honom efter paraden; låt honom komma til er." Sedan paraden var slutad, gick Kejsaren in i Marskalkens rum, der sadelmakaren infunnit sig, icke utan fruktan för sin begångna djerfhet, men sedan Kejsaren genomgått räkningen och efter at hafva yttrat något om priset på åtskilliga persedlar, betalte han räkningen och gjorde sig sjelf til creditor. Derefter vände han sig til Marskalken i det han räckte honom räkningen: "skicka denna til Fru Murat. Jag förväntar at hon ännu i dag återbetalar mig hvad jag å hennes vägnar förskjutit." Prinsessan betalte.

Prinsessan Borgheses hus var besynnerligen sammansatt, åtminstone hvad den inre tjenstgöringen angick. Hon hade gift sin första Kammarfru med Negern Paul, som bar Prinsessan i och ur badet. Nå väl! denna Fru så klen, så vårdslös, som kunde befalla sina spasmer vid blotta tanken at nödgas röra på sig när det icke behagade henne, hon visade sig sublim i sin tilgifvenhet när lyckan öfvergifvit Kejsaren. Från denna stund hade hon icke mera några infall, några nycker; ingenting kunde hindra henne at möta sin bror på hans färd, och helt och hållet upoffra sig åt honom, då han fördes til ön Elba, fången men ännu krönt. Ifrån Rom, dit hon dragit sig tillbaka, gjorde hon flera resor för at trösta honom; efter de hundra dagarnas slut, och den stora landsförvisningen til St. Helena, återvände hon til Rom, der hon dog några år efteråt, med bibehållande af sin skönhets hela glans intil sista stunden af sin lefnad.

Prinsessan Caroline,*) den yngsta af Kejsarens systrar, och den enda hvars äregirighet at bestiga en thron blef tilfredsställd, hade kommit ganska ung til Frankrike, der hon tillbragte någon tid i Madame Campans hus, at fullkomna sin upfostran. Det är kändt, at under Consulatets första år, bebodde Förste Consulen Luxembourgska palatset, gifte sin syster med general Murat, som sedermera blef Hertig af Berg och slutligen Konung af Neapel. — — — När jag första gången såg fru Murat, var det en dag då hon kom at helsa på M:lle Tascher.**) Jag förvånades isynnerhet af hennes

*) Marie Annunciade Caroline, Drottning af Neapel, är född den 25 Mars 1782 och förmäld den 20 Jan. 1802 med Joachim Murat, Prins och StorAmiral af Frankrike, född den 25 Mars 1771, Konung af Neapel den 15 Juli 1808. död 1815.

**) M:lle Avrillon hade i början af sitt inträde i Josephinas tjenst, särskilt updrag at vårda och omgifva Kejsarinnans kusin Mademoiselle Stephanie Tascher, som upfostrades af henne och sedermera blef gift med Prinsen af Aremberg, ifrån hvilken hon är skild och nu gift med Grefve Guitry.

hys bländande hvithet; hon hade et mycket vackert hufvud, var af en utomordentlig friskhet, icke särdeles lång til växten, men blef snart nog något för fyllig; stora Hofdrägten liksom nedtryckte henne, hvadan också en negligé klädde henne bättre än stor paryr. Det var för öfrigt et fruntimmer fullt af förstånd och derjemte af en ytterlig ärelystnad. I sin håg at vilja regera, underlät hon aldrig at träget anhålla hos Kejsaren om en krona för sin man; men oaktadt all vänskap, jag skulle kunna säga, allt det högre värde Kejsaren satte på sina systrar, motstod han länge nog.

Emedlertid då omstandigheterne lemnat Spanska thronen til hans disposition, återvaknade fru Murats begäran med mer ihärdighet än förr; men Kejsaren samtyckte icke dertil, emedan han ville at en af hans bröder skulle bestiga Spanska thronen. Den tilbjöds i början åt Lucien Bonaparte, som lefde i tysthet i Rom, och då icke hade annan rang än det han varit förut, Senateur; men Kejsaren utsatte såsom första villkor, at han skulle skiljas vid sin hustru, med hvilken han gift sig af tycke efter en förtroligare bekantskap. I denna sakernas ställning var Luciens upförande värdigt en hederlig man; han afslog kort och godt, at af ärelystnad öfvergifva en hustru, den han ännu var hel och hållen tilgifven, och med hvilken han hade barn. I så fatta omständigheter, gaf Kejsaren, så mycket jag vet, exemplet af et vexelombyte af throner, liksom hade han velat instifta bland Konungarna en befordringsgrad, sådan den fanns inom hans armé. Det beslöts således, at Konung Josef skulle lemna Neapels thron, för at intaga den Spanska, och den förres besittning ersattes genom Prinsen Murat. — — — Murat utnämnd til Konung af Neapel, begaf sig genast dit, sedan han i förväg skickat dit sina barn, såsom et tecken af förtroende til sina nya undersåter, och hans gemål följde snart efter honom.

Detta unga furste-par förde med sig smaken för lyx och yttre storhet, och som man i Italien i allmänhet lyckas när man förstår at tala til ögat, blefvo de utmärkt väl emottagne. — — — Konungen och Drottningen af Neapel lefde skäligen väl tilsammans, åtminstone til yttre utseendet; emedlertid har förtalets krönika icke alltid sparat fru Murat. Man har isynnerhet talat om nuvarande Furste Metternich, och jag har til och med vid den tiden hört omtalas en anekdot, som, sann eller icke, kom ända til Kejsarens öron. Den bevisar i hvad hög grad Metternich hade gåfvan at behaga: jag minnes icke hvilken vinter som fru Murat gaf en mycket lysande Maskerad-bal; hela Hofvet deltog i densamma och Kejsaren infann sig äfven. Et stycke på aftonen nalkades en liten vacker väl förklädd och maskerad Domino sig til en af våra Generaler, nyligen gift med et mycket snillrikt fruntimmer. "Din hustru," sade Domino'n, (med den frihet hvartil masken berättigar), til Generalen, "bedrar dig, och Herr Metternich är hennes medbrottsling." Derefter aflägsnade sig Domino'n och lemnade Generalen i yttersta förvåning blandad med en annan viss känsla, ty han var icke af mycken fördragsamhet. Han gaf sig at förfölja Domino'n, och efter at hafva uphunnit den, begärde uttryckligen något mera bestämda uplysningar. "Må gjordt," sade den illpariga masken, "din hustru är här, och det är icke tänkbart at hon ännu på två til tre tim-

mar lemnar balen; du har således tid at undersöka rigtigheten af min utsaga. Gå hem til ditt: låt öppna din hustrus byrå; på det och det stället, i den och den lådan finner du et litet convolut med bref, omlindadt med et rödt sidenband; tag convolutet, och du får se." Generalen efterkom til punkt och pricka föreskriften; fann och tog convolutet, och fick erfara mer än han ville. Första utbrottet af hans svartsjuka var, efter hvad som blifvit berättadt, förskräckligt; men han måste gifva med sig: man föreställde honom, at i et äventyr af så grannlaga art, borde han veta at vara herre öfver sin förtret. — Detta af mig anförda factum är så allmänt kändt af många personer, at jag tror mig vara frikallad ifrån skyldigheten at namngifva dem som deri spelat en roll.

Drottningen Caroline trifdes ganska bra i Neapel; man och hustru tyckte båda om herravälde, lyx och representation; och som hoffolkets ödmjuka muskler äro ännu böjligare i Italien än annorstädes, lågo Rikets stora snart vid deras fötter. Denna ödmjukhet misshagade på intet sätt Drottningen, ty en dag, under et besök vid vårt Hof i Paris, sade hon til Kejsarinnan: det är blott i Neapel man regerar som sig bör, *(on ne règne bien qu'a Naples)*. Detta är hennes eget uttryck, sådant jag hört det uprepas för mig af Kejsarinnan."

Sedan 1815 och efter hennes mans tragiska slut, lefver hon ännu tyst och indraget i Österrikiska staterne.



Pl. 40.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Mössa *(Bonnet)* af tyll garnerad med blommor; hvit netteldukss klädning; en Mantille af blå, blommerad *Foulard;* röd tafts-paraply, svarta skor.

Fig. 2. Herrns Costym: Sammetsfrack med tvenne knapprader. Pantalonger af kläde, kantade med remsor af dofhjortskinn *(garni en daim)*, grå eller svart hatt, stöflar och sporrar.

Fig. 3 & 4. Bonnet af blonder, garnerad med band och blommor, sedd från tvenne sidor.

Fig. 5. Hatt *(capote)* af *Poux de Soie*, garnerad med en virkad remsa *(ruche)* af tyll.

Stockholm,

Tryckt hos *Carl Deleen*, **1834.**









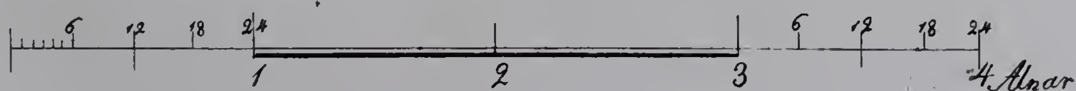
1

MINNE·AF·ANSGARIUS·CHRISTENDOMENS·APOSTEL·I·NORDEN

DCCCXXIX

UPPREST

MDCCCXXXIV



N:o XI.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

November Månad 1834.

Pl. 41.

Monumentet på Björkö, öfver Ansgarius.

Läsaren torde erinra sig at en allmän Collect påbjöds, til insamlande af medel för at upresa et Monument på Björkö, åt Christna Religionens förste Lärare i Sverige, Munken Ansgarius. Summan har upgått til nära 1,750 R:dr B:co, och den har varit tilräcklig til ändamålets vinnande, så at detta Monument nu finnes upsatt på stället, i enlighet med närlagda tekning.

Det håller med fotställningen $6\frac{1}{2}$ aln i höjden, och är af finhuggen granit. Midt i korset är årtalet DCCCXXIX, och inskriften i ringen följande:

Minne af Ansgarius, Christendomens Apostel i Norden. — Nederst står: Upprest MDCCCXXXIV.

Utrymmet tillåter endast meddelandet af några korta geografiska och historiska uplysningar om stället: Björkön ligger i Mälaren, hörer under Stockholms Län til Adelsö församling, och är belägen 3 mil ifrån Stockholm. Efter äldre Historieskrifvare och gamla traditioner har här fordom varit, i jemnförelse med tiderna, en stor och ansedd hufvudstad, kallad Björkö, der äfven Konungar haft deras Hof; nu för tiden finnas blott stenhögar, vallar och obetydliga lemningar qvar af dess förra storhet. På nionde århundradet, under Sigurdska slägten, blef Christna Religionen först predikad i Sverige, och Häfdateknarne komma deri öfverens, at den ordentliga och otvifvelagtiga början dermed skedde här å Björkö af Munken Ansgarius år 829, då en Konung Björn regerade der, och at vid Ansgarii sednare besök i Björkö en Olof der var rege-

rande. Ansgarius lärer varit född i Tyskland, men kom til Sverige ifrån Corbei Kloster i Frankrike, och erhöll senare, d. 15 Maj 834, af Kejsar Ludvig Stiftelsebref at vara Erkebiskop i Hamburg och Bremen, samt alla länder som lågo norr om Elbeströmmen. (Se Svenskt Diplomatarium.)

Kongl. Maj:ts stadfästelse på ritningen af Monumentet är af d. 7 Maj 1834; således anmärkningsvärdt, på månaden jemnt 1000 år sedan Ansgarius kan anses för den förste Erkebiskop i Sverige.



Pl. 42.

Napoléon 1813 *och* 1814.

Efter Victor Adam.

Napoléon hade hoppats at intagandet af Moskau (1812) skulle medföra freden och tvinga Kejsar Alexander dertil; men sedan han med fruktlösa negociationer uppehållit sig der i fyra veckor, lemnade han den 17 Oct. 1812 Moskau, och började det fasansfulla återtåg, som i grund förstörde en af de största Arméer. Man är likväl sanningen skyldig, at han mera besegrades af naturen än af fienden. — Emedlertid återvände han den 18 Dec. til Paris, der han vid början af år 1813 gjorde nya förvånande rustningar, under det lemningarne af hans här drog sig tilbaka in åt Tyskland. Men folkandan vaknade hos Tyskarne: redan den 27 Mars förklarade Preussen honom krig. Väl segrade Napoléon öfver Preussarne och Ryssarne den 2 Maj vid *Grossgörschen* och *Lützen;* den 20 och 21 Maj vid *Bautzen* och *Wurschen,* hvarefter han tågade in i Schlesien, och slöt den 4 Juli et vapenstilleständ.

Sedan freds-underhandlingarne i Prag icke medfört något resultat, förklarade äfven Österrike och Baiern honom krig, och det begynte ånyo den 15 Aug. — De allierade vunno åtskilliga segrar öfver Franska trupperne, vid *Grossbeeren* och *Dennewitz;* likväl vann han fördelar vid Dresden den 26 och 27 Aug., hvilket han dock åter måste lemna d. 7 Oct., och draga sin betydligaste styrka til Leipzig; här blef han sjelf slagen d. 16 och 18, och begynte sitt återtåg d. 19 öfver Erfurth til Rhen. D. 2 Nov. kom han til S:t Cloud.





De allierade följde Franska hären i spåren, och afgåfvo ifrån Frankfurt den 1 Dec. en förklaring emot hans person, hvarefter de i början af 1814 gingo öfver Rhen. — I Spanien hade emedlertid Wellington 1813 vunnit betydliga fördelar, segrat vid *Vittoria* och gått ned från Pyrene'erne på Garonnes slätter.

Den 25 Jan. 1814 lemnade Napole'on Paris, vann några obetydliga fördelar den 27:de, men blef slagen den 1 Febr af Blücher vid *Brienne*. Nya freds-underhandlingar begyntes den 3 Febr. i Chatillon, under det krigs-operationerne fortsattes och Napole'on bibehöll en fördelagtig ställning emellan Marne och Seine; men de allierade marcherade på Paris, som capitulerade den 31 Mars; den 2 April förklarades hans thron-afsättning, och den 6 återställandet af Konungsliga värdigheten i Bourbonska familjen. — Den 11 April underteck nade Napoléon i Fontainebleau sin thron-afsägelse och det fördrag som öfverlemnade åt honom ön Elba med suverän magt. Några dagar derefter lemnade han Fontainebleau och tog et rörande afsked af Trupperne, hvaraf blott en del af Gardet följde med honom.

Föremålen för dessa tvenne tekningar äro scener ur dessa årens krig. Den öfra tildrog sig 1813 före bataljen vid Leipzig, då en conscriberad (hvaraf Napole'on upbådat flera års klasser) framräcker til Kejsaren en böneskrift, med begäran at få återvända til hemmet at vårda en sjuklig mor, under yttrande: *ma mère est infirme!* hvilken anhållan af Kejsaren beviljades. — Den nedra tildrog sig vid *Montereau* den 18 Febr. 1814, der Napole'on, sedan han om eftermiddagen kl. 3 anländt med en förstärkning, sjelf rigtade kanonerne, och genom deras afgörande verkan tvingade den sammansatta Würtembergska och Österrikiska Corpsen, under Kronprinsens af Würtemberg befäl, at lemna deras position med 4000 mans förlust.



Barnslig Tankebild.

Öfversättning efter Fransyskan.

Jag ville gerna sätta mig
På skyn, som sagta höjer sig;
Se huru hvit, hur klar den är!
Ack! om jag finge gunga der!

Jag tror det är en Svan så skön,
Som badar i den ljusblå sjön;
Är det en själ, ej värdig än
At få gå hem til Gud igen?

Min goda Ängel visar sig
Kanske i denna sky för mig;
Han glömmer ej sin lilla vän,
Fastän han är i himmelen.

Säg Gud at jag har Honom kär
Och Honom i mitt hjerta bär;
Säg Honom at jag är ännu
God och beskedlig, just som du.

Säg at jag gerna kom til Gud
Uti den sköna hvita skrud,
När Han vill ha mig up til sig,
Om Mamma också följer mig.

Ch...

Maria Letitia Ragniolini Bonaparte,
Napoléons Moder.

Slut från föregående N:o.

När Josef Bonaparte blef utnämnd til Sändebud vid Romerska Republiken, åtföljdes han af sin mor, som senare återvände til Paris. Hon var alltid en god mor, de olyckligas tröstarinna, och försvarade den af familjen som hon trodde förfördelad, ofta under äfventyr at misshaga sin son. Hieronymus, til ex., fann i henne icke allenast en öm mor, utan äfven en beskyddarinna; och när Lucien, til följd af sitt giftermål med Madame Jauberton, blef förskjuten af sin bror och begaf sig til Rom, åtföljdes han dit af sin mor, för at trösta honom. Den öfver detta ådagalagda företräde upbragte Kejsaren, gaf henne i början ingen värdighet, när alla familjens ledamöter erhöllo dylika. Först fem månader senare tillade han henne titeln af *Madame Mère,* och anordnade om hennes hofhållning. Derefter återvände hon til Paris och bebodde det gamla *hôtel de Brienne* *), som i en annan tid hade tillhört hennes son Lucien. Kejsaren anslog 500,000 Francs til hennes årliga underhåll, och icke förr än 1807, gaf han henne en million. Hon underhöll et

*) Nuvarande Krigs-Ministerns.

hennes stånd värdigt hof; hennes Statsfruar ensamt kostade henne 150,000 Francs årligen, och i samma förhållande var det öfriga. Det var icke förr än i de sednare 6 år, då hon disponerade en million, som hon kunde tänka på några besparingar. Men då det är kändt, at hon i sednare tider ofta bisprungit sina barn med penningar, så är det icke gerna troligt, at hon skulle äga en förmögenhet af 70 millioner, som det vid pass et år sedan upgafs i åtskilliga Tidningar.

Sedan motgångarne 1815 har *Madame Mère* lefvat i Rom. Ehuru hel och hållen intagen af sin sorg, hör man henne sällan beklaga sig, och hon lefver ytterst indraget. Endast medlemmar af familjen och några förnäma främmande äga inträde hos henne. Hennes halfbror, Cardinalen, tilbringar hvarje afton hos henne. Så länge Prinsessan Borghese lefde, gjorde hon täta besök hos sin mor, likasom Lucien, så länge han bodde i Rom; men hans vanliga vistelse-ort är Tusculum, och för det närvarande England.

Hennes största sorg är den, at Kejsarens jordiska qvarlefvor icke blifvit öfverflyttade til Frankrike. Underrättelsen om Juli-revolutionen 1830 gjorde et djupt intryck på henne, hvilket är lätt begripligt, ty då lefde ju ännu hennes sonson. Kort efter denna händelse blef hon så illa sjuk, at hon tog sista smörjelsen. Familjen omgaf hennes säng. Hennes bror, barn och svärdöttrar greto när de hörde henne bedja. Fursten af Montfort *), som genom en Kurir ifrån Frankrike blifvit hindrad, var icke närvarande inom familj-kretsen. Men knappast hade han i Pariser-Tidningen fått se Decretet, som numera nått sin fullbordan, än han ilade til sin mor **), gick sagta in til hennes säng, och frågade: »hör min mor min röst?« Hon nickade jakande med hufvudet, och han fortfor: »Kammaren har beslutit at åter upsätta Kejsarens bildstod på Colonnen.«

Den åldriga modern svarade väl icke, men man varseblef at något utomordentligt rörde hennes inre. Hon sammanknäppte sina händer — hon bad — hennes ögon förblefvo tillyckta, men stora tårar trillade utföre hennes kinder. Det var glädjens tårar. Ack! sedan dess har hon åter måst fälla bedröfvelsens och sorgens.

---

*) F. d. Konungen af Westfalen, Hieronymus.

**) Hon har i flera år bebott och bebor ännu det vackra palatset nära Palazzo di Venezia på Corso i Rom.

Några timmar efter at hafva erhållit ofvannämnde underrättelse, begärde hon litet buljong, och tvenne dagar sednare kunde hon åter lemna sängen.

Letitia Bonaparte är firad och högaktad af alla som haft tilfälle lära känna henne, och lefver ännu i Rom.

Pl. 43.

Några moderna Möbler.

Sjelfmordets fristad.

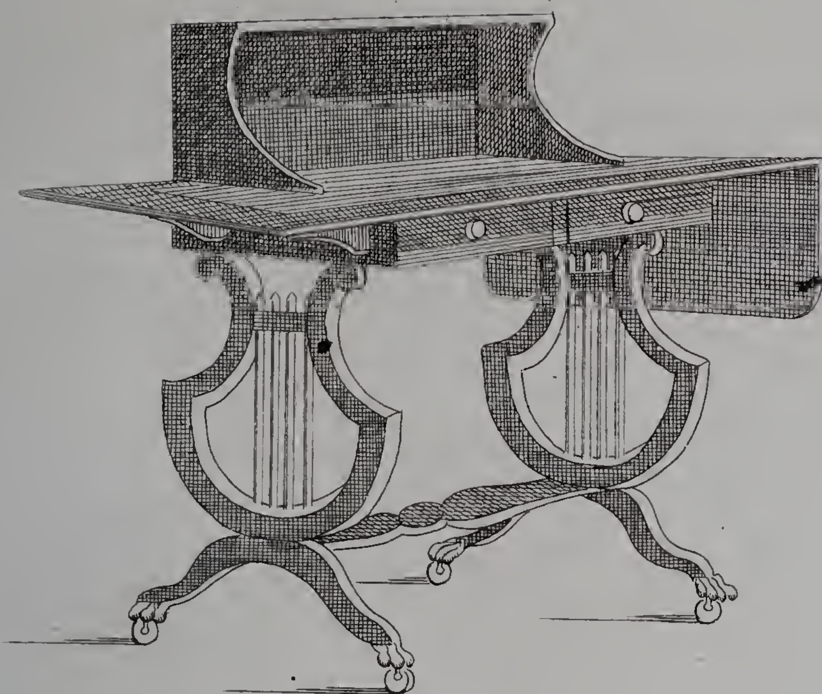
Efter Fransyskan: La Villa du Suicide.

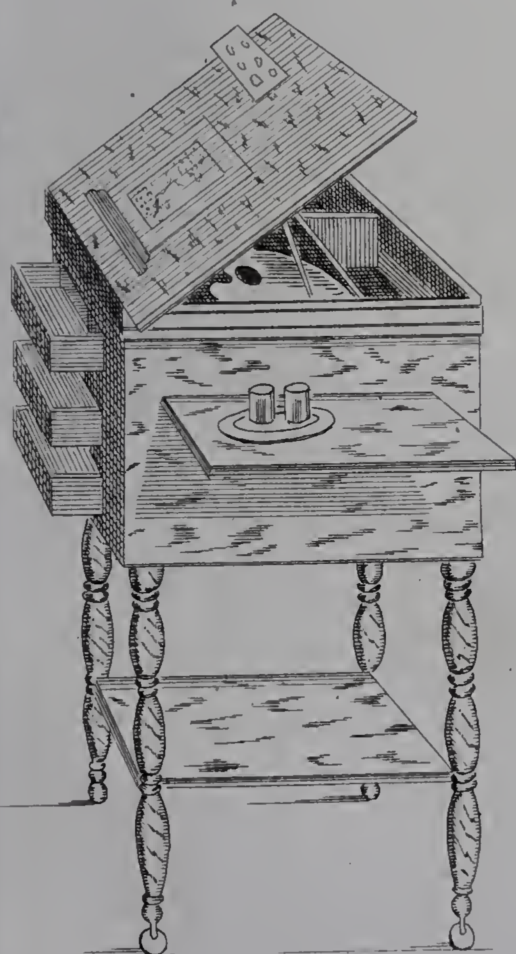
Sjelfmordet har uphöjt sig til lika värdighet med andra smittsamma sjukdomar; physiologerne hafva tilerkänt det denna charakter, och försatt det inom området af landsplågor, i bredd med Choleran. Snart nog skall denna nya smitta sluka lika många offer som det asiatiska onda; ty Doctorerne som klassifiserat det, lära nog besinna sig at utfinna botmodel deremot. Medicinen har aflagt sina vederbörliga bevis; hon är stark i sina lärda afhandlingar; men hon äflas icke at utfinna läkmedlen; hon förvånar oss genom theorien, och dödar oss genom praktiken. — Det smittsamma sjelfmordet har bemägtigat sig hela Frankrike. Utgånget från Paris, har det med hastighet spridt sig i alla provinser. Tidningarne lemna oss hvarje afton antalet på döda, som stiger i en förskräckande progression. Sjelfmordet visar sig under alla gestalter, och undergår de mest ombytliga modificationer. Vi hafva enkelt och dubbelt sjelfmord *); sjelfmord i prosa, och sjelfmord på vers. Konsten som i våra dagar inträngt öfverallt, har äfven tilvällat sig sjelfmordet och smyckat det med alla dess förförelser, så at ungdomen öfverlemnar sig deråt med hela häftigheten af dess förgyllda villfarelse.

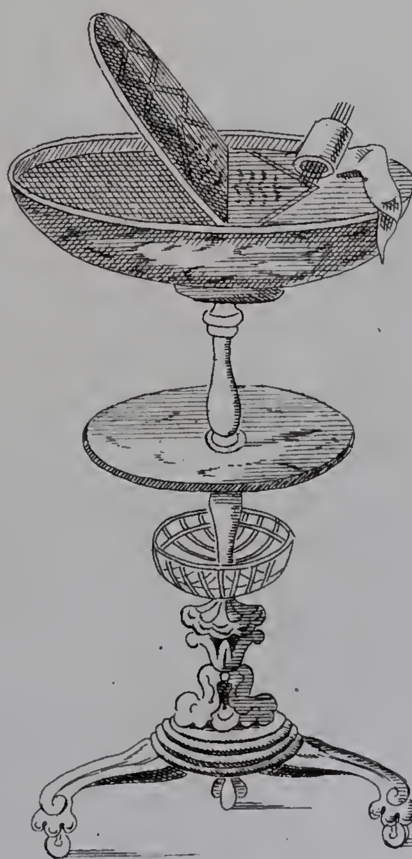
Som nu sjelfmordet på detta sätt ingått i våra sedvanor, och under afvaktan af dess utrotande, vill det synas lämpligt at, så mycket möjligt är, aflägsna det plågsamma och ömkliga deraf. Det skulle bli en af philantropiens uplystare handlingar, at räcka sjelfmordet en hjelpsam hand. De hvilka på detta sätt äro ledsna vid sin tilvaro, och frivilligt vandra ur denna verlden, begära til större delen icke bättre, än at lemna den efter deras beqvämlighet med valet af sättet och vissheten, at deras öfverlefvor efter deras hädanfärd icke måtte skymfas. Hvarföre då i Paris, der allt slags vällust, alla laster, alla passioner hafva sina tempel, hvarföre skulle icke Sjelfmordet hafva sitt? Hvarföre skulle spekulanterne, mensklighetens vänner, icke grundlägga en *confortable* inrättning som kunde bli *Sjelfmordets Tivoli*, en *Villa för Sjelfmordet?*

---

*) Hvem påminner sig icke härvid tvenne unga flickor i Stockholm, den ena 19, den andra 21 år, som sammanbundna med en shawl dränkte sig.







Detta angenäma nybygge borde vara beläget vid någon af Paris's yttre ändar. Hvar och en ledsen vid lifvet, och med den fasta föresatsen at sluta det, skulle der få finna sjelfmordet under alla dess skepnader, och smyckadt med allt som döljer dess ryslighet. Tilloppet af de dödslystna skulle medgifva, at blott en ringa inträdes-afgift behöfde erläggas vid ingången; sjelfmordet bör göras tilgängligt för allas villkor.

Svartklädde lakejer skulle införa de sökande, och låta dem bese dessa dystra localiteter.

Til en början borde i trädgården en kanal, med klart vatten och erforderlig djuplek, i sin silfverflod emottaga dem, som behagade anförtro sin hädanfärd åt densamma. Åtskilliga Chinesiska eller Schweiziska bryggor borde finnas, til begagnande för de förtviflade dykarne.

Eleganta Paviljoner borde vara at tilgå, der de som hade infallet at sluta som Werther, kunde finna förträffliga pistoler af Hr Lepages tilverkning.

Den hvars håg vore böjd at dö genom at största sig ned ifrån et brådjup, borde här finna et behagligt *Belvedère* af 20 famnars höjd, hvars fot eller botten utgjorde en mjuk och blomsterklädd gräsvall.

I byggningens inre borde finnas dragfria rum försedda med en god säng och fyrfat, för de älskande som önskade förtro åt kol-oset sista Capitlet af deras roman.

I salongerne borde man ha tilgång på dolkar, hvassa vapen och pålitliga silkeståg fästade i taket, för dem som hade lust at sluta sina dagar emellan himmel och jord.

I biblioteket skulle Hr M * * *s samlade skrifter vara tilreds för dem som ville dö af ledsnad.

Badrum borde vara i ordning för afundsjuka fornälskare, som ville sluta likt Seneca, med öppnade ådror i badet.

De som hellre ville dö som Sokrates, borde här finna giftdrycken tillagad i gyldene bägare eller i kristallglas; eller kunde giftet serveras dem i en mustig anrättning, der de efter matsedeln kunde få välja efter egen smak, vol-au-vent af vilda champignoner, plumpudding med arsenik, eller hummerpastej med blåsyra o. d.

Utan tvifvel skulle det vara ljufligt at sålunda sluta, långt skiljd ifrån allt buller och besvärliga otidiga vittnen; at kunna välja dödssättet, antingen i et palats, förgyllda förmak, eller i rosenhäckens skugga, och at vid lifvets sista timme finna lugn, fördragsamhet och aktning.

Bredvid hvarje til sjelfmord användbart redskap, borde man vara betänkt på at lägga papper, penna och bläck, för at kunna göra sitt testamente och upfatta sin yttersta vilja, samt et Rim-Lexikon för dem, hvilka, enligt modet för dagen, behagade göra verlden sin afskeds-helsning på vers.

Men hvad som skulle utgöra den filosofiska och tröstande delen af denna inrättning, är, at til förljufvande af amatörernas sista ögonblick i salongerne, i trädgårdarne af detta likbegängelsens Tivoli, blandad med alla dödens redskap, kunde man öfverallt möta

föremål som utgöra lifvets glädje: blommor, fruntimmer, ljufva melodier, utsökt vin, konstens mästerstycken, lyxens förvånande alster. Och kanhända genom dessas leende åsyn, och dessas intagande vällust, återkallad til en bättre sinnesstämning, skulle den som inträdt här med et olycksfullt förehafvande, gå derutur med et leende på sina läppar, hjertat tröstadt, och begärande af Himlen sina dagars förlängande, dem han sjelf ville förkorta.

Pl. 44.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Bart hår prydt med blommor. Hvit Sidenklädning med en rik garnering af samma tyg. Et slags Pelis kallad *à la Bojare.* Hvita Skor.

Fig. 2 & 3, sedd från tvenne sidor. Hårklädsel efter en nyare upfinning. Klädning af Ostindisk Netteldük, garnerad med spetsar. Svarta Skor.

Fig. 4. Capote af rödt *Poux de soie,* med grön garnering kring skärmen.

Fig. 5. Gul Hatt af *Gros de Lyon,* garnerad med blommor och florsband.

Fig. 6. En arbets- eller sy-korg.

P. S. Som virk-mönstret N:o 47 (en liten pung at bära sina port- och kammarnycklar uti, ehuru hörande til nästa Häfte), egnar sig synnerligen til julklapp, har Red. trott det vara välkommet för våra läsarinnor redan i November Månad, hvadan det medföljer detta Häfte.

Rättelse.

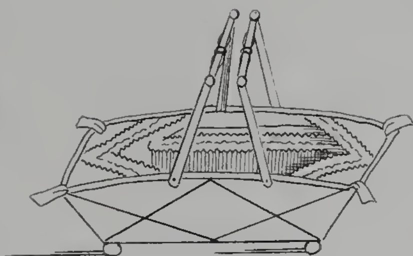
I X:de Häftet sidan 76, raden 33, står: *öra* — **läs:** *örn.*

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen,* 1834.

4



6



5



2

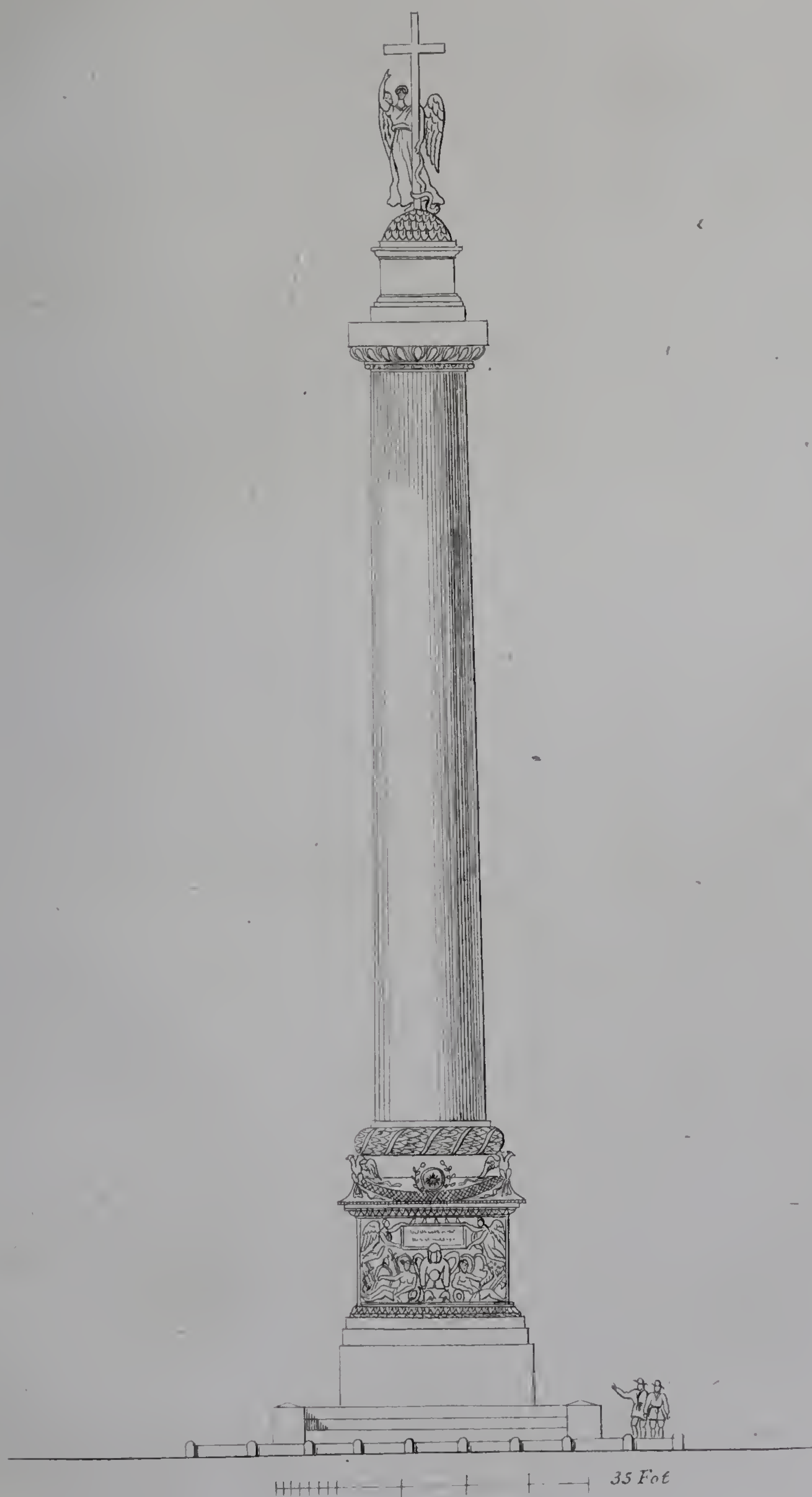


1



3




35 Fot

N:o XII.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

December Månad 1834.

Pl. 45.

Alexanders-Colonnen i Petersburg.

Detta Monument åt Kejsare Alexander I:s minne, uprest midt på planen af vinter-palatset, är onekligen nu för tiden det största och mest colossala som finnes i verlden, och våra Tidningar hafva redan mer omständeligen beskrifvit det jemte de högtidligheter som vid dess aftäckande d. 30 Aug. g. s. (den 11 Sept.) d. å. ägt rum, hvaribland såsom anmärkningsvärdt icke bör förbigås, at 100,000 man trupper paraderade vid tilfället. Emedlertid låna vi utur en i Augusti månad utkommen afhandling i Petersburg: *Description de la Colonne Monumentale érigée à la mémoire de l'empereur Alexandre I:r,* följande beskrifning jemte den här meddelade teckningen:

»Monumentet består af ett enda stenblock, större än allt hvad i äldre tider af dylik art blifvit uprest. Fotställningen är prydd med gammaldags vapen, som påminna om de Ryska hjeltars ärofulla bragder dem de tillhört. Colossala figurer föreställande Niemen och Weichseln, Segern och Freden, Rättvisan och Mildheten, Visheten och Ymnogheten, äro gruperade med andra vapen, som icke tilhöra det moderna Europa, och kunna icke såra någon Nations egenkärlek. Öfra delen utgöres af en Genius med Kejsar Alexanders anletsdrag och blicken mot jorden; hållande i ena handen et kors och den andra uplyft mot Himlen, antydande åt alla som dela hans tänkesätt, at den heliga kärleken til vår religion kan endast ge oss hopp om lycka här på jorden.

Epokerne af åren 1812—13 och 14 med inskriften: (på Ryska)
ÅT ALEXANDER I:TE DET TACKSAMMA RYSSLAND
äro de enda hänvisningar som göra denna minnesvård fattlig; H. M. Kejsaren Nicolaus, sitt folks tolk, hade befallt at den skulle blifva stor, värdig och enkel, sådan som den dygdige Furste var åt hvilken den ar helgad.

Monumentet är helt och hållet af granit. Fotställningen, basen, capitälet och bildfoten som upbär statyn äro betäckta med bronze-arbeten.

Trottoiren med trappstegen nederst af Monumentet hålla 4 fot 9 tum.

Fotställningen med sin bas af ett enda block: 26 fot.

Colonnens bas: 2 fot 6 tum.

Sjelfva Colonnens skaft af ett block: 84 fot; dess diameter nederst 12 fot, öfverst: 10 fot 6 tum.

Capitälet och bildfoten: 16 fot 6 tum.

Statyn, utom korset: 14 fot, med korset 24 fot.

Total-höjden ifrån grundvalen til korsets yttersta höjd: 154 fot 9 tum. *)

Graniten är tagen i finska viken emellan Wiborg och Fredrikshamn, vid et stenbrott kalladt Pytterlaxe; der 600 arbetare vore tvenne år sysselsatte at spränga denna Coloss ur klippan. Architekten som gjort planen och haft updraget af det helas utförande är Herr August Ricard de Montferrand, densamme som tilbyggt Isaaks Kyrkan.



Pl. 46.

Bataljen vid Waterloo.

Efter Victor Adam.

Sedan Napoléon d. 28 April 1814 gått om bord, lemnande Frankrike och ankommit til ön Elba, tilbragte han der vintern under et skenbart lugn. Emedlertid kommo hemliga emissarier til ho-

*) Engelska fot som förhåller sig til den franska som 0,952 til 1,000.



nom med underrättelser om missnöjet med den nya styrelsen i Frankrike och de diplomatiska stridigheter på Wienska congressen, hvarföre han beslöt, at våga en landstigning i Frankrike. Om aftonen d. 26 Febr. 1815 lemnade han med vid pass 1100 man trupper, ön Elba, landsteg icke långt från *Frejus*, ryckte hastigt fram, och först vid *Grenoble* stötte han på några Franska trupper, som gingo öfver på hans sida, d. 7 Mars. — Hans tåg til Paris liknade et triumf-tåg; nästan öfverallt förenade sig de olika emot honom utskickade corpser, och d. 20 Mars anlände han om afton til Paris, som Ludvig XVIII:de lemnat samma dag om morgonen.

De allierade Magterne vid congressen i Wien slöto et allmänt förbund emot Napoléon, och en otalig mängd trupper af Österrikare, Ryssar, Preussare, Engelsmän och Belgier satte sig i rörelse mot Franska gränsen. Napoléon beredde sig at förekomma dem och d. 15 Juni begynte han fiendtligheterna. Den 16 vann han bataljen vid *Quatrebras* och d. 18 angrep han Wellington på höjden af *Waterloo* vid Mont St. Jean, hvarest denne, om aftonen understödd af en Preussisk corps under Blüchers befäl, vann en fullkomlig seger öfver Fransmännen, och Napoléon, nära at bli tilfångatagen, räddade sig genom flykten och anlände til Paris, der han afsade sig regeringen til förmån för sin son.

Napoléons plan at bege sig til Amerika, huru han af Engelsmännen begärde en fristad, men af dem ansågs såsom krigsfånge, fördes til St. Helena, tilbragte der et tråkigt lif, dog der d. 5 Maj 1821 och blef begrafven under en tårpil — äro allmänt kända händelser. — Så slutades denna stora mannens lefnadslopp; men i tideböckerna lefver han outplånligt!

I denna Tidskrifts förra Årgång Pl. 33 har Red. redan meddelat ur ofvannämnde Victor Adams arbete, en Planche föreställande: Napoléon på sin dödssäng och i Sjunde Årgången Pl. 5: hans graf på St. Helena.

Ödets Fördelning.

Öfversättning.

Den som ehvad ock lyckan gaf,
Vill ständigt något bättre söka,
Skall, som en gifven följd deraf,
Blott se hur harm och sorg sig öka.

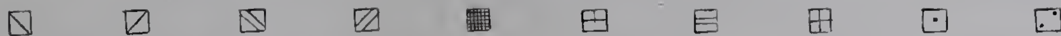
Vid allt hvad Zevs åt andra skänkte
I mer och mindre ymnig lott,
Den afundsjuke Timon tänkte:
«Det der har *jag*, min sann ej fått.
«På andra slösas nog allt godt,
«Men jag får länge hoppas blott! — —
«Man ser hur äfven *ofvanfrån*
«Kan orättvist bli dömdt och deladt,
«För mig har glädjen altid felat . . . .«
Då kallar Zevs på Majas son:
Flyg, Hermes, ner — af jordens söner
Mig Timon plågar med sitt gnäll.
För honom hit, jag hört hans böner —
Och var tilbaka än i qväll!

Så sagdt som skedt, på utsatt timma
Stod Timon bugande och rädd
För Zevs, som tycktes honom glimma
I bara eld och lågor klädd.
«Var lugn, min vän,« så Guden talar,
«Ditt oförstånd jag önskar blott —
«Här har du mina Förrådssalar,
«Gå in och välj dig sjelf en lott.«

Den häpne Timon kring sig skådar
Och ser millioner säckar stå
Omknutna hvar med starka trådar
Och Parkernas insegel på.

«De innehålla menskors öden,
«Befattningar, med mera, som
«En hvar får dragas med til döden,«
Utlät sig Zevs, «nu, se Dig om!
«Men först jag vill dig dock berätta,
«At just de stora tyngas mest
«Af sorger — bland de små och lätta
«Du finner dem som passa bäst.«
Allt väl, Herr Zevs! men låt mig få
Försöka sjelf: hvem jag rår på. —
Den närmste som han ser framför sig
Är numro ett, och *För en Kung* —
Han fattar tag: «Aj, aj, så tung!
«Den knappast nog ur fläcken rör sig
«Jag är ej Herkules, fast jag är stark och ung.
Men vänta . . . . den der näst intil
Den syns mig lättare, med den jag fresta vill,
Dock bör man akta sig at *taga hin i båten*
Svårt är at vända om, se'n man är väl i stråten
Låt se . . . Pah! — *För en Favorit* —
Den bar jag upp från jorden hit!
Han lyfter — — — tumlar bums på näsan —
Men *utför*, inföll Zevs, gick visst för fort med resan.

Nu släpar han på *Embeten* —
Hvarenda syssla käns, som utaf bly belastad —
Der ligger sjelfva *Läkdomen*
Af Hypochonder tungt antastad —



Ljusgrått. Mellangrått. Mörkare. Mörkastgrått. Svart. Ljusblått. Mellanblått. Mörkastbl. Ljusgult. Brandgult.



Brungult. Rödbrunt. Ljsgrönt. Mellangrönt. Mörkare. Mörkastgrönt. Ljusrödt. Mellanrödt. Purpur. Puce.

Och här en säck med Skatter full,
Men ack! långt mera än af gull
Af misstro och af snålhet lastad.

Den stackars Timon ond och trött
Sig vänder slutligen til Guden
Och säger, liksom litet stött:
Mig tycks hit ej var värdt bli bjuden. —
Då svarar Jupiter: «Min son!
«Vill snart du slippa härifrån
«Så gå til påsarne i vrån.
«De bära inga *Etiquetter*,
«Man bara nummern på dem sätter —
«Det tröttar til och med i längd
«Ty, se blott! hvilken faslig mängd —
«Dock har jag reda på dem alla
«Fast det besvärligt kan sig falla. —

Vår Timon strax sig dit beger
At hålla rigtigt *Pås-Colorum.*
Han vänder dem båd upp och ner,
Som tvister vändas inför Forum.
Och sen han jemfört vigten väl
Han säger: «vid min faders själ!
Jag *denna* tar, hvad ock må hända —
Ty se! i all beqvämlighet
Jag sprang med den til verldens ända. —«
Det tror jag allt, var Gudens svar,
Ty hvad som denna Påse trycker
Är endast *oförnöjsamhet* . . . . .
«Ack! afbröt Timon, ibland nycker
«Just denna längst ifrån mig var; —
«Nu må de andra ligga qvar.
«Herr Zevs! det var min goda stjerna
«Som ledde til så lyckligt slut. —
«Jag får väl Påsen?« — Allt för gerna.
Dessutom var det Din förut.

Vizard.

Pl. 47.

Et Virkmönster

til en liten pung at bära sina port- och kammarnycklar uti.

Aphorismer.

Med hvilken lätthet förändra sig icke våra känslor, vårt tänkesätt, i mån som vi skrida fram på lifvets bana; hvad denna öfvergång ur inbillningen in i verklighetens rike är sorglig! Onekligen finnes lyckan endast inom den förras; den är blott ofullkomlig inom den sednares. Det ligger något i verkligheten, som icke vill at vi skola vara fullkomligen lyckliga. Ja, för at kunna vara det, måste vi

bebo luftslott, hvilkas byggnad man upför efter inbillningens välbehag; när i dem, upförda af sten och kalk, alltid finnas vissa fördelningar som göra oss omak, et obehagligt grannskap och oundvikliga hinder. Med ett ord: lyckan, för at vara fullkomlig, bör til en del hvila på osäkra grundvalar; allt hvad som är verkligt, ligger i delo med henne.

Verlden hämnas på våra goda egenskaper, dem den icke kan betaga oss, genom fel som hon misstänker oss äga.

Bergen växa i höjden i mån man kommer dem närmare; samma förhållande äger icke rum med verldens store.

På hvilken väg man träder in i verlden, är hufvudsaken, at det första inträdet (debuten) sker fördelagtigt.

Nycker äro hos et vackert fruntimmer, hvad diplomatisk list är hos en Statsman.

Kärlekens nycker likna Lyckans; må vi icke förundra oss deröfver, begge gå med bindel för ögonen.

Man igenkänner den sanna kärleken i det omskapande af vår charakter, och de uppoffringar hon för oss gör så lätta.

Fattigdomen är kärlekens frugtansvärdaste vederpart; hon kan emotstå lyckans håfvor; men hon dukar under för behofvet.

Nöjet och Kärleken dansa vid guldets klang, och när Cassan är tom, gråta de.

I striden mellan kärleken och fåfängan, är det sällsamt at icke den sednare går segrande ur striden.

Man genomgår sin curs i filosofien mycket bättre i verldens umgänge, än på en bänk i Universitets-salarne.

Man frågade en man med sundt förstånd, om egentliga ordet til gåtan af den moderna filosofien? — Egennyttan, svarade han.

Man kan med användt våld kullkasta Chimboraço, uttorka Amazon-flodens bölja; men förändra en menniskas charakter — omöjligt!

Charad.

Mitt *första* är hvad helst den vise gjorde
Då han i dårars sällskap var;
Men om man det i annan mening tar:
Så är det hvad man fordom sporde
At *Incas* i sitt sköna land
Sjelf odlade med egen hand.
Jag säkert tror at du *mitt andra*
Ej kan förutan fara vandra,
När du til Alpens höga topp,
Som molnens bäddar sagta röra,
Med mycken möda hunnit opp.
At rätt *mitt helas* målning göra,
Som öfver alla låford står,
Min svaga penna ej förmår.

Ch . . .


2


4


5


1


3

Pl. 48.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Sammets-hatt. Broderad Sidenkappa fodrad med siden.
Fig. 2. Samma figur sedd bakifrån. — Dessa Kappor göras stundom af Skottskt tyg.
Fig. 3. Herrns Costym. Blå frack med breda skört och tvenne knapprader. Casimirs-Pantalonger prydda med silkesflätor i snörmakare-arbete.
Fig. 4. Hatt af *poux de soie* med blommor och band.
Fig. 5. Bart hår efter en nyare upfinning.

Anmälan.

Denna Månads-Skrift kommer äfven at utgifvas nästkommande år, efter samma plan och til samma pris som de föregående åren. Hela Årgången på *Regalvelin*-papper kostar 8 R:dr, och på *Holländskt Regal* 6 R:dr B:co. — Prenumeration emottages i Landsorten på *alla* Post-Contor, och i Stockholm i Hr Hedboms Musik- och Bokhandel vid Myntgatan. — På mindre än halft år emottages icke prenumeration.

Innehåll af Elfte Årgången.

Stockholm,
Tryckt hos *Carl Deleen*, 1834.

21 vols

vol. 11 : [2], 96 p. + 49 plates
of which 12 are hand-coloured
and 4 are folding

8vo in 4's A-M[4]



